

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ (Τ.Ε.Ι.)  
ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ  
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ –  
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ & ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ**

**ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΕΡΓΙΑ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΑΔΑ**

**ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ**

**ΤΗΣ**

**ΜΙΜΑΡΙΔΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ**

**ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: ΜΕΛΕΤΗ ΚΥΡΙΑΚΟΣ**

A.M.:11739

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2012



Αισθάνομαι την υποχρέωση να ευχαριστήσω θερμά τον καθηγητή μου Κ.Μελέτη για την βοήθεια που μου παρείχε καθ'όλη τη διάρκεια της πτυχιακής εργασίας μου καθώς και την ΕΣΥΕ που με ενημέρωσε απόλυτα για τα ποσοστά ανεργίας και απασχόλησης.

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 <sup>ο</sup> .....	7
1.1 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ.....	7
1.1.1 Προσδιοριστικοί παράγοντες της ανεργίας.....	10
1.2 ΦΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΥΘΗΣΜΟΥ.....	12
1.2.1 Η Γεννητικότητα.....	12
1.2.2 Η Θνησιμότητα.....	16
1.3 Η ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΛΥΘΗΣΜΟΥ.....	16
1.4 ΜΕΤΡΗΣΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ.....	17
1.5 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΙΔΡΟΥΝ ΣΤΟ ΔΕΙΚΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ.....	21
1.5.1 Οικογενειακή κατάσταση.....	21
1.5.2 Επίπεδο αστικότητας και δείκτες συμμετοχή.....	23
1.5.3 Εκπαίδευση και Εργατικό δυναμικό.....	24
1.5.4 Το φύλο.....	24
1.5.5 Η ηλικία.....	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 <sup>ο</sup> .....	27
2.1 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ...27	
2.1.1 Απασχολούμενοι.....	31
2.1.2 Άνεργοι.....	31
2.1.3 θεωρούμενοι ως άνεργοι ή μη εργατικό δυναμικό.....	33
2.2 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	36
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.....	40
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	45
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	123

## Εισαγωγή

Η μελέτη αυτή εξετάζει τη δημογραφική εξέλιξη, την κινητικότητα του ανθρώπινου δυναμικού της Ελλάδος, ανάμεσα στην απασχόληση την ανεργία και την αεργία. Η κινητικότητα αυτή είναι αναπόφευκτη αλλά και σε κάποιο βαθμό αναγκαία, αφού με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται η συνεχής ανανέωση και αναβάθμιση του εργατικού δυναμικού γεγονός που συμβάλλει στην ενίσχυση της αγοράς εργασίας και της οικονομίας του τόπου.

Η μέτρηση του εργατικού δυναμικού και ο προσδιορισμός και η οριοθέτηση της αγοράς εργασίας αφορούν το διάστημα 1991-2009 και τα στοιχεία προσδιορίζουν την εικόνα της Χώρας στο σύνολο της και κατά περιφέρεια.

Το ανθρώπινο δυναμικό ταξινομείται σε τέσσερις κατηγορίες:

1) Πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας, δηλαδή άτομα που βρίσκονται σε κατάλληλη ηλικία τα οποία μπορούν και θέλουν να εργαστούν.

2) Απασχολούμενοι, δηλαδή άτομα εργάζονται σε διάφορα επαγγέλματα με σχέση εξαρτημένης ή ανεξάρτητης εργασίας.

3) Ανεργοί, δηλαδή άτομα που μπορούν και θέλουν να εργαστούν αλλά για διάφορους λόγους δεν βρίσκουν εργασία.

4) Μη εργατικό δυναμικό, δηλαδή άτομα που για διάφορους λόγους δεν επιδιώκουν να εργαστούν.

Ο όρος κινητικότητα προσδιορίζει τη μετακίνηση του ανθρώπινου δυναμικού από τη μια κατηγορία στην άλλη.

Η αναλυτική εξέταση των στοιχείων για την κινητικότητα του ανθρώπινου δυναμικού, ιδιαίτερα σε ότι αφορά τους λόγους που οδηγούν ένα μέρος του ανθρώπινου δυναμικού να βρίσκεται εκτός εργασίας, αναμένεται να οδηγήσουν στην εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων. Η λήψη μέτρων που από την αποσκοπούν στην ομαλότερη ένταξη του ανθρώπινου δυναμικού στην αγορά εργασίας και από την άλλη στην αποθάρρυνση ατόμων από το να εγκαταλείπουν την αγορά εργασίας αναμένεται να έχει θετική συμβολή στην οικονομική ανάπτυξη του τόπου αλλά και στην διατήρηση συνθηκών κοινωνικής συνενοχής και αρμονίας.

**Σκοπός** της μελέτης αυτής είναι η διερεύνηση της δημογραφικής κατάστασης της

χώρας σε σχέση με τη φυσική κίνηση του πληθυσμού, με κύριο άξονα την εξέταση της κινητικότητας του ανθρώπινου δυναμικού στην αγορά εργασίας της Ελλάδας την περίοδο 1991-2009, ανάμεσα στο τρίγωνο απασχόληση, ανεργία και αδράνεια.

Για την εκπόνηση της μελέτης ακολουθήθηκε μεθοδολογία που περιλαμβάνει τρία στάδια:

-Κατά το πρώτο στάδιο αξιοποιήθηκαν πληροφορίες σχετικές με την δημογραφική εξέλιξη της Ελλάδας και την φυσική κίνηση του πληθυσμού, που περιλαμβάνονται σε έρευνες της ΕΣΥΕ και της EYROSTAT.

-Κατά το δεύτερο στάδιο έγινε χαρτογράφηση και ανάλυση της κινητικότητας του ανθρώπινου δυναμικού την περίοδο 1991-2009.

-Τέλος στο τρίτο στάδιο κατέγραφαν οι επιδράσεις της κινητικότητας του ανθρώπινου δυναμικού την περίοδο 1991-2009 στην απασχόληση, ανεργία και αδράνεια κατά φύλο και ηλικία.

Για την ολοκλήρωση της μελέτης καθοριστικής σημασίας ήταν οι πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας και την EYROSTAT. Η συνεισφορά αυτών των πληροφοριών για την επιστημονική τεκμηρίωση της μελέτης ήταν ανεκτίμητη.

# ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1<sup>ο</sup>

## 1.1 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Οι εξελίξεις στο εργατικό δυναμικό αναφέρονται τόσο στον όγκο όσο και στη δομή.

Η δημογραφική γήρανση, η κατανομή του πληθυσμού κατά φύλο, η υπογεννητικότητα, η μετανάστευση παίζουν σημαντικό ρόλο στις εξελίξεις του εργατικού δυναμικού. Απ' όλα αυτά που αναφέραμε παραπάνω η δημογραφική γήρανση είναι ένα από τα πιο σημαντικότερα προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπίσουν οι Ευρωπαϊκές κοινωνίες τα επόμενα χρόνια.

Σύμφωνα με τα στοιχεία των Ηνωμένων Εθνών το προσδόκιμο ζωής αυξήθηκε κατά δέκα χρόνια από το 1960 μέχρι και σήμερα. Στις Η.Π.Α αυξήθηκε από 70 έτη την περίοδο 1960-1965 ενώ σε 76,7 έτη την περίοδο 1995-2000, ενώ αναμένεται να αυξηθεί σε 82,7 έτη την περίοδο 2045-2050. Οι μεταβολές αυτές αναμένεται ότι θα συνοδευτούν από μια σημαντική αύξηση του αριθμού των υπερηλικιωμένων ατόμων(αυτών δηλαδή που είναι πάνω από 80 χρονών).

Όπως επισημάνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ο αριθμός ατόμων ηλικίας πάνω των 80 χρονών θα αυξηθεί στις χώρες Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά 50%, ενώ ταυτόχρονα ο αριθμός των νέων ατόμων θα αυξηθεί μόνο κατά 7%. Όμως, ενώ ο μέσος όρος ζωής αυξάνεται σε όλες τις χώρες, από την άλλη ο μέσος χρόνος παραμονής στην αγορά εργασίας μειώνεται και τα άτομα βγαίνουν στη σύνταξη νωρίτερα.

Το δημογραφικό πρόβλημα στην Ελλάδα είναι πιο έντονο. Ο πληθυσμός ηλικίας έως και 14 ετών στην Ελλάδα είναι μικρότερος στο σύνολο του πληθυσμού από ότι είναι στο σύνολο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το ίδιο ισχύει και για τα άτομα που είναι 15-24 ετών και 25-49 ετών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδας, το 2002 το 24,7% του πληθυσμού ήταν σε ηλικία προς εργασία και το 45,80% του οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού αποτελούσαν άτομα ηλικίας 65 χρονών και πάνω. (1)

Όμως ο πληθυσμός δεν αποτελεί ένα αριθμητικό σύνολο ατόμων αλλά ένα δομημένο σύνολο ατόμων. Η έννοια του πληθυσμού περιλαμβάνει ένα σύνολο σχέσεων μεταξύ των ανθρώπων.

Τα δεδομένα της δεκαετίας του 1930 για τη γεννητικότητα και τη θνησιμότητα οδηγούσαν σε αισιόδοξες προβλέψεις για την πορεία του

πληθυσμού της Ελλάδας. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της έρευνας του εργατικού δυναμικού αναμενόταν ότι ο πληθυσμός της Ελλάδας θα έφτανε το 1990 στα 14.000.000 άτομα. Οι προβλέψεις αυτές στη συνέχεια δεν έδειξαν να ισχύουν.

Οι σημερινές προβλέψεις για την εξέλιξη του πληθυσμού δεν είναι αισιόδοξες αφού δεν προβλέπεται αύξηση του πληθυσμού για τα αμέσως επόμενα χρόνια. Οι εκτιμήσεις αυτές ίσως αλλάξουν αν συνεχίζουν να έρχονται μετανάστες. Σύμφωνα με τις απογραφές που πραγματοποιήθηκαν το 1928-1990 ο πληθυσμός της χώρας μας αυξάνεται κατά 5.000.000 άτομα. Το 1991 σύμφωνα με την απογραφή ο πληθυσμός έφτασε στα 10.256.464 άτομα. Σε κάθε περίπτωση τα αποτελέσματα της απογραφής δεν είναι ακόμα διαθέσιμα. Καθ' όλη την περίοδο αυτή ο πληθυσμός κινήθηκε σε χαμηλά επίπεδα με εξαίρεση την περίοδο 1928-1940. Βασικό χαρακτηριστικό της περιόδου αυτής αποτελεί η αύξηση του πληθυσμού τη δεκαετία 1981-1991, όπου το ποσοστό αυξήθηκε κατά 5,3%.<sup>(2)</sup>

Η χώρα μας τα τελευταία χρόνια έχει βελτιωθεί διοικητικά, αφού γίνονται πιο ακριβείς καταγραφές των γεννήσεων και των θανάτων, δε συμβαίνει το ίδιο όμως και με τη μετανάστευση. Από το 1961 ως το 1977 υπήρχε υλικό που αφορούσε τις μετακινήσεις στο εξωτερικό με βάση τα δελτία αφίξεως και αναχωρήσεως ταξιδιωτικών του εξωτερικού. Τα δελτία αυτά περιείχαν ερωτήσεις οι οποίες είχαν να κάνουν με τη μεταναστευτική κίνηση. Δυστυχώς όμως το 1977 οι ερωτήσεις αυτές αφαιρέθηκαν από τα δελτία με αποτέλεσμα η Ε.Σ.Υ.Ε να μην μπορεί να εμφανίσει τα καινούργια στατιστικά δεδομένα. Έτσι, οι τελευταίες καταγραφές για την μετανάστευση έγιναν το 1977.

Ένα σημαντικό εργαλείο για την εξέλιξη του πληθυσμού αποτελεί η θεωρία της δημογραφικής μετάβασης η οποία διατυπώθηκε στη δεκαετία του 1940 και αποτελεί ένα εργαλείο για την περιγραφή των μετασχηματισμών.

Στην διάρκεια της μακροχρόνιας μελέτης ενός πληθυσμού υπάρχουν χρονικές περίοδοι κατά τις οποίες παρατηρούνται αλλαγές στην συμπεριφορά της θνησιμότητας και της γεννητικότητας.

Οι δημογράφοι, οι οποίοι υιοθετούν τη θεωρία αυτή έχουν χωρίσει τις χώρες του κόσμου σε τρεις κατηγορίες ανάλογα με το επίπεδο της βιομηχανικής τους ανάπτυξης. Στην πρώτη κατηγορία περιλαμβάνονται οι χώρες με υψηλό βαθμό εκβιομηχάνισης, στη δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνονται οι χώρες στις οποίες αρχίζει η εκβιομηχάνιση και στη τρίτη κατηγορία περιλαμβάνονται οι μη βιομηχανικές χώρες με υψηλά ποσοστά γονιμότητας και θνησιμότητας.

Η θεωρία της δημογραφικής μετάβασης έχει υποστεί διάφορες κριτικές.



Ανεξάρτητα από τις κριτικές που έχει υποστεί η θεωρία αυτή αποτελεί προσπάθεια σύνδεσης των εργαλείων της τυπικής δημογραφίας με ευρύτερες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες.

Τα τελευταία 10-15 χρόνια οι δημογραφικοί δείκτες της χώρας μας χειροτερεύουν ολοένα και περισσότερο. Οι δημογράφοι και οι κοινωνικοί επιστήμονες στο σύνολο τους διατυπώνουν τις ανησυχίες τους για τις επιπτώσεις της υπογεννητικότητας και της γήρανσης του πληθυσμού, όχι μόνο για την Ελλάδα αλλά και για το σύνολο των χωρών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.(3)

## ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

**ΠΙΝΑΚΑΣ 1.1**

ΧΡΟΝΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ	ΓΕΝΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ	ΘΝΗΣΙΜΟΤΗΤΑ	ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΠΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ (1828-1922)	ΥΨΗΛΗ	ΥΨΗΛΗ	ΑΡΝΗΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΑΡΤΗΣΕΙΣ ΝΕΩΝ ΕΔΑΦΩΝ ΥΠΕΡΠΟΝΤΙΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ
ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΙΚΗ	ΜΕΙΟΥΜΕΝΗ	ΜΕΙΟΥΜΕΝΗ	ΘΕΤΙΚΗ	ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΗΣΗ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟ ΡΕΥΜΑ
ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗ Α΄ ΦΑΣΗ(1953-1973)	ΕΛΑΦΡΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΑΥΞΟΥΣΑ	ΑΡΝΗΤΙΚΗ	ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΟ ΡΕΥΜΑ (ΠΡΟΣ Δ. ΓΕΡΜΑΝΙΑ)
Β΄ ΦΑΣΗ(1973 ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ)	ΧΑΜΗΛΑ ΕΠΙΠΕΔΑ ΓΕΝΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΑΥΞΟΥΣΑ	ΘΕΤΙΚΗ	ΠΑΛΛΙΝΟΣΤΗΣΗ

**ΠΗΓΗ:Ν.ΠΟΛΥΖΟΣ(1982)**

## **1.1.1 Προσδιοριστικοί παράγοντες τις ανεργίας**

### **1. Ποσοτικές μεταβολές στην προσφορά εργασίας**

Για πολλούς, η ανεργία θεωρήθηκε ως το αποτέλεσμα έλευσης στην αγορά εργασίας ενός αυξανόμενου ενεργού πληθυσμού ηλικίας 15-65 ετών. Η εξέλιξη αυτού του πληθυσμού εξαρτάται αφενός από τη φυσιολογική αύξηση του γενικού πληθυσμού και αφετέρου από το μεταναστευτικό κίνημα. Έντονη επίδραση στην αγορά εργασίας είχε η συμπεριφορά ορισμένων κατηγοριών του πληθυσμού όπως οι γυναίκες, νέοι και ηλιωκιωμένοι εργαζόμενοι. Χαρακτηριστικό είναι πως, σε πολλές χώρες σύμφωνα με στοιχεία του ΟΟΣΑ, η πρόθεση του αριθμού των νέο-εισερχόμενων στην αγορά εργασίας και των μεταναστών δίνει άθροισμα μεγαλύτερο του αριθμού των ανέργων. Άρα λοιπόν, δυο φαινόμενα, το ένα το δημογραφικό και το άλλο πολιτιστικό, αρκούν να εξηγήσουν την ανεργία.

Οι πλέον σύγχρονες προσγγίσεις, δεν θεωρούν ότι η ανεργία είναι απλώς η διαφορά μεταξύ προσφοράς και ζήτησης εργασίας οι οποίες εξελίσσονται κατά τρόπο αυτόνομο. Ο ενεργός πληθυσμός δεν καθορίζεται μόνο από τις δημογραφικές και πολιτιστικές συνιστώσες, αλλά εξαρτάται λειτουργικά και από την κατάσταση στην αγορά εργασίας. Η εξέλιξη του ενεργού πληθυσμού είναι αποτέλεσμα του τρόπου και του ρυθμού της οικονομικής μεγέθυνσης. Ο ενεργός πληθυσμός είναι διαθέσιμη παραγωγική πηγή. Το κύριο μέλημα είναι να κατανοήσουμε για ποιές αιτίες; εμφανίστηκε, εδώ και μια δεκαπενταετία, μια συνεχώς αυξανόμενη δυσαρμονία μεταξύ των – μερικώς κοινών και μερικώς διαφορετικών μεταξύ τους – παραγόντων που κωδικοποιούν και ρυθμίζουν την εξέλιξη των πηγών και αναγκών εργατικών χεριών. Η εκ των υστέρων απάντηση των μεταβολών του ενεργού πληθυσμού δεν αποτελεί παρά μερική απάντηση, το κεντρικό ερώτημα είναι το πως αυτές συνδέονται με τους μηχανισμούς δημιουργίας και καταστροφής θέσεων εργασίας.

### **2. Ποιοτικές μεταβολές στην προσφορά εργασίας**

Και η παρούσα ερμηνεία αύξησης της ανεργίας βρίσκεται στην ίδια κατεύθυνση με την προηγούμενη στο μέτρο που τονίζει το ρόλο της προσφοράς εργασίας, η διαφορά έγκειται στο ότι λαμβάνει υπόψη, όχι τις ποσοτικές μεταβολές της προσφοράς αλλά ποιοτικά χαρακτηριστικά. Άλλοτε είναι η μη προσαρμογή των χαρακτηριστικών (εξειδίκευση) των ανέργων σε σχέση με τις ανάγκες της οικονομίας που ενοχοποιείται, άλλοτε πρόκειται για τις συμπεριφορές των αιτούντων για εργασία και τις στρατηγικές τους στην εξερεύνηση της αγοράς εργασίας.

### **3. Η ανεπάρκεια των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης**

Ο ρόλος των ενεργητικών πολιτικών απασχόληση; στη διατήρηση των υψηλών ποσοστών ανεργίας είναι κρίσιμος καθώς δεν φαίνεται να παρέχει ούτε επαρκή ταίριασμα μεταξύ των διαθέσιμων ελεύθερων θέσεων και αυτών που αναζητούν εργασία, αλλά ούτε και καλοσχεδιασμένα προγράμματα εκπαίδευσης για τους ανέργους. Επιπρόσθετα, οι δαπάνες της κυβέρνησης για τις συγκεκριμένες πολιτικές είναι σχετικά χαμηλές σε σύγκριση με άλλες χώρες. Ο οργανισμός που ευθύνεται για το συνταίριασμα των ελεύθερων θέσεων και αυτών που αναζητούν εργασία είναι ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού(ΟΑΕΔ). Παρόλα αυτά, η αποδοτικότητα του είναι σχετικά περιορισμένη και συνεπώς ένα επαρκές συνταίριασμα δεν μπορεί να γίνει ενώ σημειώνεται αύξηση στην ανεργία τριβής. Μια παλαιότερη μελέτη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (1996) υποστηρίζει ότι ο ρόλος των δημοσίων υπηρεσιών απασχόλησης στην Ελλάδα είναι πολύ περιορισμένος και στην πραγματικότητα έχει μειωθεί σημαντικά σχετικά με την δεκαετία του 1980. μια πιο πρόσφατη μελέτη που διεξήχθη κατά την περίοδο 1999-2001 από το ΙΝΕ-ΓΣΕΕ για το Ευρωπαϊκό διεθνές πρόγραμμα ΤΣΕΡ αποκαλύπτει ότι μόνο ένα 6% από τους νέους ανέργους και ένα 14.4% από το συνολικό αριθμό ανέργων βρίσκει εργασία χρησιμοποιώντας τις υπηρεσίες του ΟΑΕΔ. Ο λόγος για αυτό είναι διπτός απ την μια πλευρά τα άτομα σπανίως αναζητούν εργασία μέσω των υπηρεσιών του ΟΑΕΔ καθώς στηρίζονται κυρίως σε ανεπίσημα κανάλια πληροφόρησης ενώ ψάχνουν για εργασία , μέσω προσωπικών γνωριμιών, ενώ απ την άλλη πλευρά οι υπηρεσίες του ΟΑΕΔ φαίνονται να μην είναι αξιόπιστες. Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι η προαναφερθείσα έρευνα του ΙΝΕ ΓΣΕΕ, μόνο το 9.2% των ανέργων που απευθύνονται σε κάποιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του ΟΑΕΔ βρήκαν εργασία.

### **4. Η αδυναμία της ζήτησης για άτομα με υψηλές δεξιότητες να συμπορευτεί με την προσφορά.**

Το φαινόμενο αυτό μπορεί να γίνει ιδιαίτερα αντιληπτό από το γεγονός ότι η ανεργία ατόμων με διδακτορικό ή μεταπτυχιακό είναι μεγαλύτερη από αυτή των ατόμων με τη βασική μόνο εκπαίδευση. Αυτό το υψηλό ποσοστό ανεργίας έχει χαρακτηριστεί ως ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα της ελληνικής αγοράς εργασίας από πολλά ερευνητικά κέντρα και οργανισμούς όπως το Παρατηρητήριο Απασχόλησης της Ελλάδος, την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ωστόσο , το φαινόμενο αυτό όχι μόνο υφίσταται αλλά φαίνεται να έχει και ανοδική τάση. Συγκεκριμένα , η Ευρωπαϊκή επιτροπή στην μελέτη<<European education production function>> τονίζει ότι η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα στην οποία η ανεργία των πτυχιούχων αυξάνεται σε ετήσια βάση (σε ποσοστό 2%). Στο ίδιο συμπέρασμα καταλήγει και η ΕΣΥΕ , ειδικότερα , τονίζει το γεγονός ότι οι πτυχιούχοι πανεπιστημίων αντιμετωπίζουν

μεγαλύτερο κίνδυνο ανεργίας από ότι οι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το φαινόμενο αυτό οφείλεται κυρίως σε 2 λόγους. Ο πρώτος είναι η αδυναμία του εκπαιδευτικού συστήματος να προσαρμοστεί στις ανάγκες της αγοράς εργασίας . Με άλλα λόγια , η προσφορά πτυχιούχων δεν ανταποκρίνεται στη ζήτηση της αγοράς και ως αποτέλεσμα η ανεργία διαρθρωτικού τυπου να αυξάνεται. Συγκεκριμένα, όπως αξιολογεί το ΚΕΠΕ , την ευθύνη για τη αυξημένη ανεργία των νέων έχει ο προσανατολισμός του εκπαιδευτικού συστήματος προς το δημόσιο. Ο δημόσιος τομέας προσπαθώντας να μειώσει τους υπαλλήλους του και ειδικότερα αυτούς της δημόσιας διοίκησης προσλαμβάνει λιγότερους από αυτούς που συνταξιοδοτούνται. Επομένως ο δημόσιος τομέας έχει σταματήσει να αποτελεί δίκτυ ασφαλείας κατά της ανεργίας των πτυχιούχων. Η ακαμψία του εκπαιδευτικού συστήματος στις ανάγκες της αγοράς εργασίας αποτελεί ένα από τα βασικότερα σημεία που τονίζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχεδόν κάθε φορά που εξετάζει την Ελληνική αγορά εργασίας. Ο δεύτερος λόγος είναι η επίμονη τάση των Ελλήνων για την απόκτηση ανώτατης εκπαίδευσης.” Γιώργος Ψαχαρόπουλος (2003), στο βιβλίο του <<Ελληνική παιδεία: Μια σύγχρονη τραγωδία>> σημειώνει ότι η Ελλάδα έχει ίσως το υψηλότερο ποσοστό ανά πλυθησμό στο κοσμό μαθητών που σπουδάζουν στο εξωτερικό.

## **1.2 Η ΦΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ**

### **1.2.1 Η Γεννητικότητα**

Το σημαντικότερο χαρακτηριστικό της γεννητικότητας σε ότι αφορά τις πληθυσμιακές εξελίξεις της Ελλάδας, αποτελεί η συνέχιση της πορείας του ποσοστού γεννητικότητας με εξαίρεση τα χρόνια μετά την Μικρασιατική καταστροφή.

Κατά τη δεκαετία του 1930 παρατηρείται πτώση του ποσοστού της γονιμότητας το οποίο πέφτει στο 28%. Αλλά και τη δεκαετία του 1940 παρατηρείται πτώση του ποσοστού της γεννητικότητας το οποίο πέφτει στο 20%. Και στη δεκαετία του 1950 ποσοστό γεννητικότητας εξακολουθεί να κινείται στα χαμηλά επίπεδα της αντιστοιχίας των 20 παιδιών σε χίλιους κατοίκους.

Ανεξάρτητα από τις έκτακτες καταστάσεις που επηρεάζουν θετικά ή αρνητικό το επίπεδο της γεννητικότητας, έχουν αναπτυχθεί θεωρίες οι οποίες υποστηρίζονται από εμπειρικές έρευνες και περιγράφουν τον τρόπο με τον οποίο επιδρούν οι διάφοροι προσδιοριστικοί παράγοντες.

Η συνιστάμενη των απόψεων που έχουν κατά καιρούς διατυπωθεί για το φαινόμενο της πορείας της γεννητικότητας στην Ελλάδα οδηγεί στην καταγραφή των παραγόντων οι οποίοι επέδρασαν συμπληρωματικά ο ένας τον άλλον. Αυτοί οι παράγοντες είναι οι εξής:

- ✓ Αύξηση του βαθμού αστικοποίησης του πληθυσμού
- ✓ Μεταβολή των απόψεων για την απόκτηση παιδιών
- ✓ Συνεχή μεταναστατευτικά ρεύματα
- ✓ Μεταβολές στη γαμηλιότητα
- ✓ Μεταβολές της κοινωνικής θέσης των γυναικών

Το 1990 στο σύνολο των 12 χωρών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας καταγράφηκαν 3.930.000 γεννήσεις παιδιών, ενώ το 1960 5.184.000 γεννήσεις. Στην Ελλάδα το 1990 καταχωρήθηκαν 102.000 γεννήσεις παιδιών ενώ το 1960 καταγράφηκαν 157.000 γεννήσεις.(4)

Στο σύνολο των 12 χωρών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ο δείκτης αυτός πέφτει από το 1975 και μετά κάτω από 2,1 παιδιά ανά γυναίκα αναπαραγωγικής ηλικίας που αποτελεί το ελάχιστο όριο αναπαραγωγής των γενεών και φτάνει στο 1,59% το 1990.

Στην Ελλάδα για πρώτη φορά ο δείκτης έφτασε το 1990 στο 1,45%. Η Ελλάδα μαζί με την Γερμανία και την Ιταλία αποτελούσαν τις χώρες με το χαμηλότερο ποσοστό ολικής γονιμότητας.

## **ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΟΛΙΚΟΥ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΓΟΝΙΜΟΤΗΤΑΣ:**

**ΠΙΝΑΚΑΣ:1.2**

<b>ΕΤΗ</b>	<b>ΕΛΛΑΔΑ</b>	<b>ΕΥΡΩΠΗ</b>
1960	2,28	2,63
1965	2,3	2,77
1970	2,34	2,45
1975	2,37	2,07
1980	2,23	1,87
1985	1,68	1,62
1987	1,52	1,60
1988	1,52	1,60
1989	1,44	1,58
1990	1,45	1,59

## **ΠΗΓΗ:ΕΥΡΟΣΤΑΤ DEMOGRAPHIC STATISTICS(1992)**

Σύμφωνα με τον πίνακα 1.2 παρατηρούμε στην Ελλάδα ότι μεταξύ του 1960 έως και του 1975 έχουμε αύξηση του ποσοστού γονιμότητας. Συγκεκριμένα από το 1960-1965 έχουμε μια αύξηση κατά 0.02%.Το ίδιο βλέπουμε ότι συμβαίνει και στην Ευρώπη. Έχουμε μια αύξηση κατά 0.14%.Την χρονολογία 1965-1970 συνεχίζεται η αύξηση του ποσοστού ολικής γονιμότητας στην Ελλάδα κατά 0.04% που σε αντίθεση με την Ευρώπη έχουμε μείωση του ποσοστού κατά 0,32%. Από το 1970-1975 συνεχίζεται να αυξάνεται το ποσοστό

στην Ελλάδα κατά 0.3% ενώ στην Ευρώπη συνεχίζεται να μειώνεται κατά 0,38%. Το 1975-1980 έχουμε ξανά μείωση κατά 0,14% στην Ελλάδα ενώ στην Ευρώπη έχουμε συνεχή μείωση του ποσοστού κατά 0,2%. Το διάστημα 1980-1985 παρουσιάζεται μείωση του ποσοστού της ολικής γονιμότητας και στην Ελλάδα και στην Ευρώπη κατά 0,55% και 0,25% αντιστοίχα το ίδιο συμβαίνει στη περίοδο 1985-1987, όπου πάλι εμφανίζεται μείωση στη πρώτη περίπτωση κατά 0,16% ενώ στη δεύτερη περίπτωση κατά 0,02%. Στην περίοδο 1987-1988 και στην Ελλάδα και στην Ευρώπη παρατηρείται μια σταθερότητα του ποσοστού ολικής γονιμότητας. Την χρονολογία 1988-1989 έχουμε πάλι πτωτική πορεία του ποσοστού στην Ελλάδα κατά 0,08% όσο και στην Ευρώπη κατά 0,02%. Τέλος, παρατηρείται μια μικρή αύξηση του ποσοστού ολικής γονιμότητας στην Ελλάδα και στην Ευρώπη κατά 0,01%

Τα χαμηλό επίπεδο γονιμότητας δεν αποτελεί νέο φαινόμενο για τη δημογραφία του πληθυσμού της Ελλάδας και ο ρυθμός της πτωτικής τάσης του ποσοστού γονιμότητας στη χώρας μας είναι βραδύς σε σχέση με άλλες χώρες της κοινότητας.

**ΜΕΣΗ ΗΛΙΚΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΡΩΤΟ ΓΑΜΟ:ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΗ (1960-1990)**

**ΠΙΝΑΚΑΣ: 1.3**

ΕΤΟΣ	ΕΥΡΩΠΗ		ΕΛΛΑΔΑ	
	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ
1960	26,9	24,1	28,4	24,4
1965	26,5	23,6	28,7	23,9
1970	25,7	23,2	27,9	22,9
1975	25,6	23	27,7	22,8
1980	25,9	23,3	27,1	22,3
1985	26,7	24,2	27,3	22,8
1987	27	24,6	27,7	23,2
1988	27,3	24,9	27,7	23,3
1989	27,4	25,1	27,8	23,5
1990	-	-	28	23,8

**ΠΗΓΗ:ΕΥΡΟΣΤΑΤ ΔΕΜΟΓΡΑΦΙΚ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΣ(1992)**

Η γαμηλιότητα του πληθυσμού, δηλαδή συχνότητα τέλεσης των γάμων σε μια Κοινωνία που διέπεται από το νομικό καθεστώς της μονογαμίας, έχει ενδιαφέρον στο πεδίο της δημογραφίας στο βαθμό που αυτή συνδέεται άμεσα με την γεννητικότητα.

### 1.2.2 Η θνησιμότητα

Κατά την περίοδο του χαλκού στην Ελλάδα η μέση διάρκεια ζωής ήταν 18 έτη.

Πριν από περίπου 2000 χρόνια στην αρχαία Ρώμη ήταν 22 έτη την εποχή του Μεσαίωνα η μέση διάρκεια ζωής έφτασε στα 33 χρόνια. Με την ανάπτυξη των κοινωνιών η μέση διάρκεια ζωής αυξάνεται προοδευτικά για να φτάσει στις αρχές του 20<sup>ου</sup> αιώνα στα 49,2 χρόνια και το 1946 στα 66,7 χρόνια.

Οι σύγχρονες αναπτυγμένες κοινωνίες παρουσιάζουν υψηλή θνησιμότητα. Το αντίστροφο συμβαίνει στις αναπτυσσόμενες χώρες. Ο δείκτης θνησιμότητας ακολουθεί πτωτική τάση στην Ελλάδα μέχρι το 1952. Το 1990 ο δείκτης αυτός υπολογίστηκε 9,3% για την Ελλάδα και το 10% για την Ευρώπη.

Εντυπωσιακή είναι η εξέλιξη του ποσοστού βρεφικής θνησιμότητας. Το 1960 τα 40 από τα 1000 βρέφη στην Ελλάδα έχασαν τη ζωή τους. Το 1990 το ποσοστό αυτό έφτασε στο 9,3% για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Η Ελλάδα κατέχει το μεγαλύτερο ποσοστό βρεφικής θνησιμότητας ανάμεσα στις 12 χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Οι θετικές εξελίξεις στη βρεφική θνησιμότητα έχουν αντίκτυπο στην βελτίωση του δείκτη της προσδοκώμενης ζωής. Πράγματι, η προσδοκώμενη ζωή κατά την γέννηση αυξήθηκε κατά 27 χρόνια για τους άνδρες και 30 χρόνια για τις γυναίκες. Μεταξύ 1960-1990 προστέθηκαν 5 χρόνια για τους άνδρες και 6 για τις γυναίκες. τις ίδιες εξελίξεις έχουμε και στην Ευρώπη.

### 1.3. Η ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Ανάμεσα στο 1928 και στο 1940 ο πληθυσμός των αστικών περιοχών αυξήθηκε κατά 25%. Από το 1940-1981 καταγράφεται αύξηση του πληθυσμού στις αστικές, περιοχές 20 με 28% και αυτό οφείλεται στην αγροτική έξοδο. Το 1951 το 47% του πληθυσμού της χώρας ήταν συγκεντρωμένο στις αγροτικές περιοχές και το 1990 μειώθηκε στο 24%. Το ποσοστό των αστικών περιοχών έφτασε το 65%.

Κατά την οικονομική κρίση το 1929, καταγράφεται αξιόλογο ρεύμα Παλιννόστησης στην Ελλάδα . Η Ελλάδα, γνώριζε την οικονομική κρίση των αναπτυγμένων Βιομηχανικών χωρών. Όλο αυτό, είχε θετικές επιδράσεις στις οικονομικές εξελίξεις. Το μεταναστευτικό ρεύμα “επανέρχεται” στην Ελλάδα το 1946-1954 και αφορά :

- την μετανάστευση των εργαζομένων και
- την έξοδο των πολιτικών προσφύγων

Η περίοδος μετά το 1974 χαρακτηρίζεται από εκτεταμένο ρεύμα παλιννόστησης κυρίως λόγω των αρνητικών κοινωνικοοικονομικών συνθηκών που επικρατούν στη Δ. Γερμανία. Καθ' όλη τη δεκαετία του 1970 τα επίσημα στοιχεία δείχνουν την παλιννόστηση να υπερέχει της μετανάστευσης.



Είναι σημαντικό να επισημάνουμε ότι τα τελευταία χρόνια το εκτεταμένο ρεύμα Παλιννόστησης ακολούθησε η μεταστροφή της Ελλάδας από κατ' εξοχήν χώρα αποστολής σε χώρα υποδοχής μεταναστών. Είναι γεγονός ότι μεγάλο τμήμα του μεταναστευτικού ρεύματος συντελείται ανοργάνωτα και σε πολλές περιπτώσεις μέσω παράνομων διαδικασιών. Σε ότι αφορά τη σύγχρονη μεταναστευτική πολιτική διαχωρίζουμε δυο περιόδους με ορόσημο τα μέσα δεκαετίας του 1970. Κατά την πρώτη περίοδο δεν ασκείται άμεσα μεταναστευτική πολιτική, αλλά αυτή εντάσσεται στο πλαίσιο της γενικότερης οικονομικής πολιτικής. Από τα μέσα της δεκαετίας του 1970 με την αλλαγή των κοινωνικοοικονομικών αλλαγών στην χώρα μας, μεταναστευτική πολιτική χαράζεται με άξονα την ενθάρρυνση της παλιννόστησης και την αποστρόφη των αποδήμων. Σύμφωνα με τα σημερινά δεδομένα η αναγκαιότητα μεταστροφής της Ελληνικής μεταναστευτικής πολιτικής είναι επιτακτική, δεδομένου ότι η τελευταία δεν αναφέρεται ούτε στην μετανάστευση προς το εξωτερικό ούτε στην παλιννόστηση, αλλά στις συνθήκες που ολοένα και περισσότερο προσδίδουν στην Ελλάδα το χαρακτήρα χώρας υποδοχής μεταναστών.(6)

#### **1.4 ΜΕΤΡΗΣΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ**

Ο εργατικός δείκτης συμμετοχής του πληθυσμού παρουσίασε μια μικρή κάμψη, η οποία οφείλεται στην πτώση του δείκτη συμμετοχής των ανδρών. Η μικρή αύξηση του δείκτη συμμετοχής των γυναικών δεν μπόρεσε να αντισταθμίσει την επίδραση που είχε ο δείκτης συμμετοχής των ανδρών στον γενικό δείκτη συμμετοχής.

Έτσι το 1991 ο γενικός δείκτης συμμετοχής για τις ηλικίες 15-65 ετών μειώθηκε στο 57,6% και το 1983 αυξήθηκε στο 59,8%. Για τους άνδρες ο δείκτης συμμετοχής μειώθηκε από 82,1% στο 76%, ενώ για τις γυναίκες διαμορφώθηκε στο 40,2% έναντι 39,2% που ήταν το 1983. Η μείωση του δείκτη συμμετοχής των ανδρών είναι επιβεβαιωμένη όπως και η αύξηση του δείκτη συμμετοχής των γυναικών.

Παρακάτω θα δούμε πιο αναλυτικά αυτές τις μεταβολές:

**ΠΙΝΑΚΑΣ 1.4**

ΗΛΙΚΙΑ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ 1983			ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ 1991		
	ΣΥΝΟΛ Ο	ΑΝΔΡΕ Σ	ΓΥΝΑΙΚΕ Σ	ΣΥΝΟΛ Ο	ΑΝΔΡΕ Σ	ΓΥΝΑΙΚΕ Σ
14	10,8	13,2	8	3,9	5,8	1,8
15-19	28	31,8	24,4	18,9	21,4	16,5
20-24	61,3	76,7	49,7	60,2	68,3	52,9
25-29	69,4	95,4	47,5	75,1	92,3	58,7
30-44	70,8	97,4	45,3	74	96,5	53
45-64	57,5	82,7	33,6	51,1	73,9	29,2
65-	13,1	19,8	7,7	7,1	11	3,9
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	40,1	54,8	26,4	39,7	52,4	27,6
<b>ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧ ΗΣ (15-65)</b>	59,8	82,1	39,2	57,6	76	40,2

**ΠΗΓΗ Ε.Σ.Υ.Ε ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ**

Σύμφωνα με τον πίνακα έχουμε σημαντική συρρίκνωση του δείκτη συμμετοχής Ανδρών και γυναικών.

Ο δείκτης συμμετοχής στην ηλικία των 15-20 ετών μειώνεται εξαιτίας της αυξημένης παρουσίας αυτής της ηλικίας στην εκπαιδευτική διαδικασία. Όμως, ένα ποσοστό της μείωσης του δείκτη συμμετοχής οφείλεται στο ότι οι νέοι δεν έχουν βρει εργασία, αφού η εργασία το 1991 είναι σε χειρότερη κατάσταση σε σχέση με το 1983. Οι παράγοντες που επιδρούν στο μέγεθος του δείκτη συμμετοχής είναι δομικοί, θεσμικοί και κυκλικοί.

Στην περίπτωση των νέων και των δυο φύλων οι κυκλικοί παράγοντες δρουν από απομακρύνοντας τους νέους το εργατικό δυναμικό και την αγορά εργασίας, δημιουργώντας σ' αυτούς απογοήτευση για να εξασφαλίσουν μια θέση εργασία.

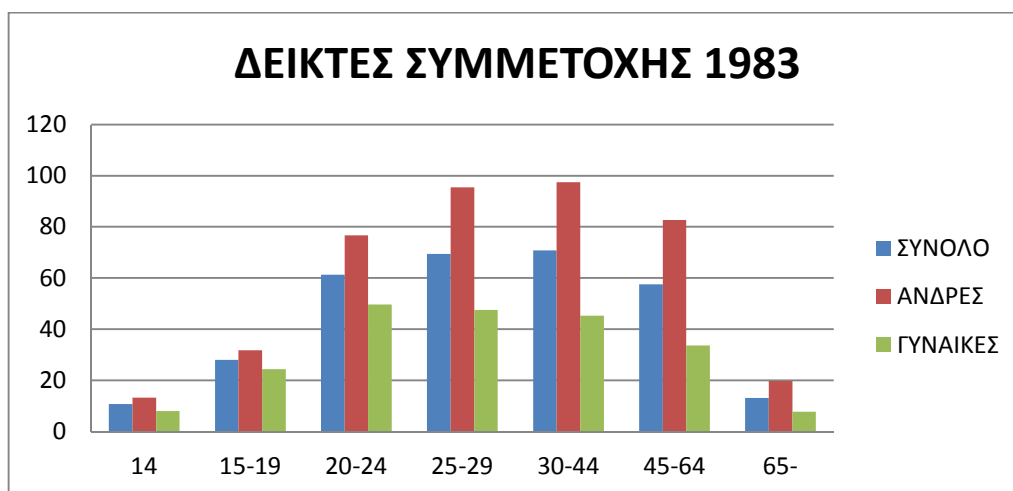
Στην ηλικία των 65 ετών διαπιστώνουμε τη ραγδαία μείωση των δεικτών συμμετοχής και για τους άνδρες και για τις γυναίκες. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται σ' έναν θεσμικό και έναν οικονομικό παράγοντα. Τα άτομα αυτής της ηλικίας συνήθως αποχωρούν από την αγορά εργασίας με αποτέλεσμα να αυξάνονται οι παροχές συντάξεως και ασθενείας. Από την άλλη πλευρά, τα άτομα αυτής της ηλικίας είναι δύσκολο να βρουν εργασία και κατατάσσονται στη κατηγορία του ενεργού πληθυσμού.

Ένας άλλος παράγοντας που επιδρά στο μέγεθος του δείκτη συμμετοχής εκτός από το θεσμικό και τον κυκλικό είναι ο παράγοντας που έχει

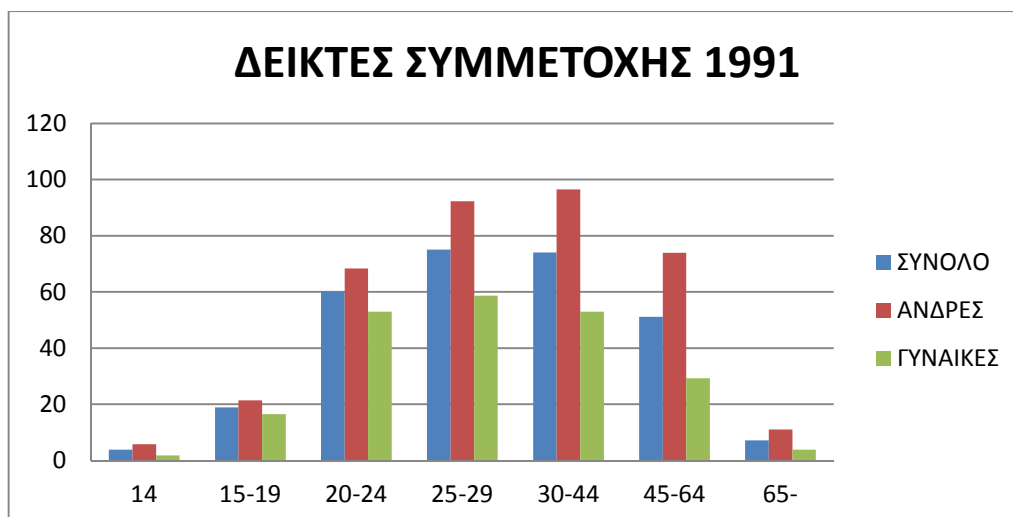
κοινωνικοοικονομικό χαρακτήρα. Πρόκειται για τη συρρίκνωση της απασχόλησης στη γεωργία η οποία απασχολεί άτομα 65 ετών.

Περισσότερο ενδιαφέρον έχει η μείωση του δείκτη συμμετοχής σε ηλικίες 45-65 ετών. Σ' αυτές τις ηλικίες παρουσιάζεται μείωση του δείκτη συμμετοχής των ανδρών κατά 9 ποσοστιαίες μονάδες, ενώ η μείωση του δείκτη συμμετοχής των γυναικών κυμαίνεται σε μικρότερα επίπεδα.

**ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1**



**ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2**



Η ηλικιακή αυτή ομάδα είναι ευπαθής στην εμφάνιση του αποτελέσματος της απογοήτευσης. Δεν πρέπει όμως να αγνοείται η επίδραση του θεσμικού παράγοντα, δηλαδή του συστήματος συντάξεων. Η επέκταση της ασφαλιστικής κάλυψης και η δυνατότητα που έχουν οι εργαζόμενοι σε ορισμένους κλάδους,

να βγαίνουν σε σύνταξη σε σχετική μικρή ηλικία, πρέπει να ερμηνεύει σημαντικό τμήμα της μείωσης των συντελεστών συμμετοχής.

Ο δείκτης συμμετοχής για τους άνδρες παρουσιάζει μείωση για όλες τις ηλικίες. Στις ηλικίες 20-65 ετών την μεγαλύτερη μείωση του συντελεστή συμμετοχής εμφανίζει η ηλικία 20-65 ετών, ενώ στις ομάδες 25-45 ετών πτωτική τάση του συντελεστή συμμετοχής είναι μικρή. Ο κύριος λόγος ως υπεύθυνος για την μείωση του δείκτη συμμετοχής των ανδρών στις ηλικίες 20-25 ετών, είναι η κατάσταση της αγοράς εργασίας και οι μειωμένες ευκαιρίες απασχόλησης. Υπάρχει ένας αριθμός αυτής της ηλικίας που σπουδάζει στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Φαίνεται ότι η δυσμενής εξέλιξη της αγοράς εργασίας αποθαρρύνει τους νέους άνδρες να ενταθούν στο εργατικό δυναμικό και προτείνει την παραμονή σε μια κατάσταση παρατεταμένης εφηβείας και εξάρτησης από την γονική οικογένεια.

Η μαζική ένταξη των γυναικών στο εργατικό δυναμικό το 1980, δεν πρέπει να δημιουργεί ψευδαισθήσεις για τους όρους αυτής της ένταξης. Μεγάλο ποσοστό γυναικών παραμένει σε κατάσταση ανεργίας, ενώ για ένα αλλά ποσοστό είναι συνεχής η εναλλαγή εργασίας-ανεργίας, η άτυπη απασχόληση και η εργασία με μειωμένο ωράριο. Ένα αλλά ποσοστό εργάζεται στην γονική ή συζυγική επιχείρηση.

Από την άλλη πλευρά το εκπαιδευτικό επίπεδο των γυναικών αυξάνεται με γρήγορους ρυθμούς. Για πολλές γυναίκες η απόκτηση τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αποτελεί το διαβατήριο για την ένταξη στην αγορά εργασίας και το εργατικό δυναμικό.

Οι ηλικίες κάτω των 20 και πάνω των 65 ετών απομακρύνονται με γρήγορο ρυθμό, υπάρχει τάση ανανέωσης του εργατικού δυναμικού των ανδρών με την είσοδο νέων. Το σύνολο της αύξησης του εργατικού δυναμικού οφείλεται στην είσοδο παραμονής των γυναικών στην αγορά εργασίας και του εργατικού δυναμικού. Το γυναικείο εργατικό δυναμικό πθ ανήκει στην ηλικία 30-45 ετών αυξάνεται με γρήγορους ρυθμούς. Αποτέλεσμα της εισόδου παραμονής των γυναικών στο εργατικό δυναμικό ήταν η βελτίωση της αναλογίας των γυναικών. Στην ηλικία 20-25 ετών οι γυναίκες φτάνουν τον αριθμό των ανδρών. Και στη συνέχεια ακολουθεί μείωση της αναλογίας.

## 1.5 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΙΔΡΟΥΝ ΣΤΟ ΔΕΙΚΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Οι παράγοντες που επιδρούν στο δείκτη συμμετοχής είναι το φύλο, η ηλικία, η οικογενειακή κατάσταση, το επίπεδο εκπαίδευσης, η οικονομική διάρθρωση της περιοχής και η κατάσταση της τοπικής αγοράς εργασίας στις αποφάσεις των ατόμων να συμμετάσχουν στο εργατικό δυναμικό παρακάτω θα αναλύσουμε ορισμένους απ' τους παράγοντες που επιδρούν το δείκτη συμμετοχής στην Ελλάδα.(7)

### 1.5.1 Η οικογενειακή κατάσταση

Η οικογενειακή κατάσταση των ατόμων και η ανάληψη οικογενειακών υποχρεώσεων εμφανίζεται ως βασικός παράγοντας διαφοροποίησης των δεικτών συμμετοχής. Ταυτόχρονα ,η οικογενειακή κατάσταση έχει διάφορες επιπτώσεις στους δείκτες συμμετοχής των δυο φύλων. Οι εγγάμου άνδρες παρουσιάζουν δείκτες συμμετοχής υψηλότερους από τους άγαμους της ίδιας ηλικιακής ομάδας, ενώ οι έγγαμες γυναίκες εμφανίζου δείκτες συμμετοχής μικρότερους από τις άγαμες.(8) Η διαμόρφωση αυτών των διαφορών δείχνει το ρόλο που διαδραματίζουν οι κοινωνικές αξίες στις κοινωνικές συμπεριφορές και στάσεις των ατόμων. Η αυξημένη συμμετοχή των έγγαμων ανδρών στο εργατικό δυναμικό αντανακλά την κυρίαρχη άποψη ότι ο άνδρας πρέπει να εξασφαλίζει τα μέσα συντηρήσεις της οικογένειας. Από την άλλη πλευρά, αυτή η κυρίαρχη αντίληψη αποτυπώνεται και στην πολιτική προσλήψεων των επιχειρήσεων, οι οποίες, συνήθων προτιμούν να προσλάβουν άνδρες με αυξημένες οικογενειακές υποχρεώσεις.

Τα άτομα αυτά θεωρούνται περισσότερο αξιόπιστα και περισσότερο συνδεδεμένα με την επιχείρηση. Η συνοχή μιας οικογένειας αποτελεί, επίσης, βασικό παράγοντα ο οποίος προσδιορίζει τόσο στις αποφάσεις για την ένταξη των μελών της στην αγορά εργασίας, αλλά και τον τρόπο με τον οποίο γίνεται αυτή η ένταξη .

Κοινωνίες με υψηλό βαθμό συνοχής της οικογένειας ενδέχεται να εμφανίζουν χαμηλούς δείκτες συμμετοχής για τα άτομα νεαρής ηλικίας και για τα άτομα που καταχωρούνται στις σχετικές δειγματοληπτικές έρευνες ή απογραφές ως παιδιά του αρχηγού της οικογένειας. Αντίθετα, σε κοινωνίες στις οποίες τα νεαρά μέλη της οικογένειας ανεξαρτητοποιούνται ταχύτερα, οι δείκτες συμμετοχής διαμορφώνονται σε υψηλά επίπεδα σε μικρότερες ηλικίες. Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζονται οι διαφοροποιήσεις στους δείκτες συμμετοχής εξαιτίας της οικογενειακής κατάστασης.

## ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΚΑΤΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΗΛΙΚΙΕΣ 15-65 ΕΤΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.5

	ΑΓΑΜΟΣ	ΕΓΓΑΜΟΣ	ΧΗΡΟΣ-Α	ΔΙΑΖΕΥΓΜΕΝΟΣ-Η	ΣΥΝΟΛΟ
<b>1983</b>					
ΣΥΝΟΛΟ	52,3	62,9	33,4	70	59,3
ΑΝΔΡΕΣ	59	91	66	84,2	81,3
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	44,5	37,4	29,2	65	39
<b>1991</b>					
ΣΥΝΟΛΟ	50,8	61	32,2	73	57,3
ΑΝΔΡΕΣ	58	85,2	56,9	81,8	75,5
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	41,9	39,3	28,1	69,2	40

### ΠΗΓΗ:Ε.Σ.Υ.Ε

Το επίπεδο του δείκτη συμμετοχής κυμαίνεται ανάλογα της οικογενειακής κατάστασης παρουσιάζει μέγιστη τιμή στους παντρεμένους άνδρες, ενώ στις γυναίκες οι οποίες είναι διαζευγμένες παρουσιάζει τον υψηλότερο δείκτη.

Για τις γυναίκες ο γάμος αποτελεί ανασχετικό παράγοντα της ένταξης τους στην αγορά εργασίας. Αξιοσημείωτη, είναι ωστόσο η αυξητική τάση του δείκτη μεταξύ 1983-1991 για τις παντρεμένες και τις διαζευγμένες γυναίκες.

Οι οικογενειακή κατάσταση του υποψήφιου για μια θέση εργασίας αποτελεί κριτήριο της επιλογής η ύπαρξη οικογενειακών υποχρεώσεων μεταφέρει το μήνυμα στον εργοδότη ότι ο υποψήφιος διαθέτει τα χαρακτηριστικά της υπακοής και της πειθαρχίας με την επιχείρηση. Στις γυναίκες, αντίθετα, η οικογενειακή κατάσταση της εγγάμου, ιδιαίτερα όταν συνοδεύεται από την ύπαρξη μικρών παιδιών συνεπάγεται για τον εργοδότη αυξημένο κόστος σε όρους μειωμένου ωραρίου, άδειας του έτους ή συχνότερων απουσιών από την εργασία.

Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι μεταξύ 1983 και του 1991 ο δείκτης συμμετοχής των εγγάμων ανδρών για τις ηλικίες 20 και 45 ετών εμφανίζεται σταθεροποιημένος. Αντίθετα, για τους άγαμους άνδρες η συμμετοχή τους στο εργατικό δυναμικό παρουσιάζει μικρότερο δείκτη, με πτωτικές τάσης για την περίοδο αναφοράς στις ηλικίες κάτω των 30 ετών. Η ερμηνεία αυτή εξηγεί τις διαφορές στους δείκτες συμμετοχής και επισημαίνει το ασφαλιστικό ρόλο της γονικής οικογένειας που δρα στην εμφάνιση ανεργίας των νέων ανδρών.

Στις γυναίκες οι δείκτες συμμετοχής των άγαμων, των διαζευγμένων και των χήρων διαμορφώνονται σε υψηλότερα επίπεδα έναντι των έγγαμων γυναικών. Η αυξημένη ένταξη εγγάμων γυναικών ηλικίας μεταξύ 25 και 45 ετών

καλύπτει το 80% της καθαρής συνολικής αύξησης του εργατικού δυναμικού στη περίοδο αναφοράς.

Έχει ενδιαφέρον να σημειώσουμε ότι η ομάδα αυτών των γυναικών δεν έχει αποτελέσει εξειδικευμένο στόχο των παρεμβάσεων στην αγορά εργασίας.

### 1.5.2 Επίπεδο αστικότητας και οι δείκτες συμμετοχής

Ιδιαίτερα σε μια χώρα όπως η Ελλάδα, οι επιδράσεις του βαθμού αστικότητας επί του δείκτη συμμετοχής αναμένονται να είναι σημαντικές. Οι επιδράσεις είναι σημαντικές για το συνολικό εργατικό δυναμικό στο βαθμό που η διαδικασία συγκέντρωσης του πληθυσμού στα αστικά κέντρα συνεχίζεται. Παρακάτω παρουσιάζονται οι δείκτες συμμετοχής κατά βαθμό αστικότητας για τις ηλικίες 15-65 ετών.

## ΔΕΙΚΤΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 1983-1991

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.6

ΠΕΡΙΟΧΕΣ	1983			1991		
	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
<b>ΑΘΗΝΑ</b>	78	35,9	55,6	71,8	39,4	54,8
<b>ΘΕΣ/ΝΙΚΗ</b>	77	32,5	52,4	69,8	38,3	53,1
<b>ΛΟΙΠΕΣ</b>	80,1	31,8	55	74,9	35,3	54,6
<b>ΑΣΤΙΚΕΣ</b>	-	-	-	-	-	-
<b>ΗΜΙΑΣΤΙΚΕΣ</b>	84,5	36,9	60,3	79,9	37,0	58,2
<b>ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ</b>	87	52	69,3	81,7	48,1	64,9
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	81,3	39	59,3	75,5	40,0	57,3

ΠΗΓΗ:Ε.Σ.Υ.Ε

Τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα (1.6) δείχνουν ότι στους άνδρες οι δείκτες συμμετοχής κινούνται σε πτωτική κατεύθυνση σε όλες τις περιοχές. Ιδιαίτερα σημαντική είναι Θεσσαλονίκη η μείωση του δείκτη στην Αθήνα και στα λοιπά αστικά κέντρα (6,2 μονάδες) ενώ στις Ημιαστικές και στις Αγροτικές περιοχές η μείωση είναι μετριασμένη (μεταξύ 4,8 και 4,2 μονάδων).

Αντίθετα στις γυναίκες υπάρχει αυξητική τάση που εκδηλώνεται με ιδιαίτερη εντάσσω στο συγκρότημα της Θεσσαλονίκης, στις λοιπές Αστικές περιοχές και στις Αγροτικές περιοχές. Ο δείκτης συμμετοχής των γυναικών παρουσιάζει μεγαλύτερη διασπορά, που προκαλείται από τον υψηλό δείκτη για τις Αγροτικές περιοχές. Ο δείκτης συμμετοχής των ανδρών εμφανιζόταν το 1983 ομοιογενής ενώ το 1991 εμφανίζει και αυτός μεγαλύτερη διασπορά.

### **1.5.3 Εκπαίδευση και εργατικό δυναμικό**

Για μια μερίδα γυναικών είναι προφανές ότι οι σπουδές αποτελούν βασική προϋπόθεση για την ένταξη τους στην αγορά εργασίας. Το επίπεδο της εκπαίδευσης επηρεάζει την ένταξη των γυναικών πολύ περισσότερο από την ένταξη των ανδρών. Υπάρχει μια διαχρονική τάση βελτίωσης του εκπαιδευτικού επιπέδου του πληθυσμού. Το ένα τέταρτο της ηλικίας 25-29 ετών δεν ολοκλήρωσε τις σπουδές του. Το μορφωτικό επίπεδο των γυναικών, τέλος, ξεκινά από αισθητός χαμηλότερα επίπεδα, αλλά καλύπτει με ταχύτητα τη διαφορά από το μορφωτικό επίπεδο των ανδρών. Ιδιαίτερα εντυπωσιακή είναι η αύξηση των γυναικών πτυχιούχων Α.Ε.Ι και σε μικρότερο βαθμό των Τ.Ε.Ι. Όπως φαίνεται από τα ποσοστά των εγγεγραμμένων φοιτητών, οι γυναίκες ολοκληρώνουν ταχύτερα τις πανεπιστημιακές σπουδές τους από τους άνδρες συνάδελφους τους, οι οποίοι φαίνεται να παρατείνουν τις σπουδές τους για να αναλάβουν το χρόνο στράτευσης. Η ένταση με την οποία αυξάνονται οι γυναίκες πτυχιούχοι δείχνει τις βασικές κοινωνικοοικονομικές μεταβολές της Ελληνικής κοινωνίας, αλλά ιδιαίτερα μαρτυρεί με την αλλαγή των νοοτροπιών και των πρακτικών ιδεολογιών που συνέχουν την Ελληνική οικογένεια.(9)

### **1.5.4 Το φύλο**

Ο γενικός δείκτης συμμετοχής έχει εμφανίσει, στο παρελθόν, τουλάχιστον μια σημαντική διαχρονική σταθερότητα. Στις Η.Π.Α η τιμή του δείκτη συμμετοχής παρουσίασε διακύμανση μεταξύ του 54,8% το 1990 και του 55,3% το 1960. Η σταθερότητα αυτή, όμως υποκρύπτει τις αντιθετικές μακροχρόνιες τάσεις που εκδηλώνονται στους δείκτες συμμετοχής των δυο φύλων. Διαχρονικός έχει παρατηρηθεί η μείωση των δεικτών συμμετοχής των ανδρών, ιδιαίτερα στις ηλικίες μέχρι 25 ετών και άνω των 50, και η αύξηση του δείκτη συμμετοχής των γυναικών. Η τάση αυτή έχει επιταχυνθεί κατά τα τελευταία 20 έτη στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.



Η μείωση του δείκτη συμμετοχής των ανδρών ηλικίας μέχρι 25 ετών, όπως και των γυναικών των αντίστοιχων ηλικιών αντανακλά την αύξηση του χρόνου παραμονής των νέων στο εκπαιδευτικό σύστημα αλλά και την μείωση των ευκαιριών απασχόλησης που είναι διαθέσιμες στους νέους. Η μείωση του δείκτη συμμετοχής των νέων είναι αποτέλεσμα τσάρων επιδράσεων.

Πρώτον, είναι αποτέλεσμα της συνολικής αναπτύξεις της κοινωνίας και του βιοτικού επιπέδου, ανάπτυξη η οποία ευνοεί την επέκταση της εκπαίδευσης και την παράταση τρώει χρόνου εκπαίδευσης των νέων, αποτέλεσμα, δηλαδή, της επέκτασης των ευκαιριών της εκπαίδευσης που είναι διαθέσιμες στον πληθυσμό.

Δεύτερον, είναι αποτέλεσμα, επίσημης αναπτυξιακής διαδικασίας, αλλά από την πλευρά της συρρίκνωσης των ευκαιριών απασχόλησης σε κλάδους τους οποίους οι παιδική απασχόληση είναι αποδοτική.

Τρίτον, είναι αποτέλεσμα θεσμικών ρυθμίσεων στην αγορά εργασίας με στόχο τον περιορισμό της παιδικής και της νεανικής εργασίας. Τέλος, ως τέταρτος παράγοντας είναι η μείωση των ευκαιριών απασχόλησης εξαιτίας της οικονομικής ύφεσης.(10)

Η ερμηνεία της μείωσης του δείκτη συμμετοχής των ανδρών ηλικίας άνω των 50 ετών πρέπει να αναζητηθεί στην επίδραση θεσμικών και οικονομικών παραγόντων. Η μείωση της απασχόλησης στον αγροτικό τομέα, είναι ένας από τους λόγους που αναφέρονται σχετικώς. Η επέκταση του δικαιώματος συνταξιοδότησης αποτελεί έναν από τους θεσμικούς παράγοντες που ενίσχυσαν την τάση απομάκρυνσης των ατόμων αυτών των ηλικιών από το εργατικό δυναμικό.

Οι ίδιοι παράγοντες έχουν επιδράσει και επί των δεικτών συμμετοχής των γυναικών που είναι στις αντίστοιχες ηλικίες.

### **1.5.5 Η ηλικία**

Η μεταβλητή ηλικία αποτελεί βασικό παράγοντα που επηρεάζει το ύψος των ειδικών δεικτών συμμετοχής. Η μεταβλητή αυτή συνδέεται και με τις επιδράσεις που ασκούν στην τιμή του δείκτη συμμετοχής παράγοντες οι οποίοι σχετίζονται με την οικογενειακή κατάσταση των ατόμων, αν είναι δηλαδή έγγαμοι ή άγαμοι, και το μερίδιο των οικογενειακών υποχρεώσεων που τους αναλογεί.

Σύμφωνα με έρευνες, οι άνδρες εμφανίζουν ως κρίσιμα έτη ένταξης την περίοδο μεταξύ 21-25 ετών. Μεταξύ των ηλικιών αυτών ο δείκτης συμμετοχής αυξάνεται με γρήγορους ρυθμούς, παρά τη στασιμότητα που εντοπίζεται μεταξύ των ετών 23-24. Η τάση αποχώρησης από το εργατικό δυναμικό ξεκινά

στο 53<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας, ενώ ο δείκτης συμμετοχής παραμένει σταθερός σε υψηλά επίπεδα για περίπου 30 έτη.

Αντίθετα στις γυναίκες το πρότυπο ένταξης παρουσιάζεται μεγαλύτερη ομαλότητα, με το δείκτη συμμετοχής να αυξάνεται σταδιακά. Η εξέλιξη του δείκτη συμμετοχής στον γυναικείο πληθυσμό διακόπτεται από περιόδους υποχώρησης μεταξύ των ηλικιών 20-22, 24-27, 30-33 που συνδέονται με το γάμο και την μητρότητα. Αυτές τις περιόδους υποχώρησης ακολουθούν περίοδοι επανένταξης. Η αποχώρηση των γυναικών από το εργατικό δυναμικό αρχίζει από την ηλικία των 38 ετών και αυξάνεται με γρήγορους ρυθμούς για τις ηλικίες πάνω των 50.

Αυτό το πρότυπο ηλικιακής διαμόρφωσης του δείκτη συμμετοχής είναι κοινό τόσο για το σύνολο της χώρας, όσο και για τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι διαφορές αφορούν κυρίως την ηλικία αποχώρησης και τον χαμηλό δείκτη συμμετοχής των γυναικών, για την Ελλάδα σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.(11)

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2<sup>ο</sup>

### 2.1 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η εργασία είναι μια δραστηριότητα του ανθρώπου η οποία παράγει ένα χρήσιμο προϊόν. Η εργασία λοιπόν είναι μια διαδικασία μετασχηματισμού αντικειμένων σε προϊόν το οποίο προορίζεται να ικανοποιήσει ανάγκες είτε του ίδιου του ατόμου που το έφτιαξε είτε άλλων ατόμων.

Συνεπώς, η εργασία είναι μια δραστηριότητα η οποία συνεπάγεται τη συνειδητή δαπάνη ανθρώπινης ενεργείας με κάποιο συγκεκριμένο σκοπό και συνιστάται σε δύο διαδικασίες:

- ✓ διανοητική, δηλαδή τη σύλληψη του έργου και
- ✓ διανοητική και φυσική, δηλαδή την εκτέλεση του έργου

Ο άνθρωπος για να παράγει ένα προϊόν πρέπει πρώτα να βρει τα χαρακτηριστικά του, να σχεδιάσει το προϊόν, να σκεφτεί τι υλικά και τι εργαλεία θα χρησιμοποιήσει κ.τ.λ.

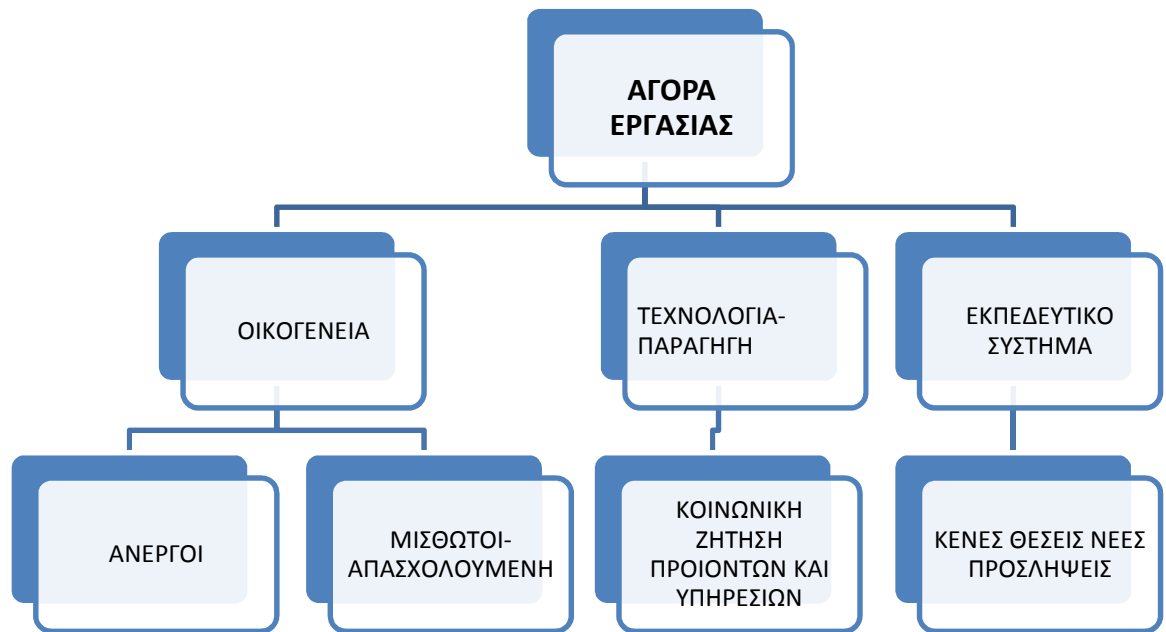
Η ανταμοιβή αυτών των ανθρώπων που εργάζονται σκληρά θα είναι ο μισθός τους. Το ύψος του μισθού θα είναι αντικειμενικό διαμάχης μεταξύ του εκμισθωτή και του μισθωτού, γιατί ο εκμισθωτής θα έχει συμφέρον ο μισθός του να είναι ψήλος για να καλύψει τις ανάγκες του.

Αγορά εργασίας είναι το κοινωνικό πλαίσιο μέσα στο οποίο συνάπτονται τα συμβόλαια εργασίας ή οι ατομικές συμβάσεις εργασίας. Αγορά εργασίας θεωρείται ο χώρος στον οποίο συναντώνται οι πωλητές και οι αγοραστές εργατικής δύναμης και κατανέμεται η εργασία στις διάφορες παραγωγικές δραστηριότητες. Η κατανομή των υπηρεσιών εξαρτάται από το ύψος του μισθού.(12) Σε μια ανταγωνιστική αγορά εργασίας όπου υπάρχει πληροφόρηση, δυνατότητα μετακίνησης, οι διάφορες των μισθών σηματοδοτούν εργασίες διαφορετικού βαθμού ειδίκευσης και απαιτήσεων.

Κατά την μακροχρόνια λειτουργία της αγοράς εργασίας προέκυψαν σοβαρά προβλήματα για τους εργαζόμενους, όπως, επαγγελματικές ανακατατάξεις και ανασφάλεια απασχόλησης. Επίσης πρόβλημα αποτελούσε το ωράριο εργασίας, το ύψος του εργατικού μισθού, η πρόνοια για τα γηρατειά. Τα προβλήματα αυτά είχαν ως σκοπό οι εργαζόμενοι να συνειδητοποιήσουν ορισμένα πράγματα και να οργανωθούν σε εργατικά σωματεία. Οι εργοδότες από την άλλη πλευρά τους οργανώθηκαν σε εργοδοτικές ενώσεις και αναπτύχθηκαν για να ανατινάξουν ένα ενιαίο μέτωπο στις διαπραγματεύσεις με

τα εργατικά συνδικάτα. Η αγορά εργασίας εμφανίζει αποθέματα και ροές. Κάθε στιγμή στην αγορά εργασίας παρατηρείται κίνηση μεταξύ των αποθεμάτων.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3



Το διάγραμμα 3 παρουσιάζει μία εικόνα της αγοράς εργασίας και των ροών του πληθυσμού προς διάφορες καταστάσεις σε σχέση με την αγορά εργασίας για μια οικονομία που περιλαμβάνει εναλλακτικά συστήματα απασχόλησης εκτός από της αγορά εργασίας.

Επίσης το διάγραμμα μας επιτρέπει να επισημάνουμε τη σημασία θεσμών και συστημάτων απασχόλησης εκτός της αγοράς εργασίας και μας δείχνει μια ανίχνευση των επιπτώσεων τους στη συμπεριφορά των μεγεθών της αγοράς εργασίας.

Υπάρχουν δυο θεσμοί οι οποίοι είναι σημαντικοί για τη διαμόρφωση των ροών προς και από την αγορά εργασίας: 1) το εκπαιδευτικό σύστημα και 2) η οικογένεια. Πρόκειται για τους βασικούς θεσμούς με τους οποίους επιτυγχάνεται η ένταξη του πληθυσμού στην εργασία και την παραγωγική διαδικασία. Οι δυο αυτοί θεσμοί αποτελούν ταυτόχρονα θεσμούς υποδοχής των ατόμων που προσωρινά ή μόνιμα εγκαταλείπουν την αγορά εργασίας.

Στην αγορά εργασίας κυριαρχεί η ιεραρχία και η ανισότητα ενώ ο τρόπος μέσω του οποίου αυτή επιτελείται είναι η σύζευξη της προσφοράς και της

ζήτησης. Στηρίζεται στην κοινωνική νομιμοποίηση των χαρακτηριστικών της ανισότητας. Οι δυο πλευρές αγοράς εργασίας είναι η προσφορά και η ζήτηση.

Η προσφορά εργασίας αφορά στο σύνολο του εργατικού δυναμικού. Η εργασία μπορεί να προσφέρεται από όλους, όσοι είναι σε θέση να εργαστούν,. Έτσι η προσφορά εργασίας αναφέρεται στο υποσύνολο του πληθυσμού, το οποίο περιλαμβάνει όλα τα μέλη της κοινωνίας που βρίσκονται σε κατάλληλη ηλικία και είναι ικανά να προσφέρουν την εργασία τους. Το τμήμα αυτό του πληθυσμού το ονομάζουμε πληθυσμό εργάσιμης ηλικίας και περιλαμβάνει τα άτομα που θεωρούνται ότι θα μπορούσαν να αποτελέσουν το παραγωγικό δυναμικό της κοινωνίας.(13)

Ορισμένα άτομα δεν μπορούν να εργαστούν, για διάφορους λόγους, μόνιμα ή προσωρινά. Ορισμένα άλλα άτομα δεν επιθυμούν να εργαστούν. ορισμένες ομάδες του πληθυσμού ανήκουν σε ηλικίες τέτοιες που είναι δυνατόν να προσφέρουν την εργασία τους τέτοιες ομάδες αποτελούν τα παιδιά και οι ηλικιωμένοι.

Ο αποκλεισμός των παιδιών κάτω από μια ορισμένη ηλικία από τον πληθυσμό εργάσιμης ηλικίας, οφείλεται στο γεγονός ότι τα παιδιά είτε δεν έχουν τις φυσικές ικανότητες να αναλάβουν εργασία, είτε απαγορεύεται να αναλάβουν εργασία από την εργατική νομοθεσία, είτε είναι υποχρεωμένα να παρακολουθούν προγράμματα εκπαίδευσης.

Η εργάσιμη ηλικία ποικίλλει από χώρα σε χώρα, από περιοχή σε περιοχή. Πριν από λίγα χρόνια η παιδική εργασία ήταν συνηθισμένο φαινόμενο στη Ελλάδα. Σύμφωνα με τις απογραφές του πληθυσμού της Ελλάδας που πραγματοποιήθηκαν το 1971, τα παιδιά τα οποία ήταν πάνω από δέκα ετών κατατάσσονταν στον πληθυσμό εργάσιμης ηλικίας.

Στις σημερινές κοινωνίες της Δύσης η παιδική εργασία περιορίστηκε στα τέλη του 19ου αιώνα. Στην Ινδία και στην Αίγυπτο ο πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας περιλαμβάνει τα παιδιά από 5 ετών και πάνω. Στην Βραζιλία το κατώτερο όριο ηλικίας είναι 10 ετών. Στην Ευρώπη θεωρείται ότι το επίσημο όριο εισόδου στον πληθυσμό εργάσιμης ηλικίας αντιστοιχεί σε παιδιά 14-15 ετών, ενώ στη Σουηδία και στις Η.Π.Α το επίσημο όριο εισόδου στον πληθυσμό εργάσιμης ηλικίας αντιστοιχεί σε παιδιά 16 ετών.

Στην Ιταλία 500.000 παιδιά δουλεύουν στην μαύρη αγορά εργασίας. Στην Βρετανία ανεβαίνουμε στα 2.000.000, στο Μεξικό 10.000.000, στο Βραζιλία 45.000.000, στην Ινδία 100.000.000 παιδιά δουλεύουν στα ορυχεία του Περού και της Κολομβίας, στις φυτείες ζαχαροκάλαμου στη Γουατεμάλα, ενώ στο Πακιστάν 2.000.000 παιδιά δουλεύουν στην ταπητουργία.(14)

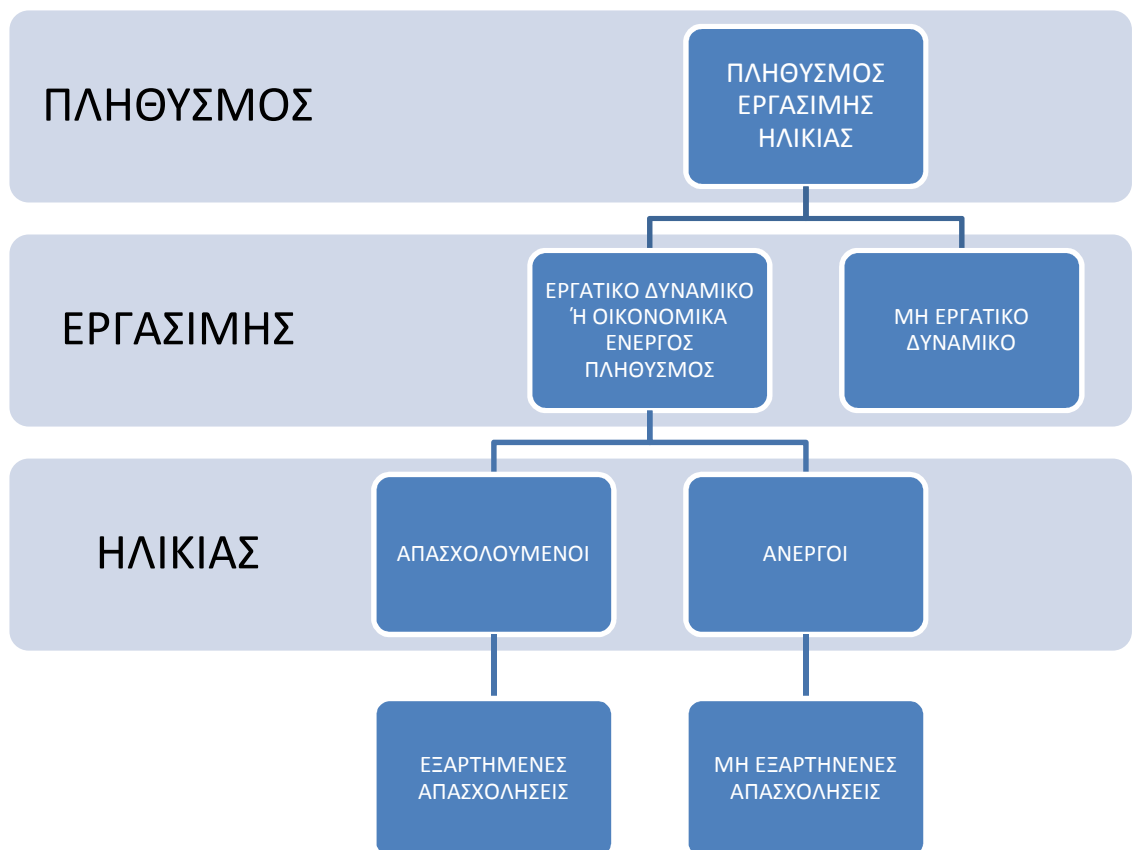
Ακόμα και στη Ελλάδα η εκμετάλλευση των παιδιών αυξάνεται ολοένα και περισσότερο. Έτσι ως πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας ορίζεται ο πληθυσμός άνω

των 15 ετών και κάτω των 65 ετών. Είναι βέβαιο ότι τα όρια αυτά διαφοροποιούνται σημαντικά κυρίως στις Αγροτικές περιοχές. Τους ανθρώπους οι οποίοι συνιστούν τον πληθυσμό της εργασιμής ηλικίας μπορούμε να τους χωρίσουμε σε τρεις κατηγορίες:

- ✓ Τους απασχολούμενους
- ✓ Τους ενεργούς
- ✓ τους άεργους

## ΣΥΜΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4



## 2.1.1 Απασχολούμενοι

Η έννοια της απασχόλησης περιλαμβάνει δυο κατηγορίες εργαζομένων: α) όλους όσους εργάζονται υπό όρους εξαρτημένης εργασίας και β) όλους όσους εργάζονται υπό όρους μη εξαρτημένης εργασίας.

Η έννοια της εξαρτημένης εργασίας περιλαμβάνει τα άτομα με μισθωτή εργασία, τα άτομα αυτά κατά την περίοδο αναφοράς εργάζονται έναντι μισθού ή ημερομίσθιου, σε χρήμα ή σε είδος, όπως επίσης και τα άτομα που έχουν εργασία ,αλλά προσωρινά δεν εργάζονται διατηρώντας σχέση με την παρορούσα εργασία τους. Η έννοια της μη εξαρτημένης εργασίας περιλαμβάνει τα αυτοαπασχολούμενα άτομα, τα οποία κατά την περίοδο αναφοράς εργάζονταν με σκοπό το κέρδος ή το οικονομικό όφελος της οικογενείας τους σε χρήμα ή σε είδος. Όπως επίσης και τα άτομα που είναι ιδιοκτήτες επιχειρήσεων του πρωτογενούς, δευτερογενούς ή τριτογενούς τομέα, όπου κατά την περίοδο αναφοράς δεν εργάζονταν προσωρινά.

## 2.1.2 Άνεργοι

Η κοινωνική αναγνώριση και καθιέρωση της έννοιας της ανεργίας, συνδέεται πρακτικά, με τη θέσπιση νομικών και διοικητικών διαδικασιών διαχείρισης της χειρωνακτικής εργασίας. Η επέκταση της κοινωνικής ασφάλισης προς την κάλυψη των ανέργων οργανώνεται προοδευτικά από το τέλος του προηγούμενου αιώνα και πιο συστηματικά πλέον μετά την οικονομική κρίση του 1929 και τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο.

Ως άνεργοι ορίζονται τα άτομα τα οποία δεν απασχολούνται, τα άτομα τα οποία είναι διαθέσιμα για αν αναλάβουν εργασία είτε ως μισθωτοί είτε ως αυτοαπασχολούμενοι και τα άτομα τα οποία αναζητούν εργασία. Οι προϋποθέσεις αυτές για την ταξινόμηση ενός ατόμου στην κατηγορία των ανέργων είναι αθροιστικές. Ένα άτομο που δεν εργάζεται, επιθυμεί να εργασθεί, αλλά βρίσκεται προσωρινά σε κατάσταση αδυναμίας να αναλάβει εργασία επειδή είναι άρρωστο και η ασθένεια του το καθιστά ανίκανο για εργασία για μια χρονική περίοδο, συνήθως μικρότερη των 15 ημερών, δεν κατατάσσεται στην κατηγορία των ανέργων και επομένως δεν περιλαμβάνεται στο εργατικό δυναμικό.

Τα είδη ανεργίας είναι τα εξής:

- **Ανεργία τριβής:** όπου οι εργαζόμενοι δεν είναι ακινητοποιημένοι στην ίδια εργασία, συνεχώς άτομα εγκαταλείπουν τη εργασία τους προς εξεύρεση άλλης, προς αναζήτηση διαφορετικών συνθηκών εργασίας, γεωγραφικής περιοχής, μισθού ή θέσης. Στην κινητικότητα μεταξύ διαφόρων θέσεων εργασίας προστίθεται και η κινητικότητα μεταξύ ανενεργού και ενεργού

πληθυσμού. Όσο μεγαλύτερη είναι η κινητικότητα των εργαζομένων τόσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός τους, που διέρχεται από την αγορά εργασίας προς αναζήτηση νέας, και ως τούτο μεγαλύτερος είναι και ο αριθμός εισόδου στην ανεργία.

Η ανεργία τριβής είναι συμβατή με τη πλήρη απασχολήση. Πρόκειται για ηθελημένη ανεργία, η οποία καλυτερεύει τελικά τη θέση του ατόμου, αλλά κι εκείνη της εθνικής οικονομίας: αυξάνει την παραγωγικότητα κατευθύνοντας τους εργαζομένους προς τις εργασίες για τις οποίες έχουν τα περισσότερα κίνητρα. Έτσι σε κατάσταση πλήρους απασχόλησης υπάρχει μια ακατανόητη ανεργίας τριβής, η οποία συμβάλει στην optimum χρησιμοποίηση του συντελεστή εργασίας. Η ασφάλιση ανεργίας δια των παροχών σε είδος (γραφεία ευρέσεως εργασίας) παρεμβαίνει στην αγορά εργασίας και στοχεύει στον περιορισμό, κυρίως, της ανεργίας τριβής.

- Κυκλική ανεργία: η κυκλική ανεργία ακολουθεί τις μεταπτώσεις της οικονομικής δραστηριότητας: είναι μικρή σε περιόδους αυξημένης δραστηριότητας, ενώ αυξάνει όσο η οικονομική δραστηριότητα επιβραδύνεται. Κάθε επιβράδυνση της παραγωγής ελαττώνει τις ανάγκες της οικονομίας για εργασία: για το δεδομένο ύψος μισθών οι επιχειρήσεις ζητούν λιγότερη εργασία. Η ελάττωση της ζήτησης εργασίας ακολουθείται από ελάττωση της διάρκειας εργασίας, από απολύσεις, από μη ανανέωση συμβολαίων εργασίας και συνέπως από αύξηση της ανεργίας.
- Διαρθρωτική ή τεχνολογική ανεργία

Η τεχνολογική εξέλιξη μπορεί να προκαλέσει μεταβολές στην βιομηχανική και να έχει ως συνέπεια την παρακμή κάποιων τομέων εις όφελος νέων αναπτυσσόμενων τομέων. Το ίδιο μπορεί να συμβεί και από την εμφάνιση νέων ανταγωνιστών που περιορίζουν σοβαρά τη ζήτηση εργασίας σε μια χώρα. Όποιες και να είναι τελικά οι αιτίες, οι διαρθρωτικές μεταβολές της παραγωγής προκαλούν αναπόφευκτα αύξηση της ανεργίας: στους τομείς σε παρακμή οι επιχειρήσεις σταματούν τις δραστηριότητες ή μειώνουν τον όγκο παραγωγής και κατά συνέπεια τις θέσεις εργασίας.

Παράλληλα, οι προερχόμενοι άνεργοι από τους τομείς σε κρίση διαθέτουν ανεπαρκή προσόντα, ακατάλληλα για τις νέες δραστηριότητες σε ανάπτυξη. Άλλοι διαρθρωτικοί παράγοντες που επιδρούν στην προσφορά και την ζήτηση εργασίας είναι η δημογραφική σύνθεση του ενεργού πληθυσμού, οι διάφορες ρυθμίσεις και θεσμικά μέτρα που επηρεάζουν τη λειτουργία της αγοράς εργασίας και ειδικά η σχετική νομοθεσία προστασίας της αγοράς και τα συστήματα αποζημίωσης και παροχών ανεργίας. Επίσης η υποκατάσταση εργασίας από κεφάλαιο, μπορεί να αποτελέσει πηγή διαρθρωτικής ανεργίας. Η



διαρθρωτική ανεργία μπορεί να οριστεί λοιπόν, ως η συνιστώσα της ανεργίας που δεν μειώνεται με την οικονομική ανάκαμψη και η οποία συνεπώς δεν μπορεί να επηρεαστεί κατευθείαν από τη μακροοικονομική πολιτική. Πρόκειται καθαρά για θεωρητική έννοια, η οποία δεν μπορεί να εκτιμηθεί παρά μόνο εμμέσως και κατά προσέγγιση.

### 2.1.3 Οι θεωρούμενοι ως άεργοι ή μη εργατικό δυναμικό

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται όλοι όσοι δεν έχουν καμία εργασία ούτε αναζητούν καμία θέση εργασίας, αυτοί αποτελούν τους άεργους της κοινωνίας. Ο πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας δεν αποτελεί ένα ομοιογενές σύνολο, αλλά αντίθετα ένα ιεραρχημένο σύνολο. Η ηλικία ιεραρχίας προσδιορίζεται:

- από τις διαμορφωμένες ιδεολογίες των διακρίσεων που εκφράζονται με τις ανισότητες κατά φύλο, φυλή, ηλικία
- από τους εκπαιδευτικούς μηχανισμούς
- από τους κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο το οποίο αποδίδει διαφορετικές δυνατότητες “πρόσβασης” στα μέλη της κοινωνίας.(16)

Είδαμε ότι ο πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας χωρίζεται σε τρεις κατηγορίες, η ένταξη ενός ατόμου σε μια από τις κατηγορίες αυτές αποτελεί κριτήριο κατάταξης στην κλίμακα της κοινωνίας ιεραρχίας. Η διαδικασία της ένταξης γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε η δυνατότητα άσκησης του δικαιώματος για εργασία να εκχωρείται σε άτομα που έχουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά.

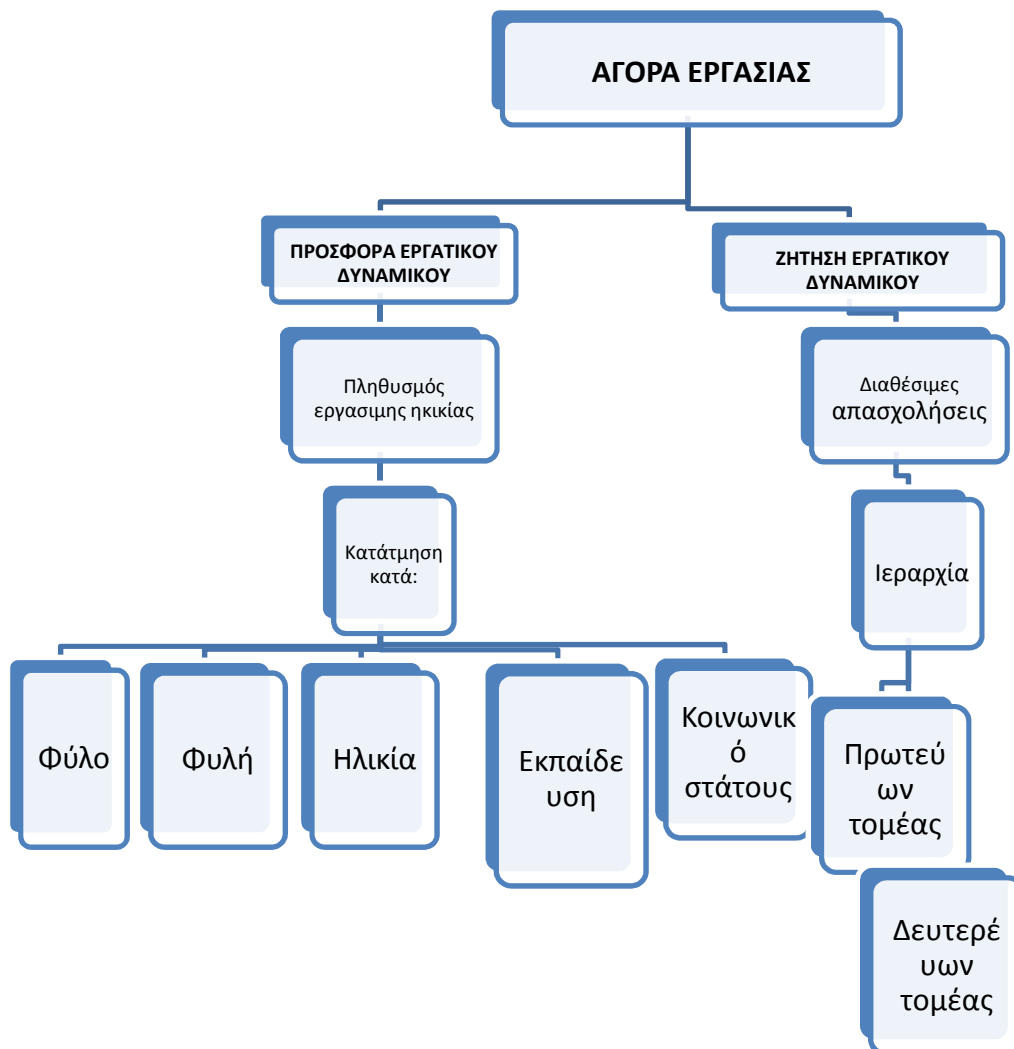
Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο της κατάτμησης που χαρακτηρίζει τον πληθυσμό αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης. συνοψίζοντας τα παραπάνω επισημαίνουμε:

**Πρώτον**, ο πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας μεταβάλλεται στο χρόνο και στο χώρο.

**Δεύτερον**, ο πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας χωρίζεται σε τρεις κατηγορίες (απασχολούμενοι, άνεργοι, άεργοι).

**Τρίτον**, ο πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας χωρίζεται σύμφωνα με κοινωνικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά όπως η ηλικία, το φύλο, η φυλή και η εθνικότητα.

**ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5**



Η ζήτηση της εργασίας αναφέρεται στις διαθέσιμες απασχολήσεις οι οποίες αρθρώνονται ιεραρχικά. Όπως η πλευρά της προσφοράς, έτσι και η πλευρά της ζήτησης της αγοράς εργασίας έχει χαρακτήρα ιεραρχικό.

Υπάρχουν θέσεις εργασίας οι οποίες χαρακτηρίζονται από συνθήκες απασχόλησης με σχετική ή πλήρη μονιμότητα, σχετικά υψηλές αμοιβές και το σπουδαιότερο δίνουν σημαντικές ευκαιρίες κοινωνικής ανέλιξης. Στην αγορά εργασίας υπάρχουν και εργασίες οι οποίες χαρακτηρίζονται από χαμηλές αμοιβές.

Όλες οι απασχολήσεις κατατάσσονται σε δυο μεγάλους τομείς:

- ✓ Τον πρωτεύοντα τομέα, ο οποίος θεωρείται δομημένος τομέας επειδή σ' αυτόν λειτουργούν οι εσωτερικές αγορές εργασίας και
- ✓ τον δευτερεύοντα τομέα, που περιλαμβάνει τις απασχολήσεις οι οποίες είναι ευκαιριακές και ασταθείς.

Το χαρακτηριστικό των εσωτερικών αγορών εργασίας είναι ότι προστατεύουν τα μέλη τους από τον ανταγωνισμό σε ότι αφορά τη διατήρηση της θέσης τους, με αποτέλεσμα η πρόσβαση των μελών του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας, σ' αυτές να είναι δυσχερής.

Οι εσωτερικές αγορές εργασίας διαμορφώθηκαν από στρατηγικές που προέρχονται από:

- Από τις ανάγκες των επιχειρήσεων για την λειτουργία της διαδικασίας της παραγωγής. Επομένως, οι επιχειρηματικές δημιουργούν τις κατάλληλες προϋποθέσεις κατάρτισης των εργαζομένων και εκμάθησης πάνω στη δουλειά
- Από τη δράση των εργατικών συνδικάτων.
- Από τις πολιτικές του κράτους. Οι δευτερεύουσες απασχολήσεις λειτουργούν ξεχωριστά από την υπόλοιπη αγορά. Όμως σε περιόδους κατά τις οποίες επιταχύνονται οι ρυθμοί συσσώρευσης του κεφαλαίου, παρατηρείται έντονη κινητικότητα από τις απασχολήσεις του δευτερεύοντα τομέα στις καλές θέσεις του πρωτεύοντα τομέα. Το αντίθετο συμβιώνει στις περιόδους οικονομικής στασιμότητας, δηλαδή, μετακινήσεις εργαζομένων από την πρωτεύουσα προς τη δευτερεύουσα αγορά, αλλά και από τις δύο προς την ανεργία και την αεργία.

Όπως αναφέραμε παραπάνω ο τρόπος μέσω του οποίου επιτελείται η σύζευξη της προσφοράς και της ζήτησης στηρίζεται στην κοινωνική νομιμοποίηση των χαρακτηριστικών της ανισότητας. Στη συνέχεια αποκαλύψουμε τους όρους κάτω απ' τους οποίους συντελείται η διαδικασία κάλυψης των θέσεων από τον πληθυσμό εργάσιμης ηλικίας.(17)

Αν υποθέσουμε ότι:

- ✓ Όλες οι θέσεις εργασίας είναι κενές, κανένα άτομο από τον πληθυσμό εργάσιμης ηλικίας δεν ανήκει στην κατηγορία των εργαζόμενων.

- ✓ Όλοι αυτοί που έχουν την ικανότητα να εργαστούν και ανήκουν στον πληθυσμό εργάσιμης ηλικίας έχουν δικαίωμα να διεκδικήσουν κάποια θέση.
- ✓ όλοι οι φορείς όπως το κράτος, τα συνδικάτα εξακολουθούν να λειτουργούν.

Αν γίνουν όλα αυτά τα οποία αναφέραμε παραπάνω το πρόβλημα που πρέπει να αντιμετωπίσουμε αφορά τη διαδικασία μέσω της οποίας τα άτομα θα επιλέγουν ώστε να βρουν θέσεις εργασίας, άλλοι θα βρουν καλές θέσεις εργασίας και άλλοι κακές θέσεις εργασίας.

Η διάκριση αυτή θα έχει πολλές συνέπειες γιατί θα υπάρχουν άτομα που θα θέλουν να εργαστούν και θα μείνουν χωρίς εργασία, άλλα άτομα θα αναγκαστούν να κάνουν κάποια εργασία χωρίς να πληρώνονται, άλλα άτομα θα μπουν στο περιθώριο ως άεργοι, άλλοι θα καταλάβουν θέσεις εργασίας στο δευτερεύοντα τομέα και άλλοι στον πρωτεύοντα τομές εργασίας.

Άρα το πρόβλημα είναι ο τρόπος με τον οποίο θα επιλέξουμε τους ανθρώπους που θα μπουν σε διάφορες θέσεις απασχόλησης. Κάτω από αυτές τις συνθήκες μπορούν να γίνουν απλές αλλαγές προσώπων στην απασχόληση. Άνεργοι θα είναι περισσότερο οι γυναίκες και οι νέοι.

Η διαδικασία σύζευξης της προσφοράς και της ζήτησης της αγοράς εργασίας αφορά ολόκληρο το πλέγμα των σχέσεων που προσδιορίζουν την κοινωνική δομή της συσσώρευσης του κεφαλαίου και τον αναπαραγωγικό της χαρακτήρα.

## **2.2 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

Η έννοια της αγοράς εργασίας είναι το κοινωνικό πλαίσιο μέσα στο οποίο συνάπτονται τα συμβόλαια εργασίας ή οι ατομικές συμβάσεις εργασίας. Τα βασικά στοιχεία συγκρότησης της αγοράς εργασίας:

- ✓ Η αγορά εργασίας ορίζεται από τη σύναψη ή την πρόθεση για σύναψη της σχέσης μισθωτής απασχόλησης, δηλαδή, να αποκλείσουμε εκείνες τις μορφές εργασίας που δε δηλώνουν ρητά ή και έμμεσα την ύπαρξη σχέσης μισθωτής απασχόλησης.
- ✓ Η αγορά εργασίας συγκροτείται από μια σχέση ανταλλαγής ανάμεσα στον εργοδότη που προσφέρει τον μισθό και τον εργαζόμενο που διαθέτει στον εργοδότη την εργασία του. αυτή η ανταλλακτική σχέση καθιστά την εργασία ως εμπόρευμα.

Σε αντίθεση με το δουλοκτητικό σύστημα, δεν είναι ο εργαζόμενος που αποτελεί το εμπόρευμα για ανταλλαγή αλλά η εργασία. Η σύναψη της σχέσης

μισθωτής εργασίας συνεπάγεται, ακριβώς και ανεξάρτητα από το νομικό τύπο με τον οποίο περιβάλλεται, την αναγνώριση του διευθυντικού δικαιώματος.

Η αγορά εργασίας είναι ένας θεσμός ιστορικά καθορισμένος. Η διαδικασία με την οποία συγκροτείται η αγορά εργασίας είναι μακροχρόνια και οδυνηρή. Αυτή στηρίζεται πάνω στα συντρίμια παλιότερων μορφών απασχόλησης και παραγωγής με την κατάργηση των σχέσεων εξουσίας και ανταλλαγής. Μπορούμε να διακρίνουμε τέσσερις κατηγορίες στοιχείων που χαρακτηρίζουν μια αγορά εργασίας:

- ✓ Οι τεχνικές ανάγκες της παράγωγης: αντανακλούν τις συνθήκες παραγωγής και ζήτησης του παραγόμενου προϊόντος. Εξαρτώνται από τον κοινωνικό καταμερισμό της εργασίας που προσδιορίζεται από το κριτήριο κοινωνικής αξίωσης της εργασίας, κριτήριο που είναι χαρακτηριστικό για κάθε οργάνωση της κοινωνικής εργασίας. Οι τεχνικές ανάγκες της παραγωγής είναι κοινωνικά καθορισμένες και προσδιορίζονται πρώτα από την πλευρά της τεχνολογίας και δεύτερον από την πλευρά ζήτησης των προϊόντων. Η εισαγωγή νέας τεχνολογίας έχει κοινωνικές συνέπειες και κοινωνικές προϋποθέσεις. Ο κοινωνικός καθορισμός της ζήτησης δεν αφορά μόνο προϊόντα, πολιτισμικά ή κυρίως πολιτισμικά. Ο τρόπος ικανοποίησης και οι μορφές των προϊόντων είναι αποτελέσματα κοινωνικών καθορισμών παρατήρηση αυτή δεν αφορά μόνο τη διαφήμιση αλλά και τις μεταβολές στο πρότυπο κοινωνικής κατανάλωσης.
- ✓ η διαθεσιμότητα του πληθυσμού να αναλάβει μισθωτή απασχόληση: στη κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται παράγοντες που προσδιορίζουν την προσφορά μισθωτής απασχόλησης. Η διαθεσιμότητα αυτή εξαρτάται από τον βαθμό στον οποίο η ικανοποίηση των αναγκών των εργαζόμενων προϋποθέτει την ανάληψη μισθωτής απασχόλησης διαθεσιμότητα αυτή εξαρτάται από τον βαθμό στον οποίο η ικανοποίηση των αναγκών των εργαζόμενων προϋποθέτει την ανάληψη μισθωτής απασχόλησης. Μπορούμε ακόμα να προσδιορίσουμε μια σειρά δευτερογενών παραγόντων, όπως οι δημογραφικοί παράγοντες, το εκπαιδευτικό σύστημα. Το σύστημα αμοιβών. Τέλος, πρέπει να αναφέρουμε κάποιους ιδεολογικούς παράγοντες και τη σημασία τους οι οποίοι καθορίζουν τη διαθεσιμότητα για μισθωτή απασχόληση. Ένας τέτοιος παράγοντας είναι η μορφή και η συνοχή της οικογένειας.
- ✓ Το θεσμικό πλαίσιο: είναι το σύνολο των κανονιστικών διατάξεων που διέπουν τη σχέση μισθωτής απασχόλησης. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν οι νόμοι, οι διατάξεις, η οργανωτική δομή των επιχειρήσεων, η ύπαρξη συνδικάτων εργαζομένων και εργοδοτικών ενώσεων η σχετική ισχύς τους, η ύπαρξη και η αποτελεσματική λειτουργία των εσωτερικών αγορών εργασίας, οι συνθήκες ανταγωνισμού στην αγορά του προϊόντος κ.τ.λ. όλοι αυτοί οι παράγοντες που ανέφερα παραπάνω ρυθμίζουν τον

τρόπο άσκησης του διευθυντικού δικαιώματος, του δικαιώματος του εργοδότη να οργανώνει την παραγωγική διαδικασία, ενώ ταυτόχρονα συνιστούν και περιορισμούς στο διευθυντικό δικαίωμα.

- ✓ Τα γεωγραφικά όρια της εργασίας: κάθε επιχείρηση και κάθε κατηγορία επαγγελματιών ορίζει με διαφορετικό τρόπο τη γεωγραφική περιφέρεια μέσα στην οποία αναζητούν τα άτομα εργασία. Η γεωγραφία θέτει στην αγορά εργασίας έναν αριθμό κατατμήσεων. Η γεωγραφική διάσταση της αγοράς εργασίας μεταβάλλεται ανάλογα με το είδος της επιχείρησης ή το επάγγελμα του εργαζόμενου. Στις πιο σύγχρονες προσεγγίσεις η τοπική αγορά σε σχέση με την ύπαρξη ενός τοπικού δικτύου πληροφόρησης. Αυτό το δίκιο εξαρτάται από:
  - την οικογένεια και το φυσικό περιβάλλον
  - τον έντυπο και τον ηλεκτρονικό τύπο
  - τα ιδιωτικά και τα δημόσια γραφεία (ΟΑΕΔ) τα οποία τείνουν στη διερεύνηση των γεωγραφικών ορίων των τοπικών αγορών με την εφαρμογή σύγχρονων συστημάτων πληροφορικής.(18)

Υπάρχουν τρεις μέθοδοι για τον ορισμό των ορίων μιας τοπικής αγοράς εργασίας:

- ✓ η δυνατότητα προσπέλασης του τόπου εργασίας. Τα όρια της τοπικής αγοράς εργασίας ορίζονται ως το εύρος μιας περιοχής που απέχει μια ώρα απ' το χώρο εργασίας με δημόσια μέσα μεταφοράς σε ώρα αιχμής.
- ✓ τα όρια μιας τοπικής αγοράς εργασίας μπορούν να ορισθούν με την εκτίμηση του φόρτου μετακινήσεων κατά τις ώρες έναρξης και περάτωσης της εργάσιμης ημέρας. Η μέθοδος αυτή έχει το πλεονέκτημα να υπολογίζει τις μετακινήσεις του εργατικού δυναμικού, έχει όμως το μειονέκτημα να μην οριοθετεί την τοπική αγορά εργασίας αλλά να εκτιμά τις ροές του εργατικού δυναμικού προς την περιοχή της εγκατάστασης των οικονομικών δραστηριοτήτων
- ✓ η εξακρίβωση των περιοχών κατοικίας των εργαζομένων στις επιχειρήσεις μιας περιοχής.

Η μέθοδος αυτή είναι δαπανηρή και επαναλαμβάνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα. Απ' όλα αυτά που αναφέραμε παραπάνω προκύπτει ότι δεν υπάρχει μια ενιαία αγορά εργασίας, αλλά ένα ιεραρχημένο σύνολο. Ο καταμερισμός της αγοράς εργασίας συνεπάγεται τον αντίστοιχο καταμερισμό των εργαζομένων.

Η αγορά εργασίας επιτελεί δυο βασικές λειτουργίες:

- Πρέπει να τακτοποιεί τους εργαζόμενους σε συγκεκριμένες θέσεις εργασίας, δηλαδή, να εξασφαλίζει στη παραγωγική διαδικασία την κατάλληλη εργατική δύναμη
- Πρέπει να εξασφαλίζει την συντήρηση και την αναπαραγωγή των εργαζομένων. αυτή η διπλή λειτουργία της αγοράς εργασίας προκύπτει

από το γεγονός ότι σ' αυτή συνάπτεται το συμβόλαιο της μισθωτής απασχόλησης, μια σχέση ανταλλαγής που για τον εργοδότη εξασφαλίζει την αναγκαία εργατική δύναμη που για τον εργαζόμενο εξασφαλίζει τα μέσα που είναι αναγκαία για αν επιβιώσει. Η αποτελεσματική εκτέλεση μιας απ' αυτές τις λειτουργίες δεν έχει ως σκοπό την αποτελεσματική επιτέλεση της άλλης.

Ο μηχανισμός της αγοράς εργασίας συνήθως επιτελεί αποτελεσματικά την πρώτη λειτουργία βασικός μηχανισμός στον οποίο στηρίζεται η λειτουργία της αγοράς εργασίας είναι παρόμοιος με τον μηχανισμό των τιμών στην αγορά των προϊόντων.

Η αγορά εργασίας δεν μπορεί να εξασφαλίζει την βιολογική και κοινωνική αναπαραγωγή των εργαζομένων. Για το λόγο αυτό, η αναπαραγωγή της εργατικής δύναμης απαιτεί την ύπαρξη συστημάτων που η λειτουργία τους βασίζεται σε σχέσεις ανταλλαγής. Η βαρύτητα κάθε υποσυστήματος προσδιορίζεται κοινωνικά.

## ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

**Στο πρώτο κεφάλαιο** είδαμε ότι οι δυσμενείς εξελίξεις στον όγκο του πληθυσμού που σημειώθηκαν κατά την περίοδο μετά το 1928 κάθε άλλο παρά προβλέψιμες ήταν με βάση τα δεδομένα της γεννητικότητας και της θνησιμότητας της Δεκαετίας του 1930.

Το 1990 στο σύνολο των 12 Χωρών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας καταγράφηκαν 3.930.000 γεννήσεις παιδιών ενώ το 1960 καταγράφηκαν 5.184.000 γεννήσεις παιδιών.

Στη Ελλάδα το 1990 καταχωρήθηκαν 102.000 γεννήσεις παιδιών ενώ το 1960 καταγράφηκαν 157.000 γεννήσεις παιδιών. Στο σύνολο των χωρών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ο δείκτης αυτός πέφτει από το 1975 και μετά, κάτω από 2.1% παιδιά αναπαραγωγικής ηλικίας.

Στη Ελλάδα για πρώτη φορά ο δείκτης έφτασε το 1990 στο 1.45%. Η Ελλάδα μαζί με την Γερμανία και την Ιταλία αποτελούν τις Χώρες με το χαμηλότερο ποσοστό ολικής γονιμότητας.

Εντυπωσιακή είναι η εξέλιξη του ποσοστού βρεφικής θνησιμότητας. Το 1960 τα 40 από τα 1000 βρέφη στην Ελλάδα έχασαν την ζωή τους. Το 1990 το ποσοστό αυτό έφτασε στο 9.7% για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Η Ελλάδα κατέχει το μεγαλύτερο ποσοστό βρεφικής θνησιμότητας ανάμεσα στις 12 Χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Η δημογραφική γήρανση, η κατανομή του πληθυσμού κατά φύλο, η μετανάστευση παίζουν σημαντικό ρόλο στις εξελίξεις του εργατικού δυναμικού. Η δημογραφική γήρανση είναι ένα από τα πιο σημαντικότερα προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπίσουν οι Ευρωπαϊκές Κοινωνίες τα επόμενα χρόνια.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε, το 2002 το 24.7% του πληθυσμού ήταν σε ηλικία προς εργασία και το 45.80% του οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού, αποτελούσαν άτομα ηλικίας 65 χρονών και πάνω.

Συνοψίζοντας όλα αυτά που αναφέραμε παραπάνω επισημαίνουμε:

**Πρώτον**, την αντιστοιχία στις εξελίξεις της γεννητικότητας και της θνησιμότητας που παρουσιάζει η Ελλάδα σε σχέση με το πρότυπο των Χωρών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Παρατηρείται δηλαδή μια πτώση των δεικτών της φυσικής κίνησης του πληθυσμού, η οποία οφείλεται στις μεταβολές που συντελέστηκαν στα κοινωνικά πρότυπα.



**Δεύτερον**, παρατηρείται έντονο το φαινόμενο της γήρανσης που αποτελεί και το κύριο χαρακτηριστικό των σύγχρονων πληθυσμιακών εξελίξεων στο σύνολο των Χωρών της Ευρώπης των 12.

**Τρίτον**, παρατηρείται η μεταστροφή της Ελλάδας από Χώρα αποστολής σε Χώρα υποδοχής μεταναστών.

Ακόμα στο πρώτο κεφάλαιο είδαμε παράγοντες που επιδρούν στο δείκτη συμμετοχής. Αυτοί είναι οι εξής:

- ✓ η οικογενειακή κατάσταση
- ✓ το επίπεδο αστικότητας και οι δείκτες συμμετοχής
- ✓ η εκπαίδευση και το εργατικό δυναμικό
- ✓ το φύλο
- ✓ η ηλικία

Η οικογενειακή κατάσταση εμφανίζεται ως ο βασικός παράγοντας διαφοροποίησης των δεικτών συμμετοχής. Η οικογενειακή κατάσταση έχει διαφορετικές επιπτώσεις στους δείκτες συμμετοχής των δυο φύλων.

Οι έγγαμοι άνδρες παρουσιάζουν δείκτες συμμετοχής υψηλότερους από τους άγαμους της ίδιας ηλικιακής ομάδας, ενώ οι έγγαμες γυναίκες εμφανίζουν δείκτες συμμετοχής μικρότερους από τις άγαμες.

Όσον αφορά την εκπαίδευση για μια μερίδα γυναικών είναι προφανές ότι οι σπουδές αποτελούν βασική προϋπόθεση για την ένταξη τους στην αγορά εργασίας. Το μορφωτικό επίπεδο των γυναικών ξεκινά από χαμηλά επίπεδα αλλά καλύπτει τη διαφορά από το μορφωτικό επίπεδο των ανδρών.

Σχετικά με το φύλο, έχει παρατηρηθεί η μείωση των δεικτών συμμετοχής των ανδρών, ιδιαίτερα στις ηλικίες μέχρι 25 ετών και άνω των 50, και η αύξηση του δείκτη συμμετοχής των γυναικών.

Και τέλος, η ηλικία αποτελεί βασικό παράγοντα που επηρεάζει το ύψος των δεικτών συμμετοχής. Σύμφωνα με έρευνες οι άνδρες εμφανίζουν ως κρίσιμα έτη την περίοδο μεταξύ 21 και 25 ετών.

**Στο δεύτερο κεφάλαιο** παρατηρούμε ότι η αγορά εργασίας είναι ο χώρος συνάντησης των αγοραστών και των πωλητών της εργατικής δύναμης και ο χώρος διαπραγμάτευσης των μισθών. Η αγορά επιτελεί τη σημαντική λειτουργία της κατανομής των διάφορων κατηγοριών εργατικού δυναμικού στις θέσεις παραγωγής.

Η ποικιλία των μισθών που υπάρχει στην αγορά σηματοδοτεί θέσεις εργασίας με διαφορετικό περιεχόμενο και απαιτήσεις. Για να λειτουργήσει η αγορά εργασίας και να επιτευχθεί η εκκαθάριση των εργαζομένων και των κενών θέσεων απασχόλησης απαιτείται, σύμφωνα με την οικονομική θεωρία, να

υπάρχει πλήρης πληροφόρηση των συναλλασσομένων και πλήρης κινητικότητα των υποψηφίων εργαζόμενων μεταξύ επαγγελματών, θέσεων εργασίας, επιχειρήσεων περιοχών. Επίσης πρέπει οι εργοδότες να μην ασκούν διακρίσεις έναντι των υποψηφίων εργαζόμενων και οι δυο, εργαζόμενοι και εργοδότες, να προσπαθούν να μεγιστοποιήσουν το ατομικό τους όφελος.

Η αγορά εργασίας εμφανίζεται αποθέματα και ροές μεταξύ των αποθεμάτων. Κάθε στιγμή παρατηρείται στην αγορά κίνηση μεταξύ αποθεμάτων . π.χ. οι απασχολούμενοι και οι παραιτηθέντες μετακινούνται από το απόθεμα των απασχολούμενων προς το απόθεμα των ανέργων.

Οι κινήσεις στην αγορά εργασίας επηρεάζονται από την κίνηση σε δυο πόλους που βρίσκονται εντός της αγοράς εργασίας: τον πόλο της παραγωγής από τον οποίο εξαρτάται η ποσότητα ζήτησης εργασίας και τον πόλο της ιδιωτικής και κοινωνικής ζωής ο οποίος επηρεάζει τις αποφάσεις οι οποίες είναι σχετικές με την προσφορά εργασίας.

Οι σχέσεις εργοδοτών και εργαζόμενων επηρεάζονται επίσης από θεσμούς οι οποίοι αρθρώνουν κατά την ιστορική εξέλιξη της αγοράς.

Το εργατικό δυναμικό, τα συνδικάτα και τις ενώσεις των εργοδοτών, τους κανόνες των συλλογικών διαπραγματεύσεων και πληθώρα κρατικών υπηρεσιών όπως οι επιθεωρήσεις εργασίας, τα γραφεία ευρέσεως εργασίας και οι οργανισμοί κοινωνικών ασφαλίσεων που εκφράζουν και εφαρμόζουν τον Νόμο και την κρατική πολιτική.

Η θεωρία της προσφοράς εργασίας σκοπεύει να εξηγήσει τους παράγοντες που επηρεάζουν τις αποφάσεις των ατόμων: α) αν θα προσφέρουν και πόσες ώρες εργασίας στην αγορά και β) τότε, δηλαδή σε ποια φάση του βίου τους, θα τείνουν να προσέλθουν στην αγορά και τότε να αποσυρθούν.

Η σύγχρονη θεωρία της προσφοράς εργασίας φρόνει ότι οι αποφάσεις για την προσφορά εργασίας λαμβάνονται από τα άτομα ως μέλη νοικοκυριών.

**Στο τρίτο κεφάλαιο** είδαμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό της παρατηρούμενης κινητικότητας στο διάστημα 1991-2009 αφορούσε την ενίσχυση του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας και από εκεί κατευθύνεται στο μεγαλύτερο ποσοστό στην πληθυσμιακή ομάδα των απασχολούμενων, παράλληλα όμως σημαντικός αριθμός δεν κατάφερε να απορροφηθεί από την αγορά εργασίας, αυξάνοντας έτσι δραματικά τον αριθμό των ανέργων.

Τα επιμέρους στατιστικά στοιχεία που περιλαμβάνονται στον πίνακα που αφορούν ολόκληρη την Χώρα, αλλά και τα αντίστοιχα των κατά περιφέρεια πινάκων, παρουσιάζουν μια αυξητική μεταβολή του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας της τάξεως του 11% στην περίοδο 1991-2009. Εκείνο όμως που είναι ιδιαίτερα ανησυχητικό για την Ελληνική οικονομία, είναι η σταθερή αύξηση του

ποσοστού ανεργίας παρά τους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης ιδιαίτερα το διάστημα 1991-2009.

Από τα 701.470 άτομα που προστεθήκαν στον ενεργό πληθυσμό την τελευταία δεκαετία (η συντριπτική πλειοψηφία των οποίων είναι ξένοι μετανάστες ή παλιννοστούντες).

Τα 508.000 άτομα περίπου κατόρθωσαν να αποκτήσουν κάποια εργασία, τα υπόλοιπα 193.000 άτομα περίπου προστέθηκαν στους ανέργους του 1991 εκτινάσσοντας το ποσοστό ανεργίας από το 8.224% στο 11.38%.

Από τα στοιχεία αυτά είναι δυνατό να συμπεράνουμε ότι ο κίνδυνος της περιθωριοποίησης του πλεονάζοντος και άνεργου εργατικού δυναμικού είναι πλέον υπαρκτός και ειδικά για τους ανέργους των μεγάλων αστικών κέντρων.

Κατά συνέπεια τα εκάστοτε μέτρα αντιμετώπισης της ανεργίας είναι αναγκαίο να λαμβάνουν υπό όψη τους την αντιμετώπιση της σε περιφερειακό επίπεδο και ιδιαίτερα σε επίπεδο Νομού, Επαρχίας και Δήμων, προκειμένου να ανακοπεί και η τάση εσωτερικής μετανάστευσης και αστυφιλίας.

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία οι γυναίκες αν και αποτελούν σημαντικά μικρότερο από τους άνδρες ποσοστό του εργατικού δυναμικού, αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος των ανέργων (63% περίπου).

Ιδιαίτερα υψηλή θεωρείται και η ανεργία των νέων που αν και αποτελούν μικρό μέρος του συνόλου του εργατικού δυναμικού συμμετέχουν με πολύ μεγάλο ποσοστό στο σύνολο των ανέργων της Χώρας. Η έξοδος εργατικού δυναμικού από τον τομέα της γεωργίας είναι σημαντική (μείωση του ενεργού αγροτικού πληθυσμού κατά 285.540 άτομα). Επίσης προκύπτει σημαντικότερη μείωση του πληθυσμού των εξειδικευμένων τεχνιτών κατά 406.517 άτομα.

Αντίθετα με τους παραπάνω τομείς παρατηρείται αισθητή αύξηση των απασχολούμενων στο τομέα της παροχής υπηρεσιών(259.786 άτομα) και αύξηση του επιστημονικού δυναμικού της Χώρας.

Η κατά 649.25 αύξηση των ανώτατων διευθυντικών στελεχών καταδεικνύει τον εκσυγχρονισμό των Ελληνικών Επιχειρήσεων (Δημόσιων και Ιδιωτικών) σε θέματα διοικητικής υποστήριξης κατά την τελευταία δεκαετία.

Αξιοσημείωτο επίσης στοιχείο της έρευνας αποτελεί η ισομέρεια που παρατηρείται ανάμεσα στους απασχολούμενους και το μη εργατικό δυναμικό, που πιστοποιεί το δημογραφικό πρόβλημα που αρχίζει να αντιμετωπίζει η Χώρα, οι επιπτώσεις του οποίου στα ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά δικαιώματα των εργαζομένων θα είναι ιδιαίτερα αρνητικές στις επόμενες δεκαετίες.

Συμπερασματικά η ανεργία στην Ελλάδα από την Δεκαετία του 90 αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα της Ελληνικής οικονομίας, που σε συνδυασμό με τη βραδυφλεγή βόμβα του δημογραφικού, απειλούν όχι μόνο την προοπτική οικονομικής ανάπτυξης της Χώρας, αλλά με δραματικές αλλαγές το βιοτικό επίπεδο των Ελλήνων. Στα πλαίσια της ερευνητικής αυτής προσπάθειας θα θέλαμε να προτείνουμε και κάποια μέτρα αντιμετώπισης της ανεργίας, που μπορεί να αποδειχθεί καταλύτης για τη δημογραφική εξέλιξη της Χώρας.

- ❖ Άμεσοι και μεγάλοι εκσυγχρονισμοί στη παιδεία με κυριότερο τη διασύνδεση των σπουδών με την πραγματικότητα της αγοράς και της ανάγκης της παραγωγής.
- ❖ Άμεσοι εκσυγχρονισμοί και τομείς στη Δημόσια Διοίκηση .
- ❖ Ανάπτυξη, εκσυγχρονισμός και διερεύνηση του τομέα παροχής υπηρεσιών.
- ❖ Διαμόρφωση συγκεκριμένης πολιτικής, στον αγροτικό τομέα.
- ❖ Δημιουργία συνθηκών εκσυγχρονισμού της αγροτικής παραγωγής και συγκράτηση της απασχόλησης για αποφυγή περαιτέρω μείωσης του αγροτικού πληθυσμού
- ❖ Χαρτογράφηση της αγοράς εργασίας με σύγχρονες επιστημονικές και στατιστικές μεθόδους που θα επιτρέπουν την παρακολούθηση της ανεργίας και της απασχόλησης.
- ❖ Χαρτογράφηση της αγοράς εργασίας των αλλοδαπών και η θέσπιση οικονομικών-κοινωνικών κριτηρίων για τη νομιμοποίηση της ένταξης τους στην αγορά εργασίας
- ❖ Η ενίσχυση της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού που θα συμβάλλει σημαντικά στον περιορισμό των αντιστοιχιών μεταξύ προσφοράς και ζήτησης ειδικοτήτων στην αγορά εργασίας. Η ενίσχυση της γεωγραφικής και επαγγελματικής κινητικότητας των εργαζομένων μεταξύ τομέων της οικονομίας με οικονομικά και κοινωνικά κίνητρα, καθώς και με την εφαρμογή συγκεκριμένων προγραμμάτων κατάρτισης και επανεκπαίδευσης.

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

### 1.ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΕ ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

#### ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ1: ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ 1991-2009

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ	8.142.392	9.056.875	914.483	11..2%
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	3.628.272	4.329.742	701.470	19.3%
ΑΝΕΡΓΟΙ	299.304 (7.6%)	493.018 (10.2%)	193.714	64.7%
ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	4.214.816	4.234.115	19.299	0.4%

ΑΝΔΡΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ	3.900.073	4.405.910	505.837	12.9%
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	2.403.553	2.679.655	276.102	11.4%
ΑΝΕΡΓΟΙ	119.420 (4.7%)	182.016 (6.3%)	62.596	52.4%
ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	1.377.100	1.544.239	167.139	12.1%

ΓΥΝΑΙΚΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	4.242.320	4.650.965	408.645	9.6%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	1.224.720	1.650.087	425.387	34.7%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	179.884 (12.8%)	311.002 (15.8%)	131.118	72.8%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	2.837.716	2.689.876	-147.840	-5.2%

Στο σύνολο της χώρας μας βλέπουμε αύξηση του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας κατά 12,2% . η απασχόληση, η ανεργία και το μη εργατικό αυξήθηκαν κατά 701.470, 193.714 και 19.299 άτομα αντίστοιχα.

Στους άνδρες βλέπουμε αύξηση του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας κατά 12.9%, ενώ για τις γυναίκες παρατηρούμε αύξηση κατά 9.6%. η απασχόληση για τους άνδρες αυξήθηκε κατά 276.102 άτομα, ενώ για τις γυναίκες αυξήθηκε κατά 452.387 άτομα. Η ανεργία για τους άνδρες αυξήθηκε κατά 62.596 άτομα, ενώ για τις γυναίκες αυξήθηκε κατά 131.118 άτομα. Το μη εργατικό δυναμικό για τους άνδρες αυξήθηκε κατά 12.1%, ενώ για τις γυναίκες μειώθηκε κατά 5.2%. παρατηρούμε έντονη αδυναμία της αγοράς εργασίας της χώρας για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης πράγμα το οποίο αποδεικνύει η δυσανάλογη αύξηση του ποσοστού των ανέργων σε σχέση με την αύξηση του ποσοστού του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας.



## ΑΝΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ

**ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ - ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ  
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ 1991-2009**

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	462.528	492.445	29.917	6.4%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	233.957	229.130	-4.87	-2.0%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	13.28 (5,4%)	34.487 (13.8%)	21.059	156.8%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	215.143	228.827	13.684	6.3%

ΑΝΔΡΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	223.257	237.981	14.724	6.5%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	145.343	140.901	-4.442	-3.0%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	4.452 (2.9%)	10.656 (7.03%)	6.204	139.3%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	73.462	86.424	12.962	17.6%

ΓΥΝΑΙΚΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	239.271	254.464	15.193	6.3%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	88.614	88.230	-384	-0.4%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	(8.976 9.1%)	(23.831 21.2%)	14.855	165.4%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	141.681	142.403	722	0.50%

Στην Ανατολική Μακεδονία-Θράκη παρατηρούμε αύξηση του πληθυσμού προς εργασία σε ηλικία 15-65 ετών το 2009 κατά 6.4%. η αύξηση του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας οφείλεται μάλλον στην είσοδο νέων ατόμων. Η απασχόληση μειώθηκε κατά 4.827 άτομα, η ανεργία αυξήθηκε κατά 21.059 άτομα και το μη εργατικό δυναμικό αυξήθηκε κατά 13.684 άτομα.

Για τους άνδρες παρατηρούμε επίσης αύξηση του πληθυσμού προς εργασία κατά 6.5%, και για τις γυναίκες το ίδιο κατά 6.3%. η απασχόληση για τους άνδρες μειώθηκε κατά 4.442 άτομα και για τις γυναίκες μειώθηκε κατά 384 άτομα. Η ανεργία για τους άνδρες αυξήθηκε κατά 6.204 άτομα και για τις γυναίκες αυξήθηκε κατά 14.855 άτομα. Το μη εργατικό δυναμικό για τους άνδρες αυξήθηκε κατά 12.962 άτομα ενώ για τις γυναίκες αυξήθηκε κατά 722 άτομα. Παρατηρούμε παντελή έλλειψη στήριξης της αγοράς εργασίας, αφού τα στοιχεία δείχνουν ελαφρά αύξηση (6.4%) του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας και τριπλασιασμό σχεδόν του αριθμού των ανέργων(156.8%αύξηση της ανεργίας)





## ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

**ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΠΛΗΘΗΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ  
ΑΠΣΧΟΛΗΣΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ 1991-2009**

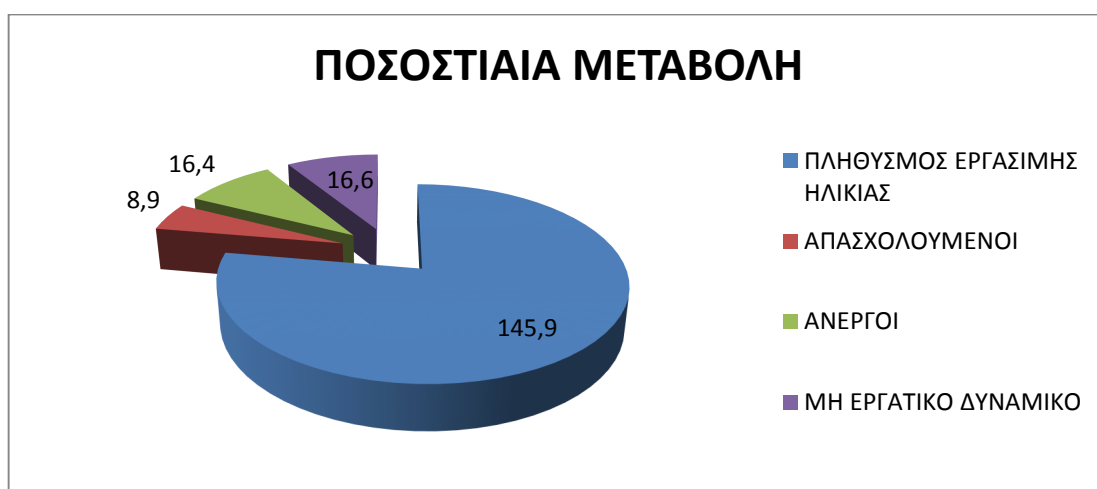
ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	1.353.618	1.575.774	222.156	16.4%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	617.494	720.104	102.610	16.6%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	38.993 (5.9%)	95.898 (11,7%)	56.905	145.9%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	697.131	750.771	62.640	8.9%

ΑΝΔΡΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	647.008	762.020	115.012	17.7%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	404.721	452.330	47.609	11.7%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	16.014 (3.8%)	33.827 (6.9%)	17.813	111.2%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	226.273	275.863	49.590	21.9%

ΓΥΝΑΙΚΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	706.610.	813.754	107.144	15,1%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	212.773	267.775	55.002	25.8%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	22.9797 (9.7%)	62.071 (18.8%)	39.092	170.1%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	470.858	483.908	13.050	2.7

Σύμφωνα με τον πίνακα 3 βλέπουμε ότι υπάρχει αύξηση του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας το 2009 κατά 16.4%. αυτό οφείλεται στη επέκταση του πολεοδομικού συγκροτήματος της Θεσσαλονίκης, η απορροφητικότητα όμως δεν επιτρέπει τον υπερδιπλασιασμό του αριθμού των ανέργων.

Η απασχόληση αυξήθηκε κατά 102.610 άτομα, και το μη εργατικό δυναμικό αυξήθηκε κατά 62.640 άτομα. Στους άνδρες βλέπουμε ότι αυξάνεται ο πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας κατά 17.7% και στις γυναίκες αυξάνεται κατά 15.1%. Η απασχόληση για τους άνδρες αυξήθηκε πάρα πολύ κατά 47.609 άτομα και για τις γυναίκες αυξήθηκε κατά 55.002 άτομα. Η ανεργία για τους άνδρες αυξήθηκε κατά 17.813 άτομα, ενώ για τις γυναίκες αυξήθηκε κατά 39.092 άτομα. Το μη εργατικό δυναμικό για τους άνδρες αυξήθηκε κατά 49.590 άτομα και για τις γυναίκες αυξήθηκε κατά 13.050 άτομα.



## ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

**ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΠΛΗΘΗΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ  
ΑΠΣΧΟΛΗΣΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ 1991-2009**

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	206.238	241.777	35.539	17,2%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	97.087	101.732	4.645	4,7%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	8.330 (7,9%)	19.993 (16,4%)	11.663	140,0%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	100.821	120.052	19.231	195

ΑΝΔΡΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	102.616	120.072	17.456	17,0%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	67.142	65.701	-1.441	-2,1%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	4.021 (5,6%)	7.724 (10,5%)	3.703	925
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	31.453	46.648	15.195	48,3%

ΓΥΝΑΙΚΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	103.622	121.705	18.083	17.4%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	29.945	36.032	6.087	20.3%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	4.309 (12,5%)	12.269 (25.4%)	7.960	184%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	69.368	73.404	4.036	5.81%

Στη Δυτική Μακεδονία βλέπουμε αύξηση του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας κατά 17,2% το 2009. Η απασχόληση αυξήθηκε κατά 4.645 άτομα, η ανεργία αυξήθηκε κατά 11.663 άτομα και το μη εργατικό δυναμικό αυξήθηκε κατά 19.231 άτομα.

Στους άνδρες βλέπουμε ότι υπάρχει αύξηση του πληθυσμού προς εργασία κατά 17% και για τις γυναίκες κατά 17.4%. η απασχόληση για τους άνδρες μειώθηκε κατά 1.441 άτομα, ενώ για τις γυναίκες αυξήθηκε κατά 6.087 άτομα. Η ανεργία για τους άνδρες αυξήθηκε κατά 3.703 άτομα και για τις γυναίκες αυξήθηκε κατά 7.960 άτομα. Το μη εργατικό δυναμικό αυξήθηκε κατά 15.195 άτομα για τους άνδρες, και 4.036 άτομα για τις γυναίκες. Δηλαδή παρατηρούμε έντονη κινητικότητα του πληθυσμού. Η αύξηση αυτή πιθανολογούμε ότι οφείλεται σε εξωτερική μετανάστευση, χωρίς όμως αυτή η περιφέρεια να διαθέτει τις υποδομές για την ομαλή ένταξη του επιπλέον ενεργού πληθυσμού στην αγορά εργασίας



## ΗΠΕΙΡΟΣ

**ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΠΛΗΘΗΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΣΧΟΛΗΣΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ 1991-2009**

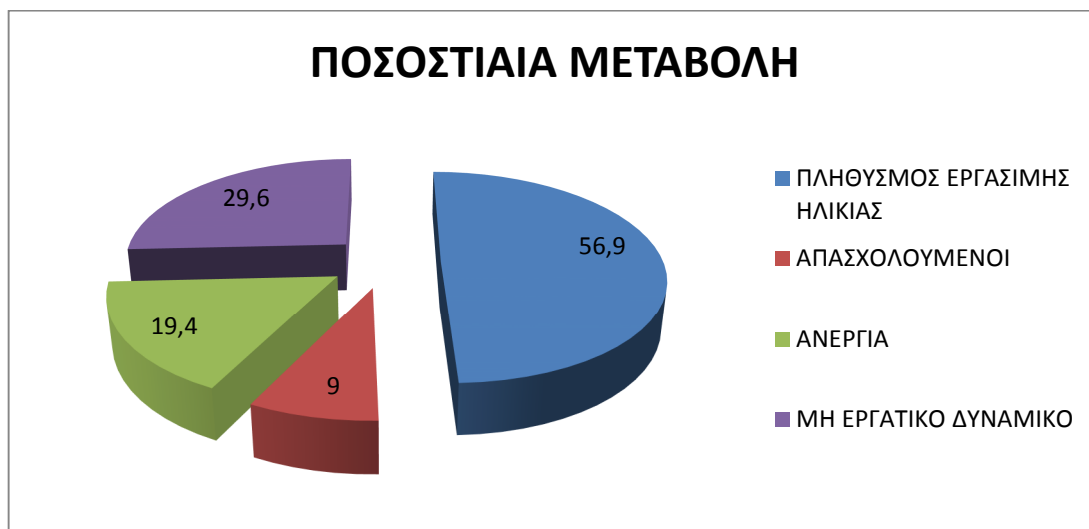
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>1991</b>	<b>2009</b>	<b>ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>	<b>ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	239.199	285.780	46.581	19.4%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	96.800	125.476	28.676	29.6%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	10.556 (9.8%)	16.571 (11,6%)	6.015	56.9%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	131.843	143.734	11.891	9%

<b>ΑΝΔΡΕΣ</b>	<b>1991</b>	<b>2009</b>	<b>ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>	<b>ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	113.531	139.243	25.712	22,6%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	65.778	78.468	12.690	19.2%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	4.452 (96.3%)	6.547 (7.7%)	2.095	47%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	43.301	54.228	10.927	25.2%

ΓΥΝΑΙΚΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	125.668	146.538	20.870	16.6%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	31.022	47.008	15.986	51.5%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	6.104 (16.4%)	10.023 (17.5%)	3.919	64.2%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	88.542	89.506	964	1,08%

Σύμφωνα με τον πίνακα 5 βλέπουμε ότι υπάρχει αύξηση του πληθυσμού προς εργασία κατά 19,4%.

Η απασχόληση αυξήθηκε κατά 28.676 άτομα , η ανεργία αυξήθηκε κατά 6.015 άτομα και το μη εργατικό αυξήθηκε κατά 11.891 άτομα. Στους άνδρες αυξάνεται ο πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας κατά 22.6% και στις γυναίκες αυξάνεται κατά 16.6%. Η απασχόληση για τους άνδρες αυξάνεται κατά 12.690 άτομα και για τις γυναίκες αυξάνεται κατά 15.986. Η ανεργία για τους άνδρες αυξήθηκε κατά 2.095 άτομα και στις γυναίκες αυξήθηκε κατά 3.919 άτομα. Το μη εργατικό δυναμικό αυξήθηκε κατά 964 άτομα. Η περιφέρεια της Ηπείρου θεωρείται από τις πλέον υποβαθμισμένες της χώρας ερμηνεύοντας τα συγκριτικά στοιχεία του πίνακα διαπιστώνουμε κινητικότητα, ιδιαίτερα μεγάλη στον ανδρικό πληθυσμό και σημάδια γήρανσης που πιστοποιούνται από την αύξηση του εργατικού δυναμικού.



## ΘΕΣΣΑΛΙΑ

**ΠΙΝΑΚΑΣ 6 : ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙ  
ΑΠΑΣΧΟΛΙΣΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ 1991-2009**

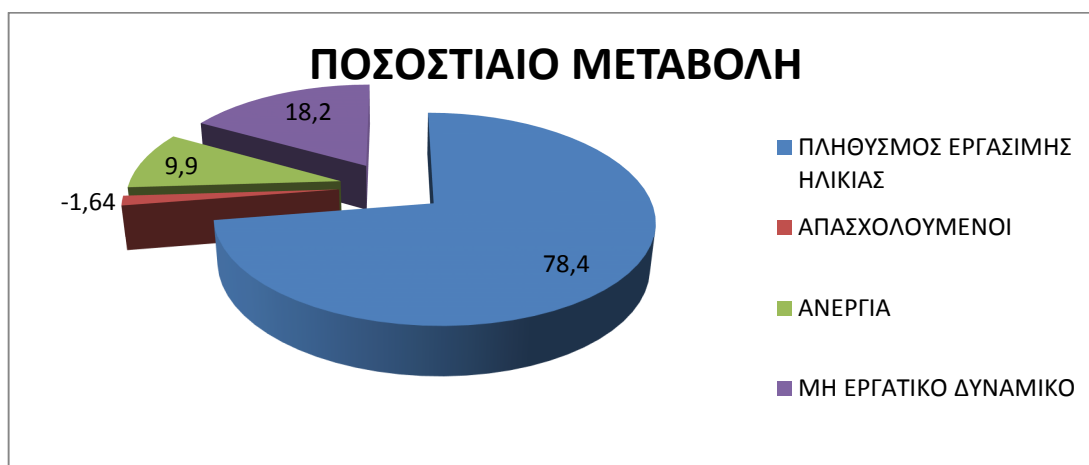
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>1991</b>	<b>2009</b>	<b>ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>	<b>ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	552.434	607.855	55.21	9,9%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	251.191	297.023	45.832	18,2%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	18.168 (6,7%)	32.414 (9,8%)	14.246	78,4%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	283.075	278.417	-4.658	-1,64%

<b>ΑΝΔΡΕΣ</b>	<b>1991</b>	<b>2009</b>	<b>ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>	<b>ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	268.642	296.490	27.848	10,3%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	175.073	184.181	9.108	5,2%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	5.458 (3%)	10.957 (5,6%)	5.499	100,7%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	88.111	101.352	13.241	15,02%

ΓΥΝΑΙΚΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	283.793	311.364	27.571	9,7%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	76.119	112.842	36.723	48,2%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	12.710 (14,3%)	21.457 (15,9%)	8.747	68,8%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	194.964	177.065	-17.899	-9,1%

Στην Θεσσαλία παρατηρούμε ότι αυξήθηκε ο πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας το 2009 κατά 9,9%. Η απασχόληση αυξήθηκε κατά 45.832 άτομα, η ανεργία αυξήθηκε κατά 14.256 άτομα και το μη εργατικό δυναμικό μειώθηκε κατά 4,658 άτομα.

Στους άνδρες έχουμε αύξηση του πληθυσμού προς εργασία κατά 10,3% και στις γυναίκες έχουμε αύξηση 9,7%. Η απασχόληση για τους άνδρες αυξήθηκε κατά 9.108 άτομα και στις γυναίκες αυξήθηκε κατά 36.723 άτομα. Η ανεργία για τους άντρες αφέθηκε κατά 5.499 άτομα και για τις γυναίκες αυξήθηκε κατά 8.747 άτομα. Το μη εργατικό δυναμικό αυξήθηκε κατά για τους άντρες κατά 13.241 άτομα ενώ για τις γυναίκες μειώθηκε κατά 17.899 άτομα. Παρατηρούμε ότι ελάχιστος αριθμός από τα άτομα που προστέθηκαν στον πληθυσμό εργάσιμης ηλικίας κατόρθωσαν να βρουν εργασία. Αιτία ίσως είναι η αναδιάρθρωση των γεωργικών καλλιεργειών αφού η Θεσσαλία θεωρείται η κατεξοχήν αγροτική περιοχή της χώρας μας.





## ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ

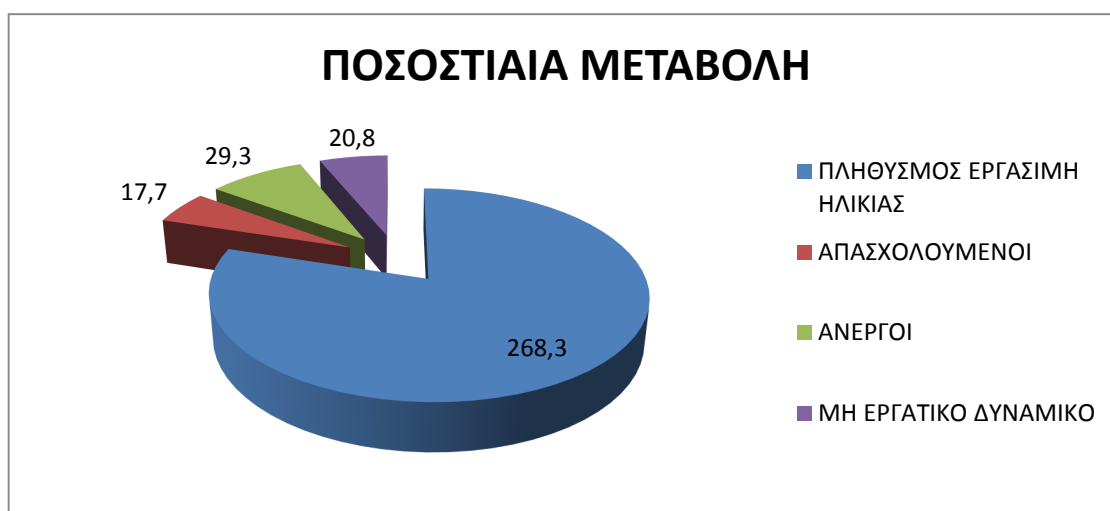
**ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙ  
ΑΠΑΣΧΟΛΙΣΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ 1991-2009**

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	147.067	182.225	35.158	23.9%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	71.307	86.163	14.856	20.8%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	2.729 (3.6%)	10.052 (10.4%)	7.323	268.3%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	73.031	86.009	12.978	17.7%

ΑΝΔΡΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	70.589	89.082	18.493	26.1%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	46.461	52.762	6.301	13.5%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	1.149 (2.4%)	4.490 (7,8%)	3.341	290.7%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	22.979	31.830	8.851	38.55

ΓΥΝΑΙΚΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	76.478	93.142	16.664	21.7%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	24.846	33.401	8.555	34.5%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	1.580 (5.9%)	5.562 (14.2)	3.982	252%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	50.052	54.170	4.127	8.2%

Στα Ιόνια Νησιά παρατηρούμε αύξηση του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας κατά 23.9%. αυτό όμως οφείλεται σε εσωτερική μετανάστευση. Η απασχόληση αυξήθηκε κατά 14.856 άτομα, η ανεργία αυξήθηκε κατά 7.323 άτομα και το μη εργατικό δυναμικό αυξήθηκε κατά 12.978 άτομα. στους άνδρες έχουμε αύξηση του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας κατά 26.1% και για τις γυναίκες έχουμε αύξηση κατά 21.7%.η απασχόληση για τους άνδρες αυξήθηκε κατά 6.301 άτομα και για τις γυναίκες αυξήθηκε κατά 8.555 άτομα. Η ανεργία για τους άνδρες αυξήθηκε κατά 3.341 άτομα και για τις γυναίκες αυξήθηκε κατά 3.982 άτομα. Το μη εργατικό δυναμικό αυξήθηκε κατά 8.851 άτομα για τους άνδρες και για τις γυναίκες αυξήθηκε 4.127 άτομα. Επίσης παρατηρούμε παράλληλα έκρηξη της ανεργίας, που σημαίνει την απουσία τουριστικής πολιτικής.



## ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ

**ΠΙΝΑΚΑΣ 8: ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΤΟ 1991-2009**

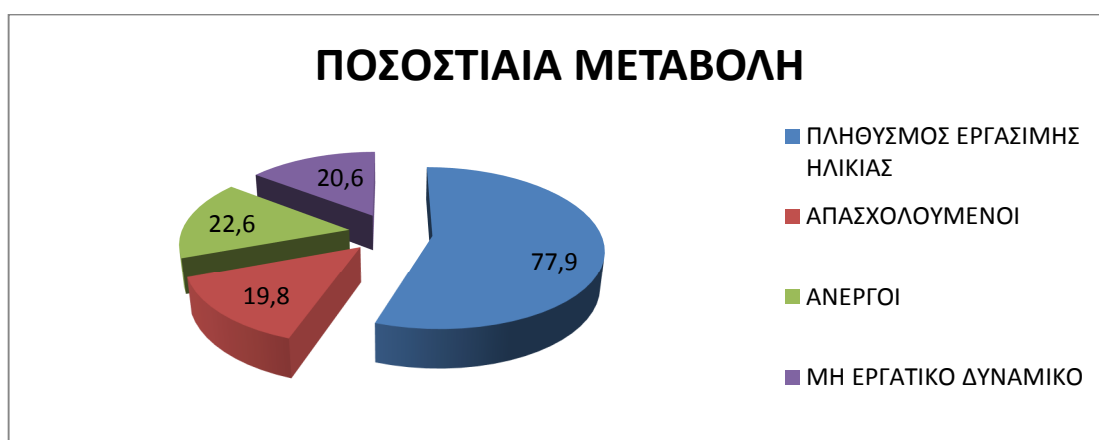
ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	487.589	597.841	110.252	22.6%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	216.507	261.278	44.771	20.6%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	20.250 (8.5%)	36.025 (12.1%)	15.775	77.90%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	250.832	300.538	49.706	19.8%

ΑΝΔΡΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	239.056	299.271	60.215	25.1%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	146.780	171.049	24.269	16.5%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	9.048 (5.8%)	12.838 (6.9%)	13.790	152.45
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	83.228	115.384	32.156	38.6%

ΓΥΝΑΙΚΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	248.535	298.570	50.035	20.1%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	69.728	90.229	20.501	29.45%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	11.202 (13.8%)	23.187 (20.4%)	11.985	106,9%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	167.605	185.154	17.549	10.4%

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα βλέπουμε ότι υπάρχει έντονη κινητικότητα στην αύξηση του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας που οφείλατε στην ενηλικίωση περισσότερο, αφού η περιοχή με την επενδυτική πολιτική που ακλούθησε την τελευταία δεκαετία ήταν δύσκολο να προσελκύσει μετανάστες είτε από το εσωτερικό της Χώρας, είτε από το εξωτερικό. Η απασχόληση αυξήθηκε κατά 44.771 άτομα, η ανεργία αυξήθηκε κατά 15.775 άτομα και το μη εργατικό δυναμικό αυξήθηκε κατά 49.706 άτομα.

Για τους άνδρες, ο πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας αυξήθηκε κατά 25.1% και για τις γυναίκες αυξήθηκε κατά 20,1%. Η απασχόληση για τους άνδρες αυξήθηκε κατά 24.269 άτομα και για τις γυναίκες αυξήθηκε κατά 20.501 άτομα. η ανεργία για τους άνδρες αυξήθηκε κατά 13.790 άτομα και για τις γυναίκες αυξήθηκε κατά 11.985 άτομα. Το μη εργατικό δυναμικό για τους άνδρες αυξήθηκε κατά 32.156 άτομα και για τις γυναίκες αυξήθηκε κατά 17.549 άτομα.



## ΑΤΤΙΚΗ

**ΠΙΝΑΚΑΣ 9: ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ  
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΤΟ 1991-2009**

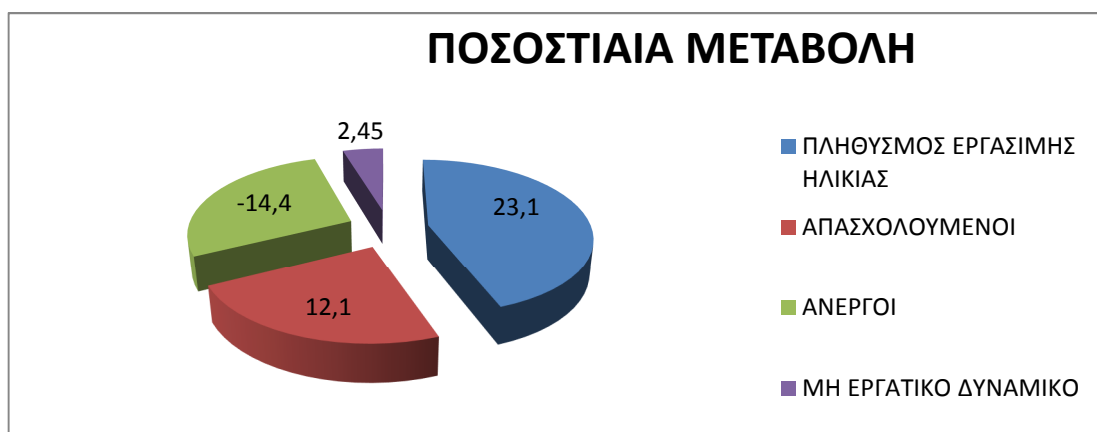
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>1991</b>	<b>2009</b>	<b>ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>	<b>ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	3.145.063	3.222.164	77.101	2.45%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	1.315.057	1.619.084	304.027	23.1%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	143.835 (9.8%)	1.619.084 (9.0%)	17.440	12.1%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	1.686.171	1.141.805	-244.366	-14.4%

<b>ΑΝΔΡΕΣ</b>	<b>1991</b>	<b>2009</b>	<b>ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>	<b>ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	1.484.600	1.533.938	49.338	3.32%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	867.393	965.033	97.640	11.2%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	56.730 (6.1%)	60.909 (5.9%)	4.179	7.3%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	560.477	507.996	-52.481	-9.36%

ΓΥΝΑΙΚΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	1.660.464	1.668.226	7.762	0.4%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	447.664	654.051	206.387	46.1%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	87.106 (16.2%)	100.366 (13.3%)	13.260	15.2%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	1.125.694	933.809	191.885	17.0%

Στην περιφέρεια της Αττικής παρατηρούμε ελαφρά αύξηση του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας κατά 2.45% και ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά ανεργίας της Χώρας. Αυτό οφείλεται περισσότερο στην εργώδη προσπάθεια για τη δημιουργία μεγάλων έργων υποδομής, προκειμένου η Χώρα να ανταποκριθεί στο μεγάλο εγχείρημα της διεξαγωγής των ολυμπιακών αγώνων 2004. Η απασχόληση αυξήθηκε κατά 304.027 άτομα, η ανεργία αυξήθηκε κατά 17.440 άτομα και το μη εργατικό δυναμικό μειώθηκε κατά 244.366 άτομα.

Στους άνδρες παρατηρούμε ότι αυξήθηκε ο πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας κατά 3.32% και στις γυναίκες αυξήθηκε κατά 0.4%. Η απασχόληση για τους άνδρες αυξήθηκε κατά 97.640 άτομα και για τις γυναίκες αυξήθηκε κατά 206.387 άτομα. Η ανεργία για τους άνδρες αυξήθηκε κατά 4.179 άτομα και για τις γυναίκες αυξήθηκε κατά 13.260 άτομα. Το μη εργατικό δυναμικό μειώθηκε για τους άνδρες κατά 52.481 άτομα σε αντίθεση με τις γυναίκες όπου αυξήθηκε κατά 191.885 άτομα. Παρατηρούμε στην Αττική ότι δεν υπάρχουν πολλοί άνεργοι, ούτε άνδρες ούτε γυναίκες, επειδή υπάρχουν πολλές δουλειές.



## ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

**ΠΙΝΑΚΑΣ 10: ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ  
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΤΟ 1991-2009**

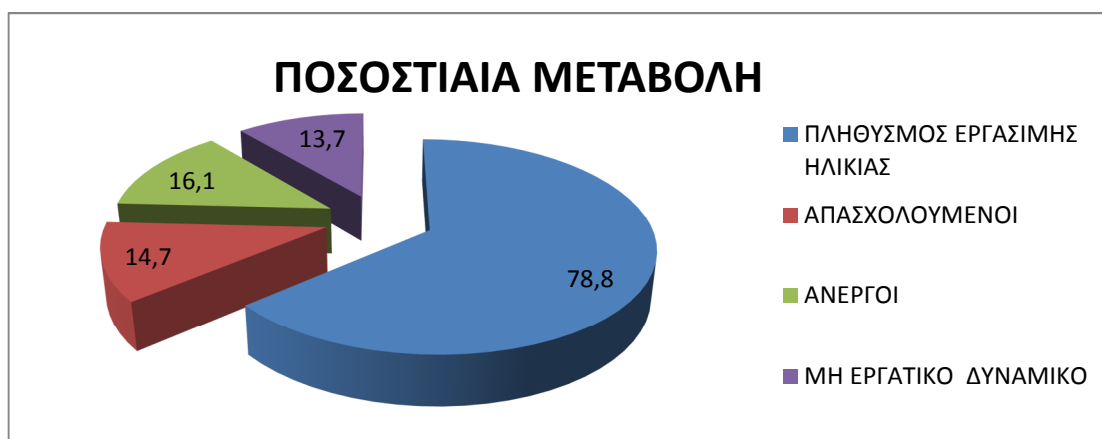
ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	432.511	502.221	69.710	16.1%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	210.331	39.328	28.997	13.7%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	12.495 (5.6%)	22.329 (8.5%)	9.834	78.7%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	209.685	240.565	30.880	14.7%

ΑΝΔΡΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	210.977	252.191	41.214	19.55%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	140.173	152.410	12.237	8.7%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	4.093 (2.8%)	7.743 (4.8%)	3.650	89.1%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	66.711	92.037	25.326	37.9%

ΓΥΝΑΙΚΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	221.534	250.030	28.496	12.8%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	70.158	86.917	16.759	23.8%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	8.402 (10.6%)	14.585 (14.30%)	6.183	73.5%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	142.974	148.528	5.554	3.8%

Στην Πελοπόννησο παρατηρούμε ότι υπάρχει αύξηση του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας κατά 16.6%. Η απασχόληση αυξήθηκε κατά 28.997 άτομα, η ανεργία αυξήθηκε κατά 9.834 άτομα και το μη εργατικό δυναμικό αυξήθηκε κατά 30.880 άτομα.

Στους άνδρες βλέπουμε ότι αυξήθηκε ο πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας κατά 19.5% και στις γυναίκες μειώθηκε κατά 12.8%. Η απασχόληση αυξήθηκε για τους άνδρες κατά 12.237 άτομα, ενώ για τις γυναίκες αυξήθηκε κατά 16.759 άτομα. Η ανεργία για τους άνδρες αυξήθηκε κατά 3.650 άτομα και για τις γυναίκες αυξήθηκε κατά 6.183 άτομα. Το μη εργατικό δυναμικό για τους άνδρες αυξήθηκε κατά 25.326 άτομα και για τις γυναίκες αυξήθηκε κατά 5.554 άτομα. Η Πελοπόννησος είναι μια περιφέρεια με πολυδιάστατο ρόλο στην ανάπτυξη της χώρας (Γεωργία-Τουρισμός- Βιομηχανία) διαπιστώνουμε ότι αδυνατεί να απορροφήσει την αύξηση του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας. Το μεγάλο αστικό πολεοδομικό συγκρότημα της Πάτρας αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα αποβιομηχάνισης την τελευταία δεκαετία.





## ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ

**ΠΙΝΑΚΑΣ 11: ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΤΟ 1991-2009**

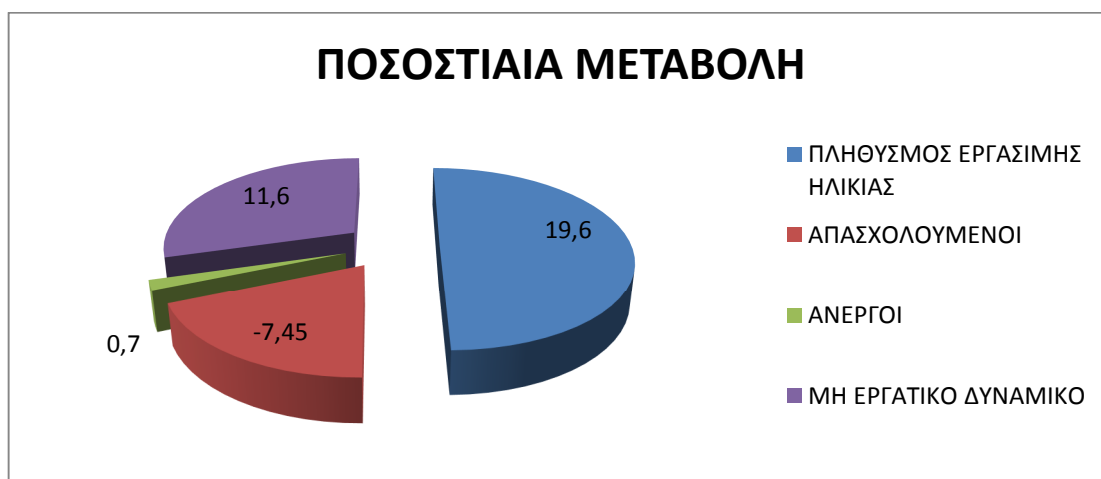
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>1991</b>	<b>2009</b>	<b>ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>	<b>ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	162.291	163.459	1.168	0.7%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	61.110	68.241	7.131	11.6%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	5.817 (8.6%)	6.960 (9.2%)	1.143	19.6%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	95.364	88.259	-7.105	-7.45%

<b>ΑΝΔΡΕΣ</b>	<b>1991</b>	<b>2009</b>	<b>ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>	<b>ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	78.130	163.459	85.329	109.2%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	46.246	68.241	21.995	47.5%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	3.016 (6.1%)	6.960 (8.6%)	3.944	130.7%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	28.868	88.259	59.391	205.7%

ΓΥΝΑΙΚΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	84.162	82.553	-1.609	-1.91%%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	14.865	21.444	6.579	44.2%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	2.801 (15.8%)	5.224 (19.5)	2.423	86.5%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	66.496	55.885	-10.611	-15.9%

Στην περιφέρεια του βόρειου Αιγαίου τα στοιχεία εμφανίζουν αμελητέα αύξηση του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας κατά 0.7%, σημαντική όμως αύξηση του αριθμού των ανέργων. Η περιοχή αυτή θα μπορούσε να αναδειχθεί σε σημαντικό πόλο τουριστικής ανάπτυξης. Η απασχόληση αυξήθηκε κατά 7.131 άτομα, η ανεργία αυξήθηκε κατά 1.143 άτομα και το μη εργατικό δυναμικό μειώθηκε κατά 7.105 άτομα.

Στους άνδρες έχουμε αύξηση του πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας κατά 109,2% ενώ στις γυναίκες έχουμε μείωση του πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας κατά 1.91%. η μείωση αυτή οφείλεται στην μείωση του ποσοστού των γεννήσεων. Οι απασχολούμενοι άνδρες αυξήθηκαν κατά 21.995 άτομα και οι απασχολούμενες γυναίκες αυξήθηκαν κατά 6.579 άτομα. Οι άνεργοι άνδρες αυξήθηκαν κατά 3.944 άτομα και οι άνεργες γυναίκες αυξήθηκαν κατά 2.243 άτομα. Το μη εργατικό δυναμικό αυξήθηκε κατά 59.391 άτομα για τους άνδρες ενώ για τις γυναίκες μειώθηκε κατά 10.611 άτομα.



## ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ

**ΠΙΝΑΚΑΣ 12: ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΤΟ 1991-2009**

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	193.743	236.015	42.272	21,8%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	83.156	121.320	38.164	45,8%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	3.016 (3.4%)	11.308 (8.5%)	8.292	274,9%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	107.571	103.386	-4.185	-3.8%

ΑΝΔΡΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	93.999	118.982	24.983	26.5%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	59.315	79.527	20.212	34%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	1.077 (1.7%)	5.188 (6.1%)	4.111	381.7%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	33.607	34.267	660	1.96%

ΓΥΝΑΙΚΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	99.744	117.033	17.289	17.3%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	23.841	41.793	17.952	75.2%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	1939 (7.5%)	6.120 <b>(12.7%)</b>	4.181	215.6%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	73.964	69.120	-4.844	-6.5%

Η περιφέρεια του Ν. Αιγαίου είναι μια ιδιαίτερα ανεπτυγμένη τουριστική περιοχή η οποία παρουσιάζει σημαντική αύξηση του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας κατά 21.8% (πιθανότατα οφειλόμενη σε μετανάστευση) αλλά παράλληλα και εκρηκτικά αύξηση της ανεργίας. Διάφορες μορφές εναλλακτικού τουρισμού μπορούν να αυξήσουν την απορροφητικότητα της αγοράς εργασίας. Η απασχόληση αυξήθηκε κατά 38.164 άτομα, η ανεργία αυξήθηκε κατά 8.292 άτομα και το μη εργατικό δυναμικό μειώθηκε κατά 4.185 άτομα.

Στους άνδρες παρατηρούμε αύξηση του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας κατά 26.5% και στις γυναίκες αυξήθηκε κατά 17.3%. Η απασχόληση αυξήθηκε για τους άνδρες κατά 20.212 άτομα, ενώ για τις γυναίκες αυξήθηκε κατά 17.952 άτομα. Η ανεργία για τους άνδρες αυξήθηκε κατά 4.111 άτομα και για τις γυναίκες αυξήθηκε κατά 4.181 άτομα. Το ποσοστό της ανεργίας για τους άνδρες αυξήθηκε πάρα πολύ κατά 381.7% και για τις γυναίκες αυξήθηκε κατά 215.6%. εδώ παρατηρούμαι ότι η ανεργία στους άνδρες είναι μεγαλύτερη από ότι στις γυναίκες. Το μη εργατικό δυναμικό για τους άνδρες αυξήθηκε κατά 660 άτομα ενώ για τις γυναίκες μειώθηκε κατά 4.844 άτομα.



## ΚΡΗΤΗ

**ΠΙΝΑΚΑΣ 13: ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ  
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΤΟ 1991-2009**

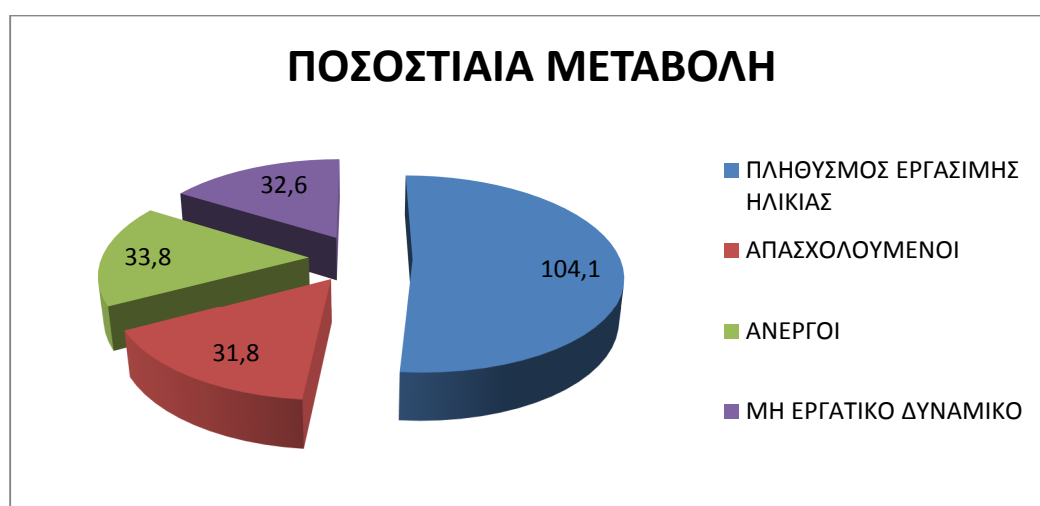
ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	358.762	480.326	121.564	33.8%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	193.743	257.069	63.326	32.6%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	7.899 (3.9%)	16.167 (5.9%)	8.228	104.1%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	157.120	207.090	49.970	31.8%

ΑΝΔΡΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	172.343	32.423	-139.920	-81.1%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	118.917	4.140	-114.771	-96.5%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	2.585 (2.1%)	285 (6.4%)	-2.300	-88.9%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	50.841	27.998	-22.843	-44.9%

ΓΥΝΑΙΚΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	186.419	6.165	-180.254	-96.6%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	74.826	4.913	-69.913	-93.4%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	5.134 (6.4%)	0 (0%)	-5.134	100%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	106.279	1.253	-105.026	-98.8%

Η περιφέρεια της Κρήτης που ίσως όσο καμία άλλη στη Χώρα στηρίζει την ανάπτυξη της στην αγροτική παραγωγή και τις τουριστικές υπηρεσίες, αδυνατεί να απορροφήσει την σημαντική αύξηση του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας κατά 33.8% και ο αριθμός των ανέργων υπερδιπλασιάζεται.

Η στήριξη της αγοράς εργασίας μπορεί να προέλθει από αναδιάρθρωση των γεωργικών καλλιεργειών και ανάπτυξη εξειδικεύσεων τουριστικών υπηρεσιών.



## ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΕΥΒΟΙΑ

**ΠΙΝΑΚΑΣ 14: ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΤΟ 1991-2009**

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	401.346	468.998	67.647	16.8%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	180.530	203.793	23.263	12.8%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	13.788 (7.09%)	29.539 (12.6%)	15.751	114.2%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	207.028	235.661	28.633	13.8%

ΑΝΔΡΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	195.324	236.752	41.128	21.2%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	120.210	135.323	15.113	12.5%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	7.325 (10.8%)	12.733 (8.6%)	5.408	73.8%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	67.789	88.696	20.907	30.8%

ΓΥΝΑΙΚΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
<b>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ</b>	206.023	232.241	26.218	12.7%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	60.320	68.470	8.150	-13.5%
<b>ΑΝΕΡΓΟΙ</b>	6.463 (9.6%)	16.806 <b>(19.7%)</b>	10.343	160.0%
<b>ΜΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	139.240	146.965	7.725	5.54%

Ο δυναμισμός της αγοράς εργασίας στη περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας και Εύβοιας είναι ανύπαρκτος. Αν και η περιοχή βρίσκεται σε απόσταση αναπνοής από ο οικονομικό και πολιτικό κέντρο της Χώρας παρουσιάζει σημαντικά προβλήματα ανάπτυξης, στερείται υποδομών και το ποσοστό των ανέργων της είναι από τα υψηλότερα στη Χώρα. Η Στερεά Ελλάδα και Εύβοια παρατηρούμε αύξηση του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας κατά 16.8%. η απασχόληση αυξήθηκε κατά 23.263 άτομα, η ανεργία αυξήθηκε κατά 15.751 άτομα και το μη εργατικό δυναμικό αυξήθηκε κατά 28.633 άτομα.

Στους άνδρες παρατηρούμε αύξηση του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας κατά 21.2% και στις γυναίκες αυξήθηκε κατά 12.7%. Η απασχόληση αυξήθηκε για τους άνδρες κατά 15.113 άτομα, ενώ για τις γυναίκες αυξήθηκε κατά 8.150 άτομα. Η ανεργία για τους άνδρες αυξήθηκε κατά 73.8% και για τις γυναίκες αυξήθηκε κατά 160%. Το μη εργατικό δυναμικό για τους άνδρες αυξήθηκε κατά 20.907 άτομα ενώ για τις γυναίκες αυξήθηκε κατά 7.725 άτομα.





## 2.ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΜΟΝΟΨΗΦΙΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

### ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 15: ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΜΟΝΟΨΗΦΙΑ  
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟ 1991-2009

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	804.415	559.811	-244.604	-30.45%
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	932.452	958.738	26.286	2.8%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	1.891.403	2.811.192	919.789	48.6%

ΑΝΔΡΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	477.608	325.992	-151.616	-31.7%
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	717.813	785.746	67.933	9.4%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	1.208.131	1.564.918	356.787	29.5%

ΓΥΝΑΙΚΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	326.807	233.819	-92.988	-28.4%
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	214.639	-172.993	-41.646	-19.4%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	683.272	1.243.277	560.005	81.9%

## ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ 16: ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΜΟΝΟΨΗΦΙΑ  
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟ 1991-2009

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	99.887	65.555	-43.332	-34.3%
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	47.610	45.727	-1.883	-3.9%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	86.459	117.848	31.389	36.3%

ΑΝΔΡΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	55.078	32.944	-22.134	-40.1%
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	33.679	37.802	4.123	12.2%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	56.586	70.154	13.568	23.9%

ΓΥΝΑΙΚΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	44.809	32.610	-12.199	-27.2%
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	13.931	7.925	-6.006	-43.1%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	29.873	47.694	17.821	59.6%

Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα 16 παρατηρούμε τα εξής:

- ✓ Τόσο ο πρωτογενής όσο ο δευτερογενής τομέας μείωσαν την απασχόληση την περίοδο 1991-2009. Ο πρωτογενής τομέας μειώθηκε κατά 34.332 άτομα και ο δευτερογενής τομέας μειώθηκε κατά 1.883 άτομα
- ✓ Η αύξηση της συνολικής απασχόλησης την περίοδο 1991-2009 προήλθε κυρίως από την αύξηση της απασχόλησης στο τριτογενή τομέα. Στους άνδρες παρατηρείται μείωση του πρωτογενούς τομέα κατά 22.134 άτομα και αύξηση του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα κατά 4.123 άτομα και 13.658 άτομα. Στις γυναίκες παρατηρείται μείωση του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα κατά 12.199 άτομα και 6.006 άτομα και αύξηση του τριτογενούς τομέα κατά 17.821 άτομα.



## ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 17: ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΜΟΝΟΨΗΦΙΑ  
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟ 1991-2009

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	155.684	99.387	-56,297	-36.1%
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	175.073	173.533	-1.540	-0.8%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	286.373	447.185	106.448	37.1%

ΑΝΔΡΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	99.358	62.533	-36.852	-37%
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	120.138	136.012	15.874	13.2%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	185.198	267.330	82.132	44.3%

ΓΥΝΑΙΚΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	56.299	36.854	-19.445	-34.5%
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	54.935	37.523	-17.412	-31.6%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	101.539	193.399	91.860	90.4%

Με βάση τα στοιχεία που έχουμε παραπάνω παρατηρούμε ότι:

- ✓ Την περίοδο 1991-2004 υπάρχει μείωση της απασχόλησης στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα στο σύνολο της απασχόλησης, κατά 56.297 άτομα στον πρωτογενή τομέα και 1540 άτομα στον δευτερογενή τομέα.
- ✓ Υπάρχει και μια μεγάλη αύξηση της συμμετοχής της απασχόλησης του τριτογενούς τομέα στο σύνολο της απασχόλησης κατά 160.448 άτομα, στους άνδρες παρατηρείται μείωση του πρωτογενούς τομέα κατά 36.852 άτομα και αύξηση του δευτερογενή και τριτογενούς τομέα κατά 15.174 άτομα και 82.132 άτομα αντίστοιχα. Στις γυναίκες παρατηρείται μείωση του πρωτογενή και δευτερογενούς τομέα κατά 19.445 άτομα και 17.412 άτομα και αύξηση τριτογενούς τομέα κατά 91.860 άτομα.



## ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

**ΠΙΝΑΚΑΣ 18: ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΜΟΝΟΨΗΦΙΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟ 1991-2009**

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	28.652	22.322	-6.330	-22%
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	31.166	30.431	-735	-2.3%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	37.269	48.979	11.710	31.4%

<b>ΑΝΔΡΕΣ</b>	<b>1991</b>	<b>2009</b>	<b>ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>	<b>ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>
<b>ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ</b>	16.301	13.087	-3.214	-19.7%
<b>ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ</b>	26.642	25.423	-1.219	-4.5%
<b>ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ</b>	24.200	27.190	-2.990	12.3%

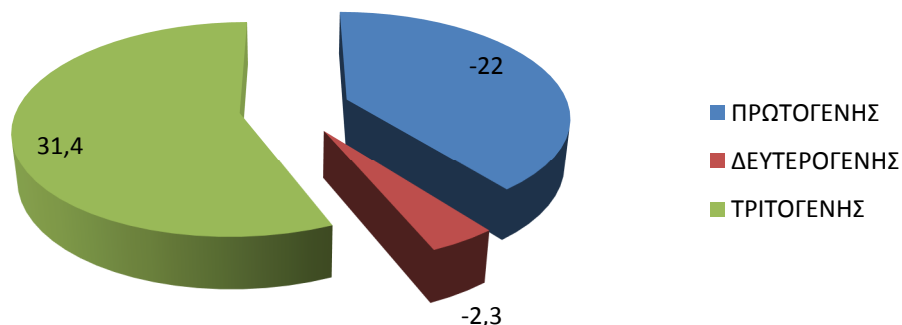
<b>ΓΥΝΑΙΚΕΣ</b>	<b>1991</b>	<b>2009</b>	<b>ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>	<b>ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>
<b>ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ</b>	12.315	9.235	-3.116	-25.2%
<b>ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ</b>	4.524	5.009	485	10.7%
<b>ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ</b>	13.069	21.789	8.720	66.7%

Στην Δυτική Μακεδονία παρατηρούμε τα εξής:

Την περίοδο 1991-2009 υπάρχει μια ελαφρά μείωση της απασχόλησης στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα στο σύνολο της απασχόλησης κατά 6.330 άτομα στον πρωτογενή τομέα και 735 άτομα στον δευτερογενή τομέα.

Υπάρχει μια αύξηση της συμμετοχής της απασχόλησης του τριτογενούς τομέα κατά 11.710 άτομα. Στους άνδρες παρατηρείται μείωση του πρωτογενούς και τριτογενούς τομέα κατά 3.214 άτομα και 1.219 άτομα αντίστοιχα. Στις γυναίκες παρατηρείται μείωση του πρωτογενή τομέα κατά 3.116 άτομα και αύξηση δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα κατά 485 και 8.720 άτομα.

## ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ



## ΗΠΕΙΡΟΣ

**ΠΙΝΑΚΑΣ 19: ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΜΟΝΟΨΗΦΙΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟ 1991-2009**

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	33.607	24.234	-9373	-27%
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	21.380	26.624	4.794	21.9%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	41.362	74.618	33.256	80.4%

ΑΝΔΡΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	20.753	12.235	-8.518	-41%
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	18.742	23.577	4.835	25.7%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	26.282	42.656	16.374	62.3%

ΓΥΝΑΙΚΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	12.854	11.999	-855	-6.6%
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	3.088	3.048	-40	-1.2%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	15.080	31.963	16.883	111.9%

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε στην Ήπειρο τα εξής:

- ✓ Ο πρωτογενής τομέας μείωσε την απασχόληση κατά 9.373 άτομα την περίοδο 1991-2009. Ο δευτερογενής και ο τριτογενής τομέας αύξησαν την απασχόληση κατά 4.794 άτομα και 33.256 άτομα.
- ✓ Στους άνδρες παρατηρείται μείωση του πρωτογενούς τομέα κατά 8.518 άτομα και αύξηση του δευτερογενή και τριτογενή τομέα κατά 4.835 άτομα και 13.374 αντίστοιχα. Στις γυναίκες παρατηρείται ελαφρά μείωση του πρωτογενής και δευτερογενής τομέα κατά 855 άτομα και 40 άτομα και αύξηση του τριτογενούς τομέα κατά 16.833 άτομα.





## ΘΕΣΣΑΛΙΑ

**ΠΙΝΑΚΑΣ 20: ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΜΟΝΟΨΗΦΙΑ  
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟ 1991-2009**

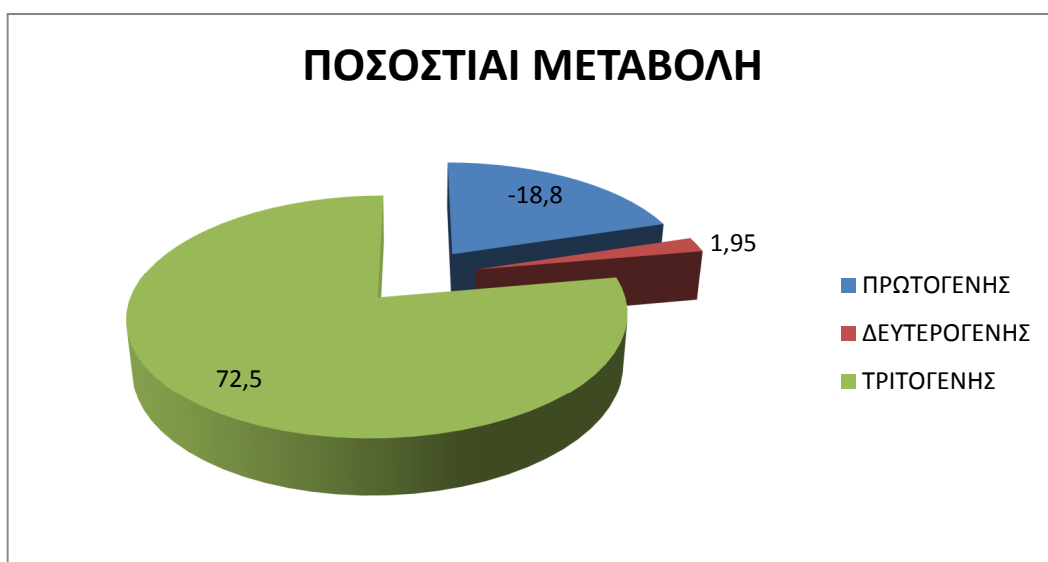
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>1991</b>	<b>2009</b>	<b>ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>	<b>ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>
<b>ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ</b>	90.768	73.659	-17.109	-18.8%
<b>ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ</b>	61.469	62.649	1.180	1.95%
<b>ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ</b>	98.954	150.715	71.761	72.5%

<b>ΑΝΔΡΕΣ</b>	<b>1991</b>	<b>2009</b>	<b>ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>	<b>ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>
<b>ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ</b>	57.233	40.656	-16.577	-28.95%
<b>ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ</b>	49.908	51.996	2.088	4.1%
<b>ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ</b>	67.932	91.531	23.599	34.7%

<b>ΓΥΝΑΙΚΕΣ</b>	<b>1991</b>	<b>2009</b>	<b>ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>	<b>ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>
<b>ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ</b>	33.535	33.004	-531	-1.5%
<b>ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ</b>	11.561	10.653	-908	-7.8%
<b>ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ</b>	31.022	69.186	38.164	123.0%

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα 20 παρατηρούμε τα εξής:

- ✓ Ο πρωτογενής τομέας μείωσε την απασχόληση κατά 18.8% την περίοδο 1991-2009. Η αύξηση της συνολικής απασχόλησης την περίοδο 1991-2009 προήλθε κυρίως από την αύξηση της απασχόλησης στον δευτερογενή τομέα και τριτογενή τομέα κατά 1.9% και 72.5% αντίστοιχα.
- ✓ Στους άνδρες παρατηρείται μείωση του πρωτογενούς τομέα κατά 28.9% και αύξηση του δευτερογενή και τριτογενή τομέα κατά 4.1% και 34.7% αντίστοιχα. Στις γυναίκες παρατηρείται μείωση του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα κατά 1.5% και 7.8% αντίστοιχα και αύξηση του τριτογενούς τομέα κατά 123.0%



## ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ

**ΠΙΝΑΚΑΣ 21: ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΜΟΝΟΨΗΦΙΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟ 1991-2009**

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	24.200	13.342	-10.858	-44.8%
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	12.926	12.120	-806	-6.2%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	34.182	60.703	26.521	76.7%

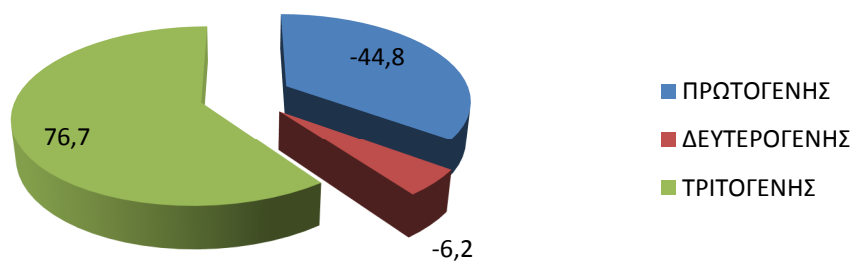
<b>ΑΝΔΡΕΣ</b>	<b>1991</b>	<b>2009</b>	<b>ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>	<b>ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>
<b>ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ</b>	10.915	7.586	-3.329	-30.4%
<b>ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ</b>	11.705	11.760	55	0.4%
<b>ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ</b>	23.841	33.419	9.578	40.1%

<b>ΓΥΝΑΙΚΕΣ</b>	<b>1991</b>	<b>2009</b>	<b>ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>	<b>ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>
<b>ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ</b>	13.285	5.756	-7.529	-56.6%
<b>ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ</b>	1.221	362	-859	70.3%
<b>ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ</b>	10.341	27.283	16.942	163.8%

Στα Ιόνια Νησιά παρατηρούμε τα εξής:

- ✓ Υπάρχει μια μείωση στο σύνολο της απασχόλησης στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα κατά 44.8% και 6,2% αντίστοιχα. Υπάρχει μια αύξηση της συμμετοχής του τριτογενή τομέα κατά 76.7%.
- ✓ Στους άνδρες παρατηρείται μείωση του πρωτογενούς τομέα κατά 30.4% και αύξηση του δευτερογενή και τριτογενή τομέα κατά 0.4% και 40.1% αντίστοιχα. Στις γυναίκες παρατηρείται μείωση του πρωτογενή και δευτερογενή τομέα κατά 56.6% και 70.3% αντίστοιχα και αύξηση του τριτογενή τομέα κατά 163.8%

## ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ



## ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ

**ΠΙΝΑΚΑΣ 22: ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΜΟΝΟΨΗΦΙΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟ 1991-2009**

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	84.520	62.932	-21.588	-25.5%
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	41.794	46.692	4.898	11.7%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	90.194	151.653	61.459	68.1%

ΑΝΔΡΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	53.139	39.873	-13.266	-24.9%
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	32.674	42.267	9.593	29.3%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	60.967	88.908	27.941	45.8%

ΓΥΝΑΙΚΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	31.381	23.059	-8.322	-26.5%
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	9.120	4.426	-4.694	-51.4%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	29.227	62.746	33.519	114.6%

Σύμφωνα με τα ανώτερα στοιχεία του πίνακα προκύπτει ότι:

- ✓ Ο πρωτογενής τομέας μείωσε την απασχόληση την περίοδο 1991-2009 κατά 21.588 άτομα. Η αύξηση της συνολικής απασχόλησης την περίοδο 1991-2009 προήλθε από την αύξηση της απασχόλησης στον δευτερογενή και τριτογενή τομέα κατά 4.898 και 61.459 άτομα αντίστοιχα.
- ✓ Στους άνδρες παρατηρείται μείωση στον πρωτογενή τομέα κατά 13.266 άτομα και αύξηση του δευτερογενή και τριτογενή τομέα κατά 9.593 και 27.941 άτομα αντίστοιχα. Στις γυναίκες μειώθηκε ο πρωτογενής και δευτερογενής τομέας κατά 8.322 και 4.694 άτομα αντίστοιχα και αυξήθηκε ο τριτογενής τομέας κατά 33.519 άτομα.



## ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΕΥΒΟΙΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 23: ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΜΟΝΟΨΗΦΙΑ  
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟ 1991-2009

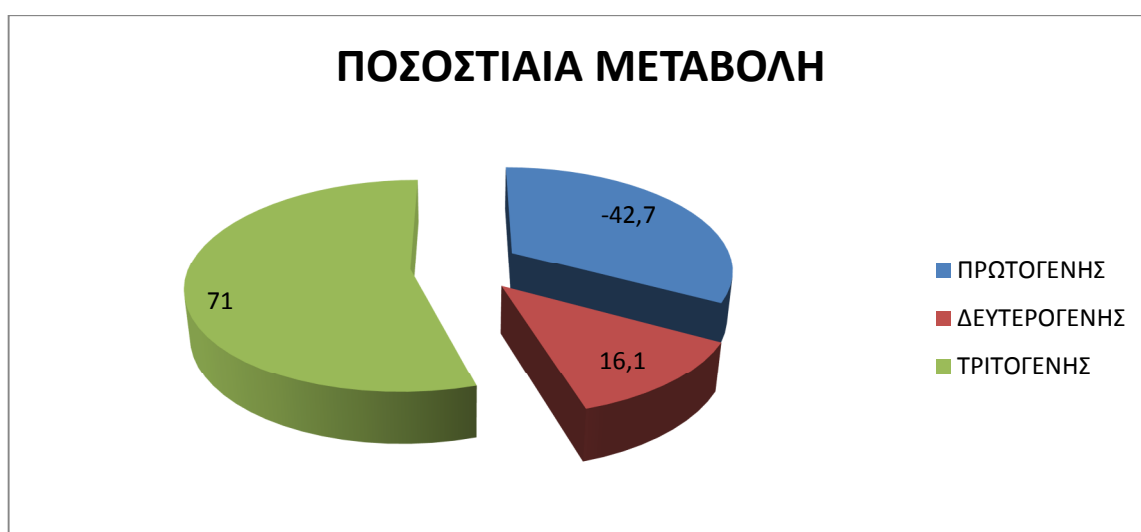
ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	68.579	39.267	-29.312	-42.7 %
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	49.118	57.062	7.944	16.1%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	62.833	107.464	44.631	71%

ΑΝΔΡΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	35.977	23.994	-11.983	-33.3%
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	42.081	48.273	6.192	14.7%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	42.152	63.058	20.906	49.5%

ΓΥΝΑΙΚΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	32.602	15.275	-17.327	-53.1%
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	7.037	8.790	1.753	24.9%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	20.681	44.407	23.706	114.6%

Ο παραπάνω πίνακας δείχνει ότι:

- ✓ Μειώνεται ο πρωτογενής τομέας κατά 11.893 άτομα ενώ ο δευτερογενής και τριτογενής αυξάνεται κατά 7.944 και 44.631 άτομα αντίστοιχα.
- ✓ Στους άνδρες μειώνεται ο πρωτογενής τομέας κατά 11.893 άτομα και αυξάνεται ο δευτερογενής και τριτογενής τομέας κατά 6.192 και 20.906 άτομα αντίστοιχα. Στις γυναίκες παρατηρείται μείωση του πρωτογενή τομέα κατά 17.327 άτομα και αύξηση του δευτερογενή και τριτογενή κατά 1.753 και 23.706 άτομα αντίστοιχα.



## ΑΤΤΙΚΗ

**ΠΙΝΑΚΑΣ 24: ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΜΟΝΟΨΗΦΙΑ  
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟ 1991-2009**

<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>1991</b>	<b>2009</b>	<b>ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>	<b>ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>
<b>ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ</b>	16.373	11.802	-4.571	-27.9 %
<b>ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ</b>	389.139	384.615	-4.524	-1.1%
<b>ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ</b>	909.546	1.222.667	313.121	33.4%

<b>ΑΝΔΡΕΣ</b>	<b>1991</b>	<b>2009</b>	<b>ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>	<b>ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>
<b>ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ</b>	11.418	6.767	-4.651	-40.7%
<b>ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ</b>	291.908	300.751	8.843	3%
<b>ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ</b>	564.068	657.516	93.448	16.5%

<b>ΓΥΝΑΙΚΕΣ</b>	<b>1991</b>	<b>2009</b>	<b>ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>	<b>ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>
<b>ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ</b>	4.955	5.036	81	1.6%
<b>ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ</b>	97.231	83.863	-13.368	-13.7%
<b>ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ</b>	345.478	565.152	289.326	83.7%



Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα 24 παρατηρούμε τα εξής:

- ✓ Τόσο ο πρωτογενής όσο και ο δευτερογενής τομέας μείωσαν την απασχόληση την περίοδο 1991-2009. Ο πρωτογενής τομέας μειώθηκε κατά 4.571 άτομα και ο δευτερογενής τομέας μειώθηκε κατά 4.524 άτομα.
- ✓ Στους άνδρες παρατηρείται μείωση του πρωτογενούς τομέα κατά 4.651 άτομα και αύξηση του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα κατά 8.843 και 93.448 άτομα. Στις γυναίκες παρατηρούμε αύξηση του πρωτογενή και τριτογενή τομέα κατά 81 και 289.326 άτομα και μείωση του δευτερογενή τομέα κατά 13.368 άτομα.



## ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 25: ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΜΟΝΟΨΗΦΙΑ  
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟ 1991-2009

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	95.651	70.172	-25.479	-26.6 %
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	41.147	44.027	2.2880	6.9%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	73.534	125.119	51.585	70.1%

ΑΝΔΡΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	56.443	40.401	-16.042	-28.4%
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	35.249	38.813	3.554	10%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	48.472	73.197	24.725	51%

ΓΥΝΑΙΚΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	39.208	29.780	-9.428	-24%
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	5.888	5.214	-674	-11.4%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	25.062	51.924	26.862	107.1%

Στην Πελοπόννησο παρατηρούμε ότι:

- ✓ Την περίοδο 1991-2009 υπάρχει μια μείωση της απασχόλησης του πρωτογενή τομέα κατά 25.479 άτομα ενώ ο δευτερογενής και τριτογενής αυξάνεται κατά 2.880 και 51.585 άτομα αντίστοιχα.
- ✓ Στους άνδρες μειώνεται ο πρωτογενής τομέα κατά 16.042 άτομα και αυξάνεται ο δευτερογενής και τριτογενής τομέας κατά 3.554 και 24.725 άτομα αντίστοιχα. Στις γυναίκες παρατηρείται μείωση του πρωτογενή και δευτερογενή τομέα κατά 9.428 και 674 αντίστοιχα. Στον τριτογενή τομέα έχουμε αύξηση κατά 26.862 άτομα.



## ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ

ΠΙΝΑΚΑΣ 26: ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΜΟΝΟΨΗΦΙΑ  
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟ 1991-2009

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	12.567	11.243	-1324	-10.5 %
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	10.628	11.220	592	5.5%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	37.916	45.775	7.859	20.7%

ΑΝΔΡΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	9.838	7.910	-1928	-19.5%
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	10.197	10.337	140	1.3%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	26.211	28.548	2.337	8.8%

ΓΥΝΑΙΚΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	2.729	604	604	22%
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	431	452	452	104.8%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	11.705	17.227	5.522	47.1%

Στην περιοχή του Βόρειου Αιγαίου παρατηρούμε ότι:

- ✓ Μειώνεται ο πρωτογενής τομέας κατά 1.324 άτομα ενώ αυξάνεται ο δευτερογενής και ο τριτογενής τομέας κατά 592 άτομα και 7.859 άτομα αντίστοιχα.
- ✓ Στους άνδρες παρατηρούμε μείωση του πρωτογενή τομέα κατά 1.928 άτομα και αυξάνεται ο δευτερογενής και τριτογενής τομέας κατά 140 και 2.337 άτομα αντίστοιχα. Στις γυναίκες παρατηρείται αύξηση του πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα κατά 604, 452 και 5.522 άτομα.



## ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ

ΠΙΝΑΚΑΣ 27: ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΜΟΝΟΨΗΦΙΑ  
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟ 1991-2009

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	6.965	12.454	5.489	78.8 %
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	19.676	23.876	4.200	21.3%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	56.515	84.990	28.475	50.3%

ΑΝΔΡΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	6.247	7.563	1.316	21%
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	17.450	23.248	5.798	33.2%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	35.618	48.714	13.096	36.7%

ΓΥΝΑΙΚΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	718	4.891	4.173	581.1%
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	2.226	628	-1.598	-71.7%
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	20.897	36.274	15.337	73.3%

Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα 27 παρατηρούμε τα εξής:

- ✓ Τόσο ο πρωτογενής όσο και ο δευτερογενής τομέας και ο τριτογενής αύξησαν την απασχόληση την περίοδο 1991 έως 2009 κατά 5.489 άτομα, 4.200 και 28.475 άτομα αντίστοιχα.
- ✓ Στους άνδρες παρατηρείται αύξηση του πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα κατά 1.316, 5.798 και 13.096 άτομα αντίστοιχα. Στις γυναίκες παρατηρείται μείωση δευτερογενή τομέα κατά 1.598 άτομα. Αντίθετα στον πρωτογενή τομέα και τριτογενή τομέα παρατηρείται αύξηση της απασχόλησης κατά 4.173 και 15.337 άτομα αντίστοιχα.



## ΚΡΗΤΗ

**ΠΙΝΑΚΑΣ 28: ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΜΟΝΟΨΗΦΙΑ  
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟ 1991-2009**

<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>1991</b>	<b>2009</b>	<b>ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>	<b>ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>
<b>ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ</b>	86.962	54.431	-32.531	-37.4%
<b>ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ</b>	30.878	40.159	9.281	30%
<b>ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ</b>	75.903	163.479	87.576	115.3%

<b>ΑΝΔΡΕΣ</b>	<b>1991</b>	<b>2009</b>	<b>ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>	<b>ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>
<b>ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ</b>	44.881	30.442	-14.439	-32.1%
<b>ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ</b>	27.431	35.491	8.060	29.3%
<b>ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ</b>	46.605	89.241	42.636	91.4%

<b>ΓΥΝΑΙΚΕΣ</b>	<b>1991</b>	<b>2009</b>	<b>ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>	<b>ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>
<b>ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ</b>	42.081	22.988	-19.093	-45.3%
<b>ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ</b>	3.447	4.669	1.222	35.4%
<b>ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ</b>	29.298	74.239	44.941	153.3%



Σύμφωνα με τα παραπάνω στοιχεία του πίνακα παρατηρούμε ότι:

- ✓ Την περίοδο 1991 έως 2009 υπάρχει μια μείωση της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα κατά 32.531 άτομα και αύξηση του δευτερογενή τομέα και τριτογενή τομέα κατά 9.281 άτομα και 87.576 άτομα.
- ✓ Στους άνδρες παρατηρούμε μείωση του πρωτογενή τομέα κατά 14.439 άτομα και αύξηση του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέας κατά 8.060 και 42.636 άτομα αντίστοιχα. Στις γυναίκες παρατηρείται μείωση του πρωτογενή τομέα κατά 19.093 και αύξηση του δευτερογενή και τριτογενή τομέα κατά 1.222 και 44.941 άτομα αντίστοιχα.



### 3. ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ

#### ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 29: ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΜΟΝΟΨΗΦΙΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ 1991-2009

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ	468.848	608.972	140.124	29.8%
ΑΝΩΤΑΤΑ-ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΑ ΣΤΕΛΕΧΗ	60.320	451.925	391.605	649.2%
ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	425.331	490.159	64.828	15.2%
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	334.778	529.706	194.928	58.2%
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΓΕΩΡΓΙΑ	808.006	522.466	-285.540	-35.3%
ΤΕΧΝΙΤΕΣ	1.071.405	664.888	-406.517	-37.9%

ΓΥΝΑΙΚΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ	264.979	319.880	54.901	20.7%
ΑΝΩΤΑΤΑ-ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΑ ΣΤΕΛΕΧΗ	52.349	334.697	282.348	539.3%
ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	215.502	198.976	-16.526	-7.6%
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	194.892	274.330	79.438	40.7%
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΓΕΩΡΓΙΑ	481.989	299.183	-182.806	-37.9%
ΤΕΧΝΙΤΕΣ	896.835	604.908	-291.927	-32.5%

<b>ΑΝΔΡΕΣ</b>	<b>1991</b>	<b>2009</b>	<b>ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>	<b>ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ</b>
<b>ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ</b>	203.869	289.092	85.223	41.8%
<b>ΑΝΩΤΑΤΑ- ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΑ ΣΤΕΛΕΧΗ</b>	7.971	117.228	109.257	1370.6%
<b>ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΓΡΑΦΕΙΟΥ</b>	209.829	291.183	81.354	38.7%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ</b>	139.886	318.376	178.490	127.5%
<b>ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΓΕΩΡΓΙΑ</b>	326.017	223.283	-102.734	-31.5%
<b>ΤΕΧΝΙΤΕΣ</b>	174.570	59.980	-114.590	-65.6%

Σύμφωνα με τον πίνακα 29 προκύπτει ότι στο σύνολο της χώρας αυξήθηκαν οι απασχολούμενοι κατά κατηγορία επαγγέλματος. Οι επιστήμονες αυξήθηκαν κατά 140.124 άτομα δηλαδή με ποσοστό 29.8%. τα ανώτατα διευθυντικά στελέχη αυξήθηκαν κατά 391.605 άτομα και συγκεκριμένα με ποσοστό 649.2%. οι υπάλληλοι γραφείου αυξήθηκαν κατά 64.828 άτομα δηλαδή με ποσοστό 15.2% οι απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών αυξήθηκαν κατά 194.928 άτομα και συγκεκριμένα με ποσοστό 58.2 %, ενώ οι απασχολούμενοι στη γεωργία και οι τεχνίτες μειώνονται κατά 285.540 και 406.517 άτομα αντίστοιχα δύση μειώθηκαν με ποσοστά 35.3% και 37.9%.

Στους άντρες παρατηρούμε ότι αυξήθηκαν οι επιστήμονες. Τα ανώτατα διευθυντικά στελέχη, οι απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών με ποσοστά 20.7%, 539.3%, 40.7% αντίστοιχα. Όμως βλέπουμε ότι μειώνονται οι υπάλληλοι γραφείου, οι απασχολούμενοι στη γεωργία και οι τεχνίτες κατά 7.6%, 37.9% και 32.5% αντίστοιχα.

Οι απασχολούμενες γυναίκες στη γεωργία και οι τεχνίτες, μειώνονται κατά 102.734 και 114.590 άτομα, δηλαδή με ποσοστό 31.5% και 65.5% αντίστοιχα. Οι επιστήμονες, τα ανώτατα διευθυντικά στελέχη, οι υπάλληλοι γραφείου και οι απασχολούμενες στην παροχή υπηρεσιών αυξήθηκαν κατά 84.223, 109.257, 81.354, 178.490 άτομα αντίστοιχα και συγκεκριμένα με ποσοστά 41.8%, 1370,6%, !, 38.7% και 127.5% αντίστοιχα.

## 4. ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΘΕΣΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

### ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 30: ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΘΕΣΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ 1991-2009

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	229.433	346.834	117.401	51.1%
ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	1.049.001	962.345	-86.656	-8.2%
ΜΙΣΘΩΤΟΙ	1,929.104	2.745.642	816.538	42.3%
ΣΥΜΒΟΗΘΟΥΝΤΑ ΜΕΛΗ	420.734	274.921	-145.813	-34.6%

ΑΝΔΡΕΣ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	199.704	284.963	85.259	42.6%
ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	831.991	684.328	-147.663	-17.7%
ΜΙΣΘΩΤΟΙ	1.259.404	1.624.386	364.982	28.9%
ΣΥΜΒΟΗΘΟΥΝΤΑ ΜΕΛΗ	112.454	85.978	-26.476	-23.5%

<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>1991</b>	<b>2009</b>	<b>ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛ Η</b>	<b>ΠΟΣΟΣΤΙΑΙ Α ΜΕΤΑΒΟΛ Η</b>
<b>ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ</b>	29.729	61.872	32.143	108.1%
<b>ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ</b>	217.010	278.017	61.007	28.1%
<b>ΜΙΣΘΩΤΟΙ</b>	669.700	1.121.256	451.556	67.4%
<b>ΣΥΜΒΟΗΘΟΥΝΤΑ ΜΕΛΗ</b>	308.280	188.943	-119.337	-38.7%

Σύμφωνα με τον πίνακα 30 που βλέπουμε παραπάνω παρατηρούμε ότι στο σύνολο της χώρας μειώθηκαν οι αυτοαπασχολούμενοι και τα συμβοηθούντα άτομα κατά 86.656 και 145.813 άτομα αντίστοιχα και συγκεκριμένα με ποσοστά κατά 8.2% και 34.6% αντίστοιχα, ενώ βλέπουμε ότι οι εργοδότες και οι μισθωτοί αυξήθηκαν κατά 117.401 και 816.538 άτομα, δηλαδή με ποσοστό 51.1% και 42.3%.

Στους άντρες αυξάνονται οι εργοδότες και οι μισθωτοί κατά 85.259 και 364.982 άτομα και συγκεκριμένα με ποσοστό 42.6% και 28.9%. οι αυτοαπασχολούμενοι άνδρες και τα συμβοηθούντα μέλη μειώθηκαν κατά 147.663 και 26.476 άτομα, δηλαδή με ποσοστό 17.7% και 23.5% αντίστοιχα.

Οι γυναίκες παρατηρούμε ότι μειώθηκαν τα συμβοηθούντα μέλη κατά 119.337 άτομα και συγκεκριμένα με ποσοστό 38.7%, ενώ οι εργοδότες, οι αυτοαπασχολούμενοι και οι μισθωτοί αυξήθηκαν κατά 32.143, 6.007 και 451.556 άτομα, δηλαδή με ποσοστό 108.1%, 28.1% και 67.4% αντίστοιχα.

## 5. ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ

### ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ : 31 ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑ ΤΟ 1991-2009

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	155.828	212.580	56.752	36.4%

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	51.846	67.293	15.447	29.7%

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΕΝΕΡΓΟΙ	103.981	145.287	41.306	39.7%

Στο σύνολο της χώρας μας οι νέοι άνεργοι κατά φύλο και ηλικία την περίοδο 1991 έως 2009, αυξάνονται στο σύνολο του πληθυσμού κατά 56.752 άτομα και συγκεκριμένα κατά 36.4%. Στους άνδρες έχουμε μια μικρή αύξηση των νέων ανέργων κατά 15.447 άτομα και συγκεκριμένα κατά 29.7% σε αντίθεση με τις γυναίκες όπου η αύξηση των ανέργων είναι μεγαλύτερη κατά 41.306 άτομα και σε ποσοστό 39.7%.

## ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ : 32 ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑ ΤΟ 1991-2009

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	7.109	14.853	7.744	108.9%

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	2.153	4.083	1.930	89.6%

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΕΝΕΡΓΟΙ	4.955	10.770	5.815	117.3%

Στην Ανατολική Μακεδονία Θράκη παρατηρούμε ότι οι νέοι άνεργοι αυξάνονται κατά 7.744 άτομα και συγκεκριμένα κατά 108.9%. Στους άνδρες έχουμε μια πολύ μικρή αύξηση της ανεργίας κατά 1.930 άτομα και συγκεκριμένα κατά 89.6%, ενώ οι άνεργες γυναίκες αυξάνονται κατά 5.815 άτομα και με ποσοστό 117.3%

## ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ : 33 ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑ ΤΟ 1991-2009

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	21.041	40.334	19.293	91.6%

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	7.684	11.864	4.180	54.3%

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΕΝΕΡΓΟΙ	13.356	28.470	15.114	113.1%

Σύμφωνα με τον πίνακα 33 παρατηρούμε ότι στο σύνολο της Κεντρικής Μακεδονίας έχουμε μια ποσοστιαία μεταβολή κατά 91.6%, δηλαδή 19.293 άτομα. Συγκεκριμένα οι άντρες αυξάνονται κατά 4.180 και οι γυναίκες κατά 15.114 άτομα σε ποσοστό 54.3% και 113.1%! αντίστοιχα.



## ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ : 34 ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑ ΤΟ 1991-2009

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	4.668	10.640	5.972	127.9%

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	1.365	3.194	1.829	133.9%

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΕΝΕΡΓΟΙ	3.303	7.446	4.143	125.4%

Στην Δυτική Μακεδονία η αύξηση του γενικού πληθυσμού κυμαίνεται σε 5.972 άτομα δηλαδή κατά 127.9%. η απόλυτη μεταβολή των ανδρών την περίοδο 1991 έως 2004 είναι μικρότερη από τις άνεργες γυναίκες και συγκεκριμένα κατά 1.829 και 4.143 άτομα αντίστοιχα με ποσοστό 133.0%!!! και 125.4%!!!.

## ΗΠΕΙΡΟΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ : 35 ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑ ΤΟ 1991-2009

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	8.188	11.129	2.941	35.9%

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	2.994	3.385	441	14.9%

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΕΝΕΡΓΟΙ	5.242	7.744	2.502	47.7%

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα της Ηπείρου παρατηρούμε ότι την περίοδο 1991 έως 2009 οι άνεργοι ανέρχονται σε 2.941 άτομα και σε ποσοστιαία μεταβολή 35.9%. Η ποσοστιαία μεταβολή των ανέργων είναι μικρότερη από τις άνεργες γυναίκες κατά 14.9% και 47.75 αντίστοιχα και πιο αναλυτικά 441 άτομα στους άνδρες και 2.502 στις γυναίκες.

## ΘΕΣΣΑΛΙΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ : 36 ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑ ΤΟ 1991-2009

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	12.567	15.630	3.063	24.3%

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	2.994	3.385	441	14.9%

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΕΝΕΡΓΟΙ	9.480	10.852	1.372	14.4%

Το σύνολο των ανέργων της περιοχής της Θεσσαλίας την περίοδο 1991 έως 2009 παρατηρούμε την απόλυτη μεταβολή να ανέρχεται σε 3.063 άτομα και σε ποσοστιαία μεταβολή 24.3%. Οι άνεργοι άνδρες καλύπτουν το 14.9% ενώ οι γυναίκες το 14.4% και πιο αναλυτικά οι άνδρες κυμαίνονται περίπου σε 441 άτομα ενώ οι γυναίκες σε 1.372 άτομα περίπου.

## ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ : 37 ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑ ΤΟ 1991-2009

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	12.567	15.630	3.063	24.3%

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	2.994	3.385	441	14.9%

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΕΝΕΡΓΟΙ	9.480	10.852	1.372	14.4%

Στα Ιόνια Νησιά την περίοδο 1991 έως 2004 οι νέοι άνεργοι φτάνουν το ποσοστό 151.65 με 1.852 άτομα. Συγκεκριμένα τα άτομα των ανέργων ανδρών είναι περισσότερα από τις γυναίκες και φτάνουν τα 948 ενώ οι γυναίκες φτάνουν τα 877 άτομα με ποσοστό 264% και 101.75 αντίστοιχα.

## ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ : 38 ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑ ΤΟ 1991-2009

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	14.290	20.927	6.637	46.4%

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	5.673	5.510	-163	-2.8%

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΕΝΕΡΓΟΙ	8.617	15.416	6.799	78.9%

Παρατηρώντας τον πίνακα 38 παρατηρούμε ότι την περίοδο 1991 έως 2009 στη Δυτική Ελλάδα το σύνολο των ανέργων ανέρχεται σε 6.637 άτομα και σε ποσοστό 46.4%. Τα άτομα των νέων ανέργων μειώνεται κατά 163 άτομα και σε ποσοστό 2.8%. Σε αντίθεση με τις γυναίκες όπου η ανεργία τους έχει αυξηθεί κατά 6.779 άτομα και σε ποσοστό 78.9%

## ΑΤΤΙΚΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ : 39 ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑ ΤΟ 1991-2009

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	60.250	55.450	-4.800	-7.9%

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	19.677	19.540	-137	-0.6%

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΕΝΕΡΓΟΙ	40.573	35.910	-4.663	-11.4%

Στην Αττική την περίοδο 1991 έως 2009 παρατηρούμε μείωση των νέων ενεργών κατά 4.800 άτομα και ποσοστό 7,9%. Η μείωση αυτή μπορεί να οφείλεται στο ότι η Αττική έχει αναπτύξει νέες θέσεις εργασίας σε διάφορους τομείς και κυρίως στο βιομηχανικό τομέα με αποτέλεσμα να απασχολούνται περισσότερα άτομα. Η ανεργία των ανδρών μειώνεται κατά 137 άτομα ενώ στις γυναίκες κατά 4.663 άτομα με ποσοστό 0.6% και 11.4% αντίστοιχα.

## ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ : 40 ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑ ΤΟ 1991-2009

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	8.474	11.243	2.769	32.6%

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	2.227	3.314	1.681	48.8%

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΕΝΕΡΓΟΙ	6.248	7.929	1.681	26.9%

Την περίοδο 1991 έως 2009 στη Πελοπόννησος εμφανίζεται αύξηση της ανεργίας των νέων ατόμων κατά 2.769 με ποσοστό 32.6%. Συγκεκριμένα στους νέους άνδρες η αύξηση φτάνει το ποσοστό 48.8% δηλαδή 1.087 άτομα ενώ στις νέες γυναίκες η αύξηση της ανεργίας είναι μεγαλύτερη κατά 1.682 άτομα και με ποσοστό 26.9%

## ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ

ΠΙΝΑΚΑΣ : 41 ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑ ΤΟ 1991-2009

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	3.303	3.138	-165	-4.9%

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	1.149	489	-660	-57.4%

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΕΝΕΡΓΟΙ	2.154	2.649	459	21.3%

Την περίοδο 1991 έως 2009 στο Βόρειο Αιγαίο εμφανίζεται μείωση των νέων ανέργων και κυρίως στους νέους άνδρες ανέργους κατά 165 άτομα με ποσοστό 4.9%. Συγκεκριμένα η μείωση της ανεργίας των νέων ανέργων φτάνει το 57.4% σε 660 άτομα σε αντίθεση με τις γυναίκες όπου η ανεργία αυξάνεται κατά 459 άτομα και ποσοστό 21.3%.



## 1. ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ : 42 ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑ ΤΟ 1991-2009

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	1.580	4.519	2.939	186%

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	574	2.317	1.743	303.6%

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΕΝΕΡΓΟΙ	1.006	2.202	1.196	118.8%

Στο Νότιο Αιγαίο την περίοδο 1991 έως 2009 σε αντίθεση με το Βόρειο Αιγαίο παρατηρείται αύξηση των νέων ανέργων κατά 2.939 άτομα σε ποσοστό 186%. Αναλυτικότερα στους νέους άνδρες ανέργους η αύξηση κυμαίνεται κατά 1.743 άτομα με ποσοστό 303.6% ενώ στις νέες ανεργές γυναίκες η αύξηση κυμαίνεται κατά 1.196 άτομα και σε ποσοστό 118.8%!.

## 2. ΚΡΗΤΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ : 43 ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑ ΤΟ 1991-2009

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	6.032	6.196	164	2.7%

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	1.867	2.421	554	29.6%

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΕΝΕΡΓΟΙ	4.165	3.775	-390	-9.3%

Στην Κρήτη την περίοδο 1991 έως 2009 παρατηρείται μια πολύ μικρή αύξηση της ανεργίας των νέων ατόμων κατά 164 άτομα και σε ποσοστό 2.7%. Στους νέους άνδρες η ανεργία φτάνει στα 554 άτομα ενώ αντίθετα στις νέες γυναίκες η ανεργία μειώνεται κατά 390 άτομα σε ποσοστό 29.6% και 9.3% αντίστοιχα. Γενικά δεν υπάρχει μεγάλη ανεργία στην Κρήτη επειδή είναι νησί και υπάρχει μεγάλος τουρισμός .

### 3. ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ : 44 ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑ ΤΟ 1991-2009

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	7.109	15.470	8.367	117.6%

ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	3.088	5.092	2.004	64.8%

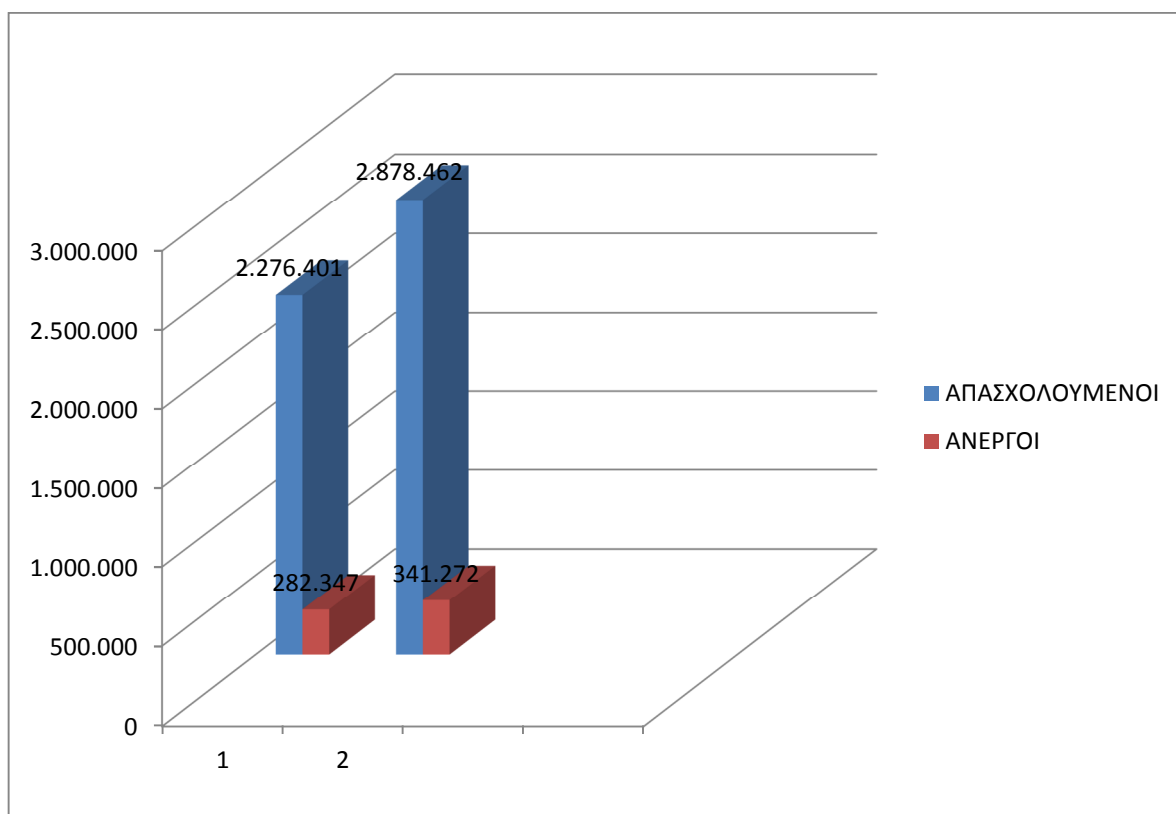
ΣΥΝΟΛΟ	1991	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΝΕΟΙ ΕΝΕΡΓΟΙ	4.022	10.384	6.362	158.1%

Τέλος την περίοδο 1991 έως 2009 οι άνεργοι κατά φύλο και ηλικία στην Στερεά Ελλάδα εμφανίζονται να αυξάνονται κατά 8.367 άτομα και σε ποσοστό 117.6%. αυτή η αύξηση της ανεργίας των νέων κυρίως την περίοδο 2009 μπορεί να οφείλεται σε πολλούς λόγους. Ένας κύριος και σημαντικός λόγος είναι η πτώχευση μεγάλων επιχειρήσεων λόγω πολλών οικονομικών προβλημάτων με αποτέλεσμα την μείωση του εργατικού δυναμικού. Στους άνεργους άνδρες η αύξηση της ανεργίας κυμαίνεται στα 2.004 άτομα με ποσοστό 64.8% ενώ στις νέες γυναίκες η ανεργία κυμαίνεται σε μεγαλύτερα επίπεδα κατά 6.362 άτομα και σε ποσοστό 158.1%.

## 1.ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ : 45 ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

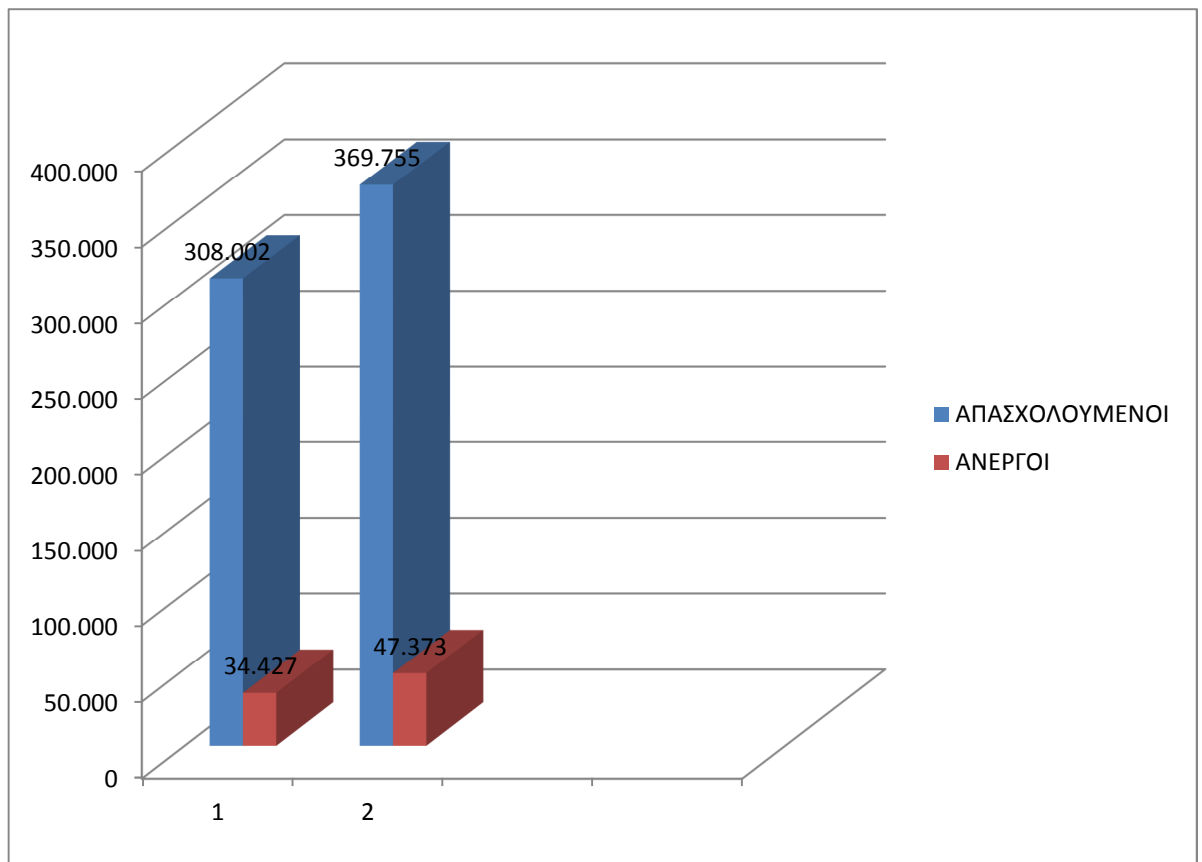
ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	1992	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	2.276.401	2.878.462	602.061	26.4%
ΝΕΟΙ ΕΝΕΡΓΟΙ	282.347	341.272	58.925	20.8%



## 2. Π.Σ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ : 46 ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

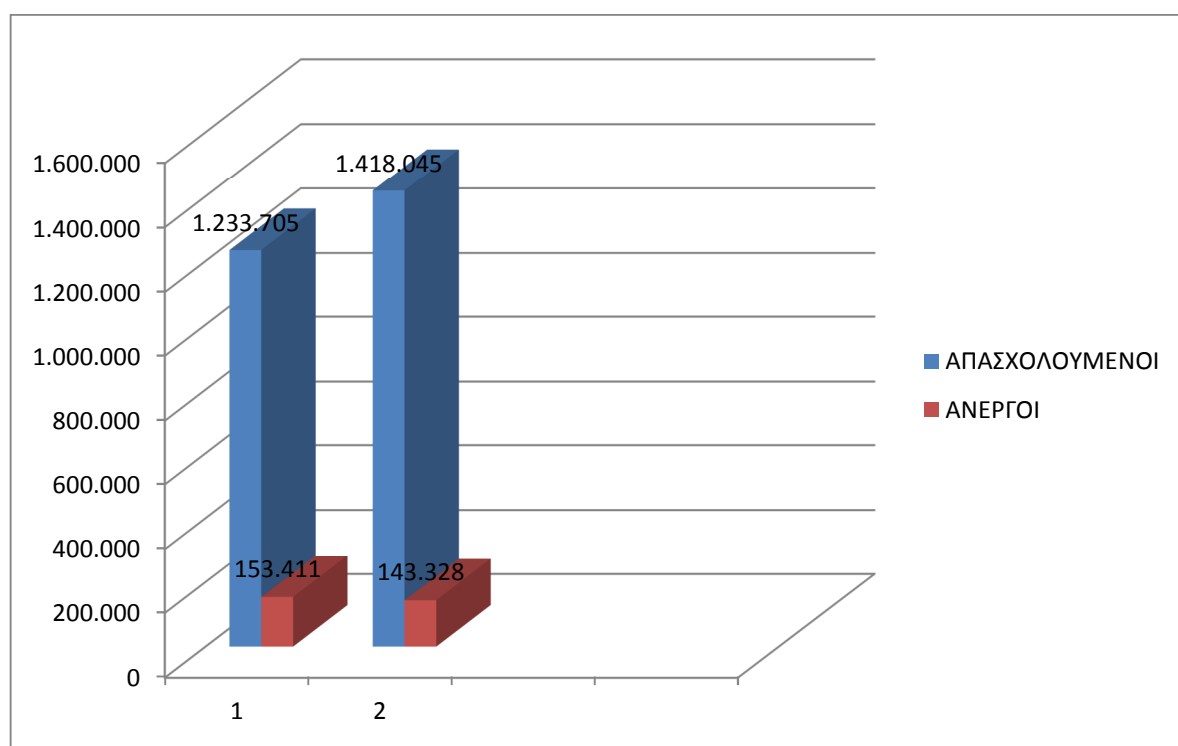
Π.Σ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	1992	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	308.002	369.755	61.753	20.04%
ΝΕΟΙ ΕΝΕΡΓΟΙ	34.427	47.373	12.946	37.6%



### 3. Π.Σ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ : 47 ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

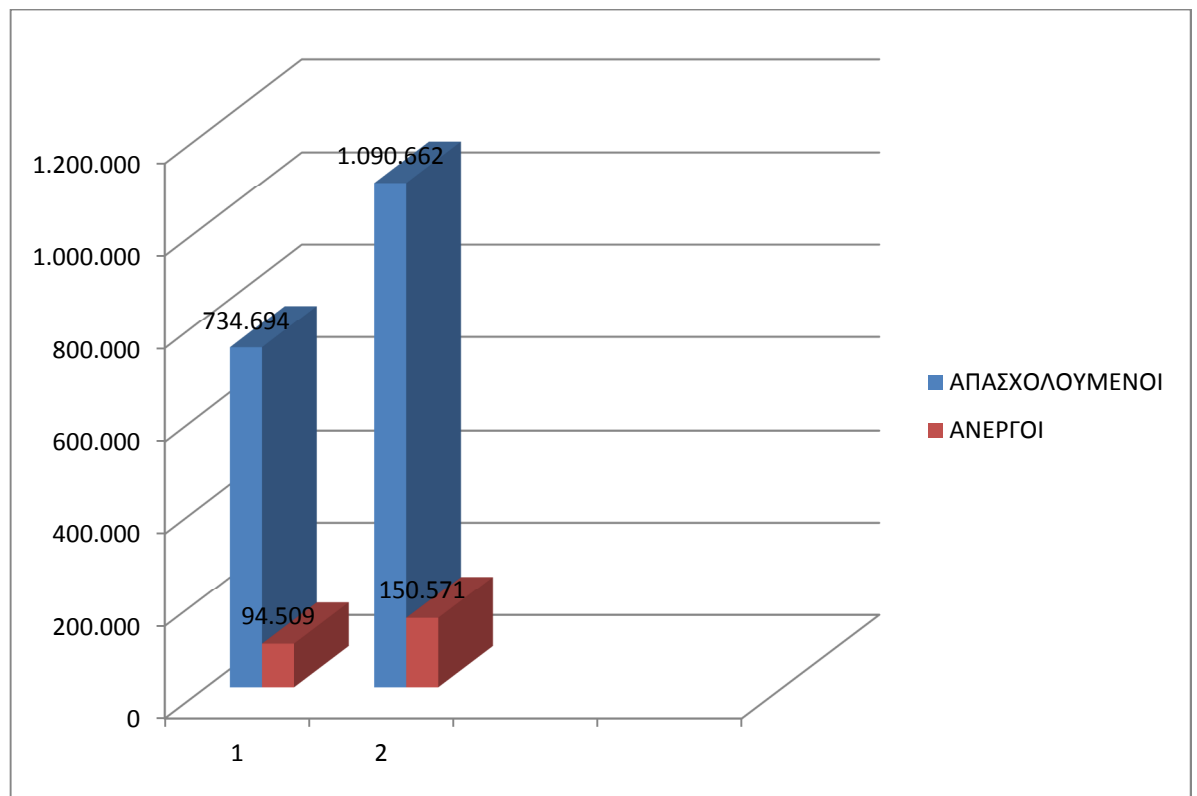
Π.Σ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ	1992	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	1.233.705	1.418.045	184.340	14.9%
ΝΕΟΙ ΕΝΕΡΓΟΙ	153.411	143.328	-10.083	-6.5%



## 5. ΛΟΙΠΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ : 48 ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

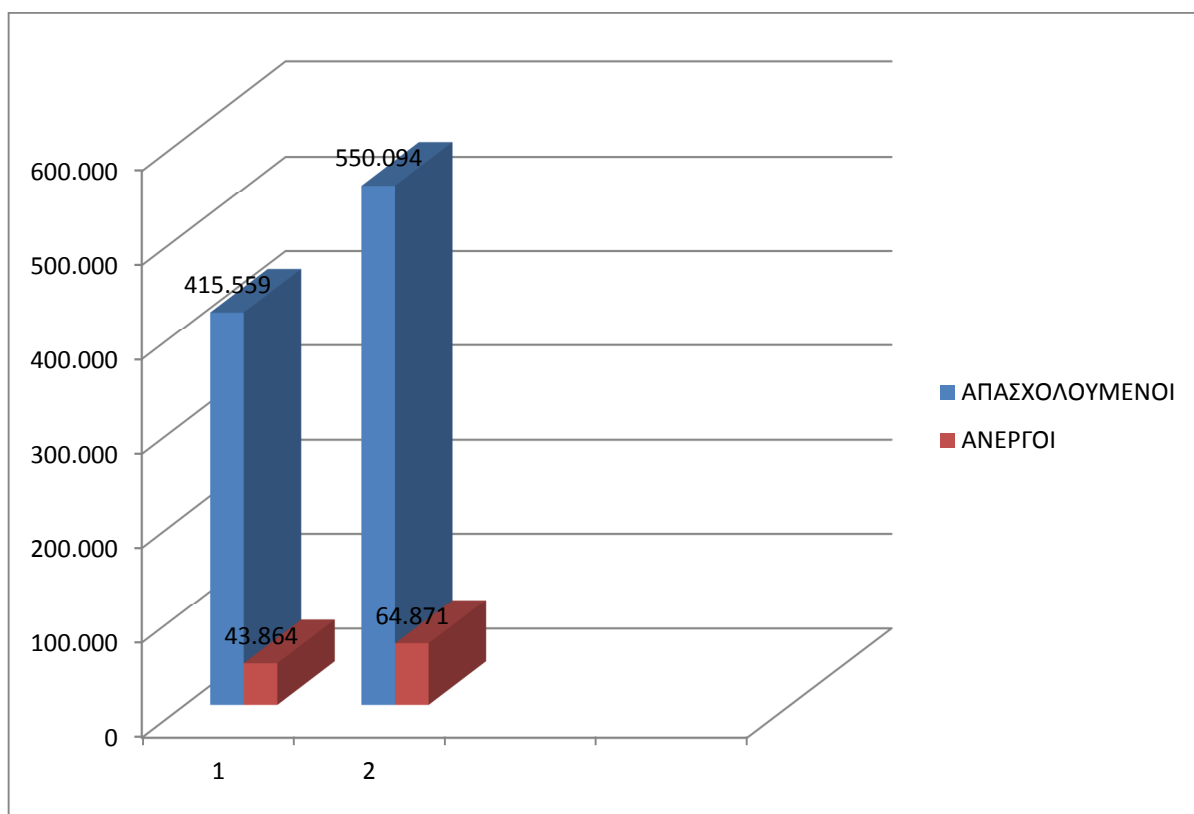
ΛΟΙΠΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	1992	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	734.694	1.090.662	355.968	48.4%
ΝΕΟΙ ΕΝΕΡΓΟΙ	94.509	150.571	56.062	59.3%



## 6. ΗΜΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ : 49 ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

ΗΜΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	1992	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	415.559	550.094	134.535	32.3%
ΝΕΟΙ ΕΝΕΡΓΟΙ	43.864	64.871	21.007	47.8%

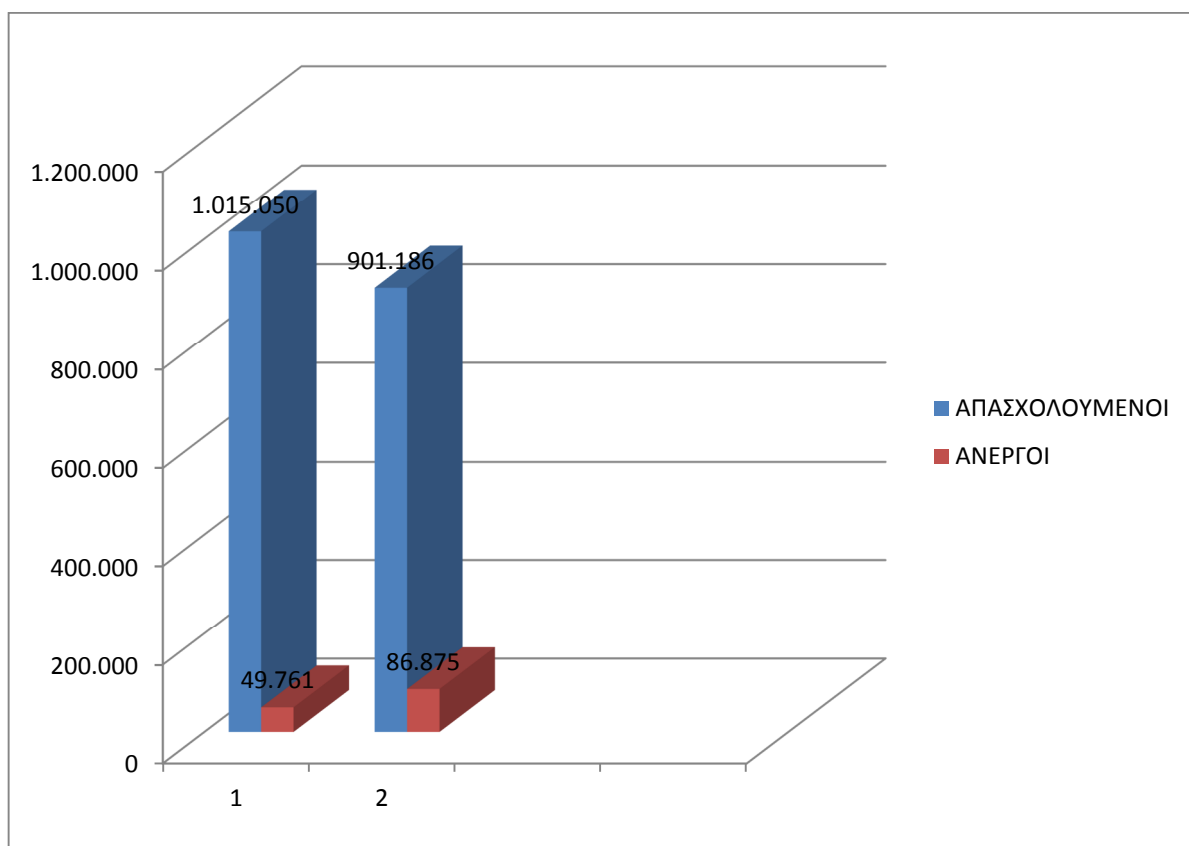




## 6. ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ : 50 ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	1992	2009	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	1.015.050	901.186	113.864	11.2%
ΝΕΟΙ ΕΝΕΡΓΟΙ	49.761	86.875	-37.114	-74.5%



Σύμφωνα με τους παραπάνω πίνακες προκύπτει ότι:

Την περίοδο 1992-2009 στις αστικές περιοχές οι απασχολούμενοι αυξάνονται κατά 602.061 άτομα και συγκεκριμένα με ποσοστό 26.4%, ενώ οι άνεργοι παρατηρούμε ότι αυξάνονται με ποσοστό 20.8%.

Στην Θεσσαλονίκη βλέπουμε ότι υπάρχει αύξηση και των απασχολούμενων και των ανέργων με ποσοστό 20.4% και 37.6% αντίστοιχα, δηλαδή οι απασχολούμενοι αυξήθηκαν κατά 61.753 άτομα και οι άνεργοι κατά 12.946 άτομα.

Στην Πρωτεύουσα σημειώνεται μια αύξηση των απασχολούμενων με ποσοστό 14.9%, ενώ, βλέπουμε ότι οι άνεργοι μειώθηκαν κατά 10.083 και συγκεκριμένα με ποσοστό 6.5%.

Στις Αστικές περιοχές παρατηρούμε ότι έχουμε μια αυξημένη ποσοστιαία μεταβολή κατά 355.968 άτομα και συγκεκριμένα με ποσοστό 48.4%. Αλλά και στους ανέργους παρατηρούμε ακριβώς το ίδιο με αύξηση κατά 56.062 άτομα και συγκεκριμένα με ποσοστό κατά 59.3%.

Στις Ημιαστικές περιοχές βλέπουμε ότι οι απασχολούμενοι αυξήθηκαν κατά 134.535 άτομα δηλαδή με ποσοστό 32.3% και οι άνεργοι αυξήθηκαν με ποσοστό 47.8%.

Και τέλος στις Αγροτικές περιοχές έχουμε μια αυξημένη ποσοστιαία μεταβολή κατά 113.864 άτομα και συγκεκριμένα με ποσοστό 11.2%, ενώ οι άνεργοι μειώθηκαν κατά 37.114 άτομα και συγκεκριμένα με ποσοστό 74.5%.

<b>ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ</b>	<b>1992</b>	<b>2009</b>
<b>ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ</b>	65.4%	103.6%
<b>Π.Σ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ</b>	1.1%	1.7%
<b>Π.Σ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ</b>	19.2%	24.3%
<b>ΛΟΙΠΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ</b>	6.8%	15.4%
<b>ΗΜΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ</b>	2.1%	3.7%
<b>ΑΓΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ</b>	11.3%	9.7%

Βλέπουμε ότι το 2009 στις Αστικές περιοχές το εργατικό δυναμικό αυξάνεται και φτάνει στο 103.6%. Στη Θεσσαλονίκη έχουμε μια μικρή ποσοστιαία μεταβολή του εργατικού δυναμικού, το οποίο φτάνει στο 1.7%. Στην Πρωτεύουσα το εργατικό δυναμικό φτάνει στο 24.3% και στις Λοιπές Αστικές περιοχές φτάνει στο 15.4%. Στις Ημιαστικές περιοχές το εργατικό δυναμικό φτάνει στο 3.7% ενώ στις Αγροτικές περιοχές οι απασχολούμενοι και οι άνεργοι μειώνονται και φτάνουν στο 9.7%.

## ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. **Δεδουσόπουλος Α.**, *Οικονομική της εργασίας* (τόμος Α') *Η προσφορά της εργασίας 1998* Αθήνα
2. **Ε.Σ.Υ.Ε.** (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος)
3. **Θεοχαράκης Ν.**, *Η νεοκλασική θεωρία της εργασίας* (εκδόσεις Τυπωθήτω) 2005 Αθήνα
4. **ΙΝΕ – ΓΣΣΕ:** *Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση, ετήσια έκθεση* 2009 Αθήνα
5. **Κατσανέβας Θ.**, *Απασχόληση και ανεργία στην Ελλάδα*, ΟΑΕΔ, Αθήνα 1986
6. **Πετρινιώτη Ξ.**, *Αγορές εργασίας* (εκδόσεις Παπαζήση) 1995 Αθήνα
7. **Σακελάρης Ι.**, *Πληθυσμός και εργατικό δυναμικό στην Ελλάδα* (εκδόσεις Γαβριηλίδη), 2001
8. **Σκουτέλης Δ.**, *Ανεργία, Αίτια και λύσεις* Αθήνα 1996
9. **Χλέτσος Μ.**, *Παρατηρητήριο απασχόλησης ερευνητική πληροφορική Α.Ε* 1998 Αθήνα
10. **Ψαχαρόπουλος Γ.**, *Ελληνική παιδεία: μια σύγχρονη τραγωδία*, Αθήνα 2003